

**MASARYKOVA
UNIVERZITA**

A closed door.

Peeking inside the lobby sector in the Netherlands and their approach to transparency.

Msc. European Governance thesis

M. A. Schultz

2602245

28th of June, 2024

Dr. Georgieva

Utrecht University, Faculty of Governance, Law and Economics

Table of Contents

Acknowledgements.....	4
Abstract.....	5
Introduction	6
<i>The public affairs umbrella</i>	6
<i>The Netherlands</i>	7
<i>Academic relevance</i>	8
<i>Societal relevance</i>	8
<i>Research question</i>	9
Theoretical framework	11
<i>Multi-level governance</i>	11
<i>Legitimacy</i>	12
<i>MLG and legitimacy</i>	14
Literature review	16
<i>Transparency thus far</i>	16
<i>The umbrella of public affairs and the definition of lobbying within it</i>	17
<i>Lobby as a subsector – the actors</i>	19
<i>The triangular relationship</i>	21
<i>Transparency</i>	22
<i>Negative connotation</i>	22
<i>Transparency and lobbying: a development?</i>	23
<i>Potential implementation</i>	23
<i>Transparency and multi-level governance</i>	24
<i>Transparency and legitimacy: their relation</i>	25
Methodology.....	28
<i>Case selection</i>	28
<i>Validity and reliability</i>	29
<i>Operationalization</i>	30
Data gathering	32
<i>Legitimacy</i>	32
<i>Transparency</i>	35
Results	40
<i>Transparency within work</i>	40

<i>Development of transparency</i>	40
<i>Urgency in changing the status quo</i>	41
<i>The negative connotation</i>	42
<i>Transparency in practice</i>	42
<i>The theory of legitimacy</i>	43
<i>Legitimacy within the sector</i>	43
<i>Legitimacy and transparency</i>	44
<i>Legitimacy and MLG</i>	44
Analysis	46
<i>The concept of MLG in practice</i>	46
<i>The theory of legitimacy in practice</i>	47
<i>Lobbyists and their perception of transparency</i>	48
The relation of transparency and legitimacy.....	50
<i>Negative connotation</i>	52
<i>Development of transparency</i>	54
<i>Transparency implementation</i>	55
Differences.....	58
<i>Similarities</i>	59
Limitations.....	60
Conclusion.....	62
References	64
Appendix I. Coding trees	74
Appendix II. Interview guide.....	75
Appendix III. Transcriptions inhouse lobbyists	76
Appendix IV. Transcriptions consultant lobbyists	122

Acknowledgements

I want to thank Dr. Georgieva for giving me the (much) needed comments, meetings and help to write and rewrite this research. And of course, thanks to all the interviewees for participating in my research, I appreciate your efforts and time.

This research would not have been possible without the incredible support of my friends, family, housemates, co-trainees and partner. Thank you all so much. I cannot wait to never write a thesis again and to pick up my master's degrees.

Abstract

The public affairs sector has grown a lot in the past years. This research revolves around the extent to which lobby professionals perceive a need to evolve the concept of transparency in the Dutch lobby sector. To both counter the negative connotation of citizens, as well as increase its legitimacy. It is argued that the relation between the latter and transparency can be found in societal interest representation. The negative connotation is a phenomenon that is known by lobbyists, and can arguably be countered by media involvement, education, or a transparency register for the policy makers. Transparency as a concept can be perceived as a minimum requirement, as argued by inhouse lobbyists, while consultant lobbyists tend to argue towards a maximum as to how transparent one could be. More research could be conducted with regard to sectoral differences in perception of inhouse lobbyists, or could potentially focus on factors such as age when researching developments and possible ways of implementing transparency in practice.

Introduction

The public affairs sector is of increasing importance in the European Union and its member states. The sector of public affairs is rather broad, for the reason that many sub-sectors fall under its scope, such as public relations, public communications and lobbying. This thesis will revolve around the lobby sub-sector, for the reason that these agencies impact day-to-day policy making and there is an overall low level of research activity in this sector without a dominant theoretical paradigm, according to Davidson (2014). Lobbying agencies are very important to policy-making at the European Union (EU), member state and subnational level. However, how they ‘conduct their business’ is often frowned upon, for the reason that public affairs is often perceived negatively by European citizens (Davidson, 2017). Despite the negative connotation of lobbying to citizens, an expansion in lobby agencies and an overall increase in the need of public affairs is detectable (Bitonti et al., 2017). Over time, it can be seen that the public affairs sector has been expanding and now is also functioning at, for instance, the Dutch municipality level or in Brussels, where there is more than one lobbyist per civil servant of the European Commission (Fraussen & Braun, 2018).

The public affairs umbrella

As mentioned, public affairs is a broad concept that has multiple sub-sectors. Figue et al. have found that the increasing representation of the member states on the EU level has been leading towards a more open stance with regard to the PA sector (2017A; Pedler, 2005). It was then that lobbying – that up until that point was not considered as a part of public affairs, but rather as a tool for interest representation – became a common instrument in the European arena to raise attention for national and sub-national interests of the member states. Moreover, in that time due to a triangular wave of European, governmental and societal changes there was an increase in the interest representation of member states both in the national and European arena (Van Schendelen, 2013). This has led to the practice of lobbying becoming more visible within the EU, with the reasoning behind it as ‘think locally, act globally’ (Figue et al., 2017A). Following this line of thought, lobbying can be seen as a PA activity that creates influence on multiple levels of government and has evolved over time.

This thesis will revolve around the sub-sector lobbying. This contested concept can be described best as a triangular relationship, where the government, client and the lobbyist are on the three ends (Bitonti et al., 2017). Type ‘one’ of lobbyists go directly to the government on behalf of clients, and type ‘two’ advises the client how to best influence the government themselves (Thomas & Hrebear, 2009). More specifically, type ‘one’ can best be described as an inhouse-lobbyist and type ‘two’ as a consultant lobbyist. The former type usually operates from one office that is specialized in a certain sector, such as tech. The latter often consists out of a consultancy or bureau that focusses on multiple sectors and thus often advises on a broader spectrum of sectors.

The term public affairs has gained a rather negative connotation, for the reason that there is a question of both civic participation in the democratic process, as well as the question of legitimacy (Davidson, 2017). Arguably, this sector puts functional objectives over civic concerns by continuously pushing forward the agenda of their clients, which is in line with public choice theory (Davidson, 2015). In order to combat this, both the need for strategic communication about their practices, as well as taking ethical norm adherence are evident (Kock & Schulz-Knappe, 2021; Sommerville, 2011). These objectives would be achieved by potentially increasing legitimacy in their practices. Following this line of thought and taking into account the negative perception of citizens vis-à-vis the public affairs sector, there is an increasing need for responsibility through equitable balancing of societal and organisational concerns (Davidson, 2015). However, in order to do so, three main factors should be taken into account when it comes to public affairs: 1) lack of transparency, 2) an unequal playing field and 3) conflict of interest when it comes to policy making (Fraussen & Braun, 2018). This thesis is going to focus on the first factor in the above enumeration because transparency has the potential to also impact the second and third factors more directly, and therefore is the building block that will be researched (Holman & Luneburg, 2012).

The Netherlands

In order to dive deeper into lobbying, and the problems of its negative connotation and transparency, the Netherlands has been chosen as a case study. The Netherlands is one of the thirty-one countries worldwide that have implemented the *'lobby transparency and integrity'* note from the OECD (2021). Within these thirty-one countries, the aforementioned note from the OECD as well as the *'Recommendation on Principles for Transparency and Integrity in Lobbying'* show that the Netherlands is an outlier. The reason for this lies in the 'soft regulation' that the Netherlands has when it comes to regulating lobbyists and their work (OECD, 2010; OECD, 2021). 'Soft regulation' entails the existence of a lobby register only for entering specific rooms in parliament. Next to 'soft regulation', there is 'no, moderate, or harsh regulation'. According to the OECD, 'no regulation' would entail zero forms of registering, 'moderate regulation' would entail a register that is needed to enter Parliament when you work for a lobby or public affairs office, and lastly 'harsh regulation' means that there is an obligation to keeping track of all activities that are deemed 'lobby activities' (2010). Furthermore, the Netherlands originally has been one of the twelve countries worldwide that applied and was available for research concerning the public affair sector (OECD, idem). The other participating countries either have no regulation, moderate or harsh regulations. This makes the Netherlands an interesting case study for exploring the link between transparency and lobbying, since it is an outlier. Moreover, in terms of both external validity and generalizability, this research could serve as a reflection for those OECD countries that do not have regulation.

Within the Netherlands, considering the amount of literature and research conducted revolving around citizens and general public opinion with regard to public affairs, or more specifically, lobbying, this research will focus on a less studied group – the group that is employed in the sub-sector lobbying. The main issue of interest would be how they perceive transparency and could contribute to its augmentation in the public affairs sector. This is necessary because this group, which takes an active part in the lobbying process, has been under-researched while it has a pivotal role to play in increasing transparency in the sector.

Academic relevance

There is a need to research this topic, due to the growing role and expansion of the lobby sector, as well as the diversity that can be found within the sector itself; there is no ‘one size fits all’, leading to the need for diving into different scenarios and people (Sommerville, 2011). Lobbying, in turn, is driven by the increasing complexity of societies, for instance, the issues derived from digitalization that require the opening of new regulatory policy domains. The academic relevance lies in the potential answer to the question of how the responsibility to be transparent, as well as the organisational and societal concerns, can be addressed. The goal for this research is to see what is necessary in order to increase the legitimacy – mainly input legitimacy – of the lobbying process and hence contribute to its stronger overall democratic legitimacy. Input legitimacy is mentioned here for the reason that it is the part in the legitimacy ‘cycle’ where lobbyists are the most active; that is where their work mainly lies. Moreover, this impacts the policy cycle as described by Hooghe & Marks (2001). Perhaps transparency has the potential to result not only in tackling these issues but has the capacity to evolve and combat the overall negative connotation that citizens have vis-à-vis lobby practices. In order to do so, multi-level governance (hereinafter MLG) will be argued as a normative benchmark, to test whether this concept is fit for use in this thesis. The theory of Schrapf with regard to input legitimacy will be the main theory used (1999). Thus, transparency in this research can be perceived as the independent variable, and legitimacy as the dependent variable. This will create the ability to see what relation exists between both transparency and legitimacy, giving the possibility to research if an increase in transparency will lead to an increase in legitimacy.

Societal relevance

Looking into the societal relevance, as mentioned above, there is a negative connotation surrounding the lobbying sector; hence, responsibility and strategic communication should be getting more expansive roles in the sector. Although the negative connotation that citizens have regarding the lobbying sector is rather generalized to the heavy industries, such as chemical industries, oil, tobacco, alcohol and the like, it still impacts the entire perception and trust level that the populace has. This is due to a lack of knowledge and media perception of the lobby industry (McGrath, 2005). Moreover, the

citizens' perspective has been highlighted in other literature and research done over the past years. However, not much light has been shed upon the perspective of those employed within this sector and their perspective on transparency in public affairs.

This thesis' research into the said issue can be seen as shedding more light on the above-identified negative connotation and researching how creating a more transparent public affairs arena can be demanded by not only citizens but also secured by professionals (McGrath, 2005; Peterson & Pfitzer, 2008).

Research question

Therefore, considering the contemporary negative connotation about the public affairs sector in general, as well as the lobby sector specifically, and the issue of transparency that is linked to this connotation, the main research question will be the following:

To what extent do lobby professionals see the need for an evolution of the concept of transparency in the Dutch lobby sector to counter the negative connotation that surrounds the sector and increase its legitimacy?

In order to answer the research question, the sub-questions are the following:

- How do public affairs professionals perceive the principle of transparency? Is there a difference between the different groups of professionals?
- How are the concepts of transparency and legitimacy related?
- To what extent can a difference be perceived between the types of lobbyists, both those who go directly to the government and those who advise clients? What are the reasons for this difference (if any)?
- How do public affair professionals perceive the negative connotation that surrounds their sector of work and how do they believe this issue can be improved beyond being more transparent, to contribute to their (input) legitimacy?
- How is the vision of the professionals to be implemented in practice, given the theoretical and empirical findings garnered through the above research questions?

In order to research these questions and be able to come to conclusions, this research has a qualitative design and will research both literatures, conduct a document analysis and conduct interviews in order to formulate substantial answers to the above-mentioned questions. Moreover, the interviews conducted will be with two types of lobbyists, both in-house and consultant lobbyists. The interviews will be able

to shed light on the practical implications of the research question and its sub-questions. The theory used to support claims is derived from legitimacy theory, as that theory looks directly at the policy process, and the concept of MLG, which will function as an overarching framework for this research. The main components of this research are transparency and legitimacy. The relation is argued to be dependent on a societal interest representation as well as a moral compass of lobbyists.

First, the role of the theory of legitimacy and the concept of multi-level governance will be outlined in line with the research questions. Then an extensive literature review considers both the independent and the dependent variable as well as explores a potential correlation between the two. After this, the method section will outline how this research has been conducted. Next, the results will be presented followed by an analysis, limitations and conclusion.

Theoretical framework

For this research, both the concept of multi-level governance and the theory of legitimacy have been chosen (Hooghe & Marks, 2001; Schrapf, 1999). To ensure an analysis that will take into account all the relevant stakeholders that surround the division of power and thus indirectly impact the policy cycle, multi-level governance has been chosen as a concept. Multi-level governance provides this research with the foundation and public affairs is in the realm of multi-level governance. This concept will serve as a skeleton for the field of lobbying and its relation to transparency and legitimacy. Although that is the case, the usage of this concept will be limited to the extent where the two aforementioned ‘types’ of lobbyists come into play. Therefore, it is important to narrow the theoretical lens, by also diving into the theory of legitimacy (Schrapf, 1999). This will enable a focus on both the PA arena in which the lobbyists are, as well as the specific lobby arena, where they aim to influence the policy cycle. The reason for this lies in creating a broad overview to see where the lobbyists function the most. Moreover, the combination of these two theories will enable a broad understanding of the political arena, as well as providing the backbone for the in-depth research into the two ‘types’ of lobby professionals. In the chapter with results, the theoretical understanding of legitimacy and MLG as argued below will be tested and reasoned against the practical understanding.

Multi-level governance

Multi-level governance (MLG) consists of a reasoning that leads to a more horizontal form of governance, which means that power is divided among state actors as well as non-state actors (Hooghe & Marks, 2001). More specifically, the definition of MLG is ‘*a system of continuous negotiation among nested governments at several territorial tiers*’ (idem). The division of power and the creation of public policy is impacted by many stakeholders and non-state actors, thus non-state stakeholders have increasing importance in the creation and influence on and of the policy cycle (Peters & Borrás, 2010; Saurugger, 2014; Christiansen, 2019). This means that authority and policymaking is influenced by multiple (non)government levels, creating a more supranationalist way of governing and power-division, in which the governing structures coexist (Hooghe & Marks, 2001). MLG also highlights the notion of transparency, for the reason that the multiple levels have different amounts of power and impact on the policy cycle, and the transparency of what is ongoing between different levels might be difficult to obtain. Moreover, these multiple levels will have to not only coexist but also have to cooperate and in order to so do a certain amount of transparency is required. However, this need for transparency – thus openness, accountability and accessibility to citizens and other stakeholders – is essential when it comes to policy-making (Sartori, 2008). The reason for this lies in the complex domain of MLG and its inter-relations, leading to the need for transparency in its policy-making process for it to be considered as legitimate by the citizens and other stakeholders. That is why this is taken into account in the coding tree as well, where the link between MLG and legitimacy will be tested by looking at the included stakeholders and the network in which the influencing takes place.

MLG argues that political authority is shared and divided between multiple actors and states that interest groups interact with political institutions at multiple levels (Eising, 2004). The factors that shape interest representation via these groups are the location of the domestic groups vis-à-vis the location of the political actors and their governance capacities (idem). The former argues that if the interest group is located at multiple levels of the political actors, they can exert more influence on these actors due to the shaping of the political activities of this group. For instance, if the interest group is located closely to the relevant political actor, the possibility arises to focus more on the relevant content. However, this does depend upon their governance capacities, the second factor. This can be again divided into two capacities: negotiation capacities and organizational resources (Eising, 2004, 212). The former entails the ability to mediate between the political actors and the possibility to self-regulate their point of view before the aim to influence decision making. The latter entails the necessary tools to pursue the ‘multi-level strategies’, which are time, expertise, money and effort (idem, 212). It can be stated that groups with enhanced governance capacities are better at representing the interests they pursue on multiple levels. Not only does this have the potential to lead to an increase in transparency, but, this also underlines the theoretical assumption that this leads to an increase in legitimacy (Van Vossen, 2011). This is because the more stakeholders are able to give input, the more legitimate policy-making becomes (idem; Auel, 2006). This is important for the arena in which PA is conducted, and therefore important to shed light upon to grasp the PA arena. Overall, there is a more complex and multi-level/-dimensional political environment, which has led to the growth of the public affairs sector (Bitonti et al., 2017).

For this thesis, the concept of MLG will be used as a theory informing the different relations within the lobby sector and the lack of transparency. More specifically, within the Netherlands an increase has become more visible in the interest representation in the Dutch regions/sub-subnational government in both the Dutch and European arena, which is due to a triangular wave of European, societal and governmental changes (Figuee et al., 2017A; Van Schendelen, 2013). In order to later research if the theoretical assumptions of MLG have been reached in the field of lobbying (and to what extent they have been reached), the following statement will serve as a normative benchmark ‘the more and better-resourced stakeholders, the better for transparency and legitimacy’ (Eising, 2004; Van Vossen, 2011; Auel, 2006).

Legitimacy

Broadly stated, legitimacy is the accepted notion of authority between business and society (Scharpf, 1999). Legitimacy theory relies on the rhetoric that the role of information and disclosure in the relationships between organizations, states, individuals and groups is central (De Luca & Prather-Kinsey, 2018). The political stakeholders are influenced by the other stakeholders on? The arena where they are present. De Luca & Prather-Kinsey state that legitimacy is the process that leads to professionals being perceived as legitimate and relies on the notion of a social contract between citizens and

professionals (2018). According to Schmidt and their interpretation of legitimacy theory, the legitimacy of a 'privately organized authority' is derived from the 'optimal information pay-out' (2002). This determines that legitimacy is not based on one's ability to create a system of rules, but rather is based on the ability to develop rules that are acceptable for the arena in which it operates – in this case, the PA arena (Schmidt, 2002; De Luca & Prather-Kinsey, 2018).

This notion of legitimacy can be divided into three parts: input, throughput and output legitimacy (Richardson & Eberlein, 2011). Scharpf discusses input legitimacy as the qualifications of political stakeholders and the way in which they position themselves to interact with the wishes and beliefs of other stakeholders (1999). This is the 'input' part of the policy cycle, which also impacts the notion of rationality as well as transparency used in decision-making and policy-making. The throughput legitimacy is the process of creating policy, taking into account representation and the notion of equality within the representation of the relevant stakeholders (Richardson & Eberlein, 2011). The third part of legitimacy is output legitimacy, which considers the output of the policy-making. This entails focussing on the efficacy and political salience of the political stakeholder making the policy (*idem*). Although the focus of this research lies with input legitimacy, all three parts of legitimacy will be included into the coding tree, to test whether the theoretical assumption of input legitimacy is true in practice.

When looking at legitimacy and the notion of transparency within a political environment, the assumption is that openness in the decision-making process will increase the legitimacy as perceived by citizens (De Fine & Naurin, 2015). It is the perceived legitimacy – not the actual legitimacy – that gives the public the perception that the policy made is rightful and creates the acceptance of this policy (*idem*). As mentioned in the first part of legitimacy, input legitimacy, its focus revolves partly around transparency. This is where legitimacy is necessary for the beginning of policy-making in the PA arena. More specifically, in the lobby arena, where the two types of lobbyists are aiming at impacting the policy-making process. Therefore, input legitimacy theory is important to zoom into the arena in which multiple stakeholders try and aim to impact the cycle of policy-making, as is also visualized in Figure 1. Although all three parts of legitimacy are vital when it comes to transparent policy making, in the realm of lobbyists input legitimacy is the most important one, because transparency has the potential to increase input legitimacy (Curtin & Meyer, 2006; Mena & Palazzo, 2012). This is for the reason that this is the part where lobbyists tend to be the most active, due to the possibility to influence and impacting the 'input' of policy-making (*idem*). The way in which lobbyists exert influence can be considered as the normative starting point for the usage of this theory and to test whether this assumption is rightfully made. Moreover, throughput legitimacy will not be as heavily discussed, also because it mainly dives into the equality of representation of relevant stakeholders, which is something that relates more to the (un)equal playing field mentioned before by Fraussen & Braun (2022). The output legitimacy will also not be considered as most important part of legitimacy, for the reason that output is

mainly used by lobbyists as starting points to impact the input for new policy, rather than looking at the output as a whole (Bouwen, 2002).

MLG and legitimacy

Therefore, the theory of input legitimacy, in combination with multi-level governance, will provide an overview of its relation to transparency and aim to create analytical categories, through which to look at the lobby sector in order to grasp its complexities. Scholars Schmidt & Wood argue that legitimacy interacts with the concept of MLG for the reason that legitimacy has the potential to grasp the essence of reality better (2019). This is for the reason that it has the potential to develop 'normative standards' on how power is exercised within the MLG domain (idem). This can be useful because nearly all political and non-political institutions are interacting within a complex web of (in)formal policy interrelations and interactions (Börzel & Varney, 2017). One of these 'normative standards' then could be regarded as transparency, which might make these interactions and interrelations less complex, as well as shed light upon exercising power within the domain of MLG and legitimacy. Within MLG it is important to determine all the stakeholders, as well as their intertwined and interrelated relations as to how the policy cycle is impacted. Next to that, it is important to determine and understand the division of power within these different levels and relations. Then, in the actual 'lobby arena', where the policy process that happens within the policy cycle, is targeted to exert influence. This is where the lobbyists, together with the political stakeholders and clients concretely target the policy process to influence the policy. The processes that take place at this level and how transparent that is is what this thesis aims to determine and outline.

Looking more specifically into the relationship between transparency and MLG and legitimacy, different levels can be regarded in which their relationship takes place. MLG for instance can be explained and perceived as how the policy cycle functions, which levels of government are taken into account, who is consulted and how this correlates to other levels (Hooghe & Marks, 2001). Legitimacy, however, does not necessarily look at which policy process is happening and whether that happens on a European, municipal or national level (Kvarda & Nordbeck, 2012). Rather, all are possible, making this theory applicable to the national level, as will be done in this research.

Schmidt & Wood argue that MLG can be perceived as an umbrella concept, meaning that it takes into account input, throughput and output legitimacy, where the emphasis lies on transparency, openness and accountability (2019). Within the umbrella of MLG, it is important to highlight the realities of how power is exercised within this concept and how it interacts with legitimacy. For instance, it is argued that input legitimacy on its own is not sufficient enough to grasp how the complex MLG structures work in practice (Schmidt & Wood, 2019). This is where transparency comes in, for the reason that if the complex structures and policy cycles are made more visible to the public, information is given about the policy cycle and process, it arguably would be sufficient to explain the structures of MLG

(idem; Höreth, 1998). This is the reason that the legitimacy within MLG can be found in the input demands of the different levels that lead to the production of policy on the different levels (Schmidt & Wood, 2019). Thus, lobbying and giving input for the policy process is an inherent part of the functioning of MLG (Höreth, 1998).

The role of the citizens and general interest representation that occurs determines the input legitimacy and when looking into that policy process, one can see that multiple stakeholders are usually involved when policy needs to be determined (Cengiz, 2016). This entails a division of power – the policy cycle of MLG – and the interest representation at policy input – the legitimacy of the policy process (Panara & Varney, 2017). Thus, both MLG and input legitimacy play a role when it comes to the policy process and when it comes to influencing this policy process (Piattoni, 2009).

Literature review

This literature review aims to explain the concepts of lobbying and transparency in depth. To do so, extensive literature has been researched, which will later in this research be transformed into the questions used for the aforementioned interviews. Next to that, these concepts and their derivatives will help guide the coding tree and thus further build up this research. First, the status quo of transparency will be described, in order to outline the current situation. Secondly, the place of lobbying is discussed, followed by the sector in which lobbying takes place. Then, transparency and its potential implementation will be discussed, as well as its relation with MLG.

Transparency thus far

The concept of public affairs has been defined in many different ways by different scholars, however, most agree the emergence of the European Union bolstered both national and subnational public affairs (PA) (Pedler, 2005). Since lobbying has grown significantly over the past years, especially considering the abovementioned European expansion, there are international regulations and documents put in place to increase transparency. One of the main documents is the first international set of guidelines in 2010 by the OECD (OECD, 2010). This document has been updated and expanded over the past decade and a half, and clearly shows that transparency varies heavily between countries (OECD, 2010; OECD, 2021). However, since it considers a set of guidelines, what, how and if the states implement these guidelines remains up to countries.

On an EU level, there are rules in place that consider lobbying and transparency (European Parliament, 2024). There is an official ‘Transparency Register’, which is an online database where lobbyists, interest groups and other organizations have to register if they aim at influencing EU policy and/or implementation of policy (idem). Brussels has chosen to do this to portray which interests are represented at an EU level and on whose behalf these interests are represented. Next to that, human and financial resources are also listed in the Transparency Register (European Parliament, 2024). Within the Treaty on the European Union, states that transparent relations and representative societal groups are inherent to the European institutions and European politicians (TEU; European Parliament, 2024). Moreover, the transparency principle in the EU is key: the EU should disclose information on both their spending and their policy making to ensure the principle of freedom of information (European Union, 2024). However, this only relates to lobbying on a European level; no legislation in place puts chains on lobbying within member states. Thus, lobbying in Brussels is regulated heavily.

When it comes to the Netherlands specifically, there is the so-called ‘soft regulation’ (OECD, 2021). This entails that there is a voluntary registration of lobbyists, which is necessary to access certain part of the Dutch Parliament. However, there are also plenty of lobbyists who do not register and thus do not enter those specific circles. Furthermore, there are barely any standards or a general code of

conduct in place. Over the recent years, there have been attempts to put more obligations with regards to lobby practices in the Netherlands, for example by members of Parliament who wrote the note to an initiative called 'Lobby in Daylight' in 2015 (OECD, 2021). This note was recognized, as well as its importance. However, it was placed on the long term agenda of the Dutch parliament. Then, in 2021, the call for more transparency in the lobbying sector was revived shortly, only to be put back on the long term agenda (Kamerstuk 35 570 VII, 2021). Overall, the main regulation put in place considered a 'cooling-off' period of a member of Parliament who wanted to start working in the public affairs sector, to counter conflicts of interests.

Thus, although the notion of transparency in lobby practices has been spoken about rather highly, by for instance Dutch governmental bodies and even internationally, in the Netherlands there is no overall transparency framework. In order to see whether this status quo is reflected in practice, coding for this will be implemented in the coding tree.

The umbrella of public affairs and the definition of lobbying within it

Some argue that PA includes public relations of any kind, including private sector public communications, whereas others argue that PA includes those that aim at influencing public policy and decision making in the governmental arena (Bitonti, et al., 2017; Figuee et al., 2017B). However, most scholars agree that PA is growing in both the public and private sector and that it is increasingly important for organizations due to its importance for both those that are skilled in politics and in communication (Figuee et al., 2017B). This is due to the globalization, Europeanization and the overall intertwinement of geopolitics and more specifically, European politics.

Although the PA sector and its explanation vary according to scholars and it is subject to academic debate, it is clear that stakeholders as well as influencing governmental bodies are both key concepts within the PA definition. With that in mind, the definition of the PA sector will be the influencing of the policy process by connecting with different governmental stakeholders (Bitonti et al., 2017; Wessel et al., 2020; Davidson, 2014; Van Schendelen, 2013).

One of the definitions of PA has been illustrated by Grunig and Repper in 1992, who stipulate that PA is applicable to communicating with governmental bodies and those who are employed in the public policy arena (Grunig & Repper, 1992, p117). This is underlined by multiple scholars that argue that PA fits in the – rather general – 'management discipline', by focussing on the need of internal management to enforce the process laid down by Grunig and Repper as to influence the decision making in the public sector (Groenendijk et al., 1997; Linders & De Lange, 2003, p17; Grunig & Repper, 1992; Botan & Hazleton, 2006). The common denominator here points towards the description of PA as 'the building of relations in the public policy arena' (Botan & Hazleton, 2006, p500). This is a broad explanation of the term, which is why it has not been chosen as the explanation of the used concept.

Moreover, with regard to the national and subnational governments, the scholars Botan and Hazleton argue that multiple stakeholders need to be taken into account, such as private and public stakeholders and focus on both the national and European arena to ensure proper policy (2006; Figuee et al., 2017A). Since PA is constantly developing, these stakeholders might vary case-by-case and differ per political season and the (sub)national governments are aware of the possibility of using PA to promote both their interests and the interests of the citizens to ‘get things done’ (Weick, 2009; Van Schendelen, 2013).

As can be seen, the abovementioned group of scholars perceives lobbying from more of a governmental actor perspective. The research is focussed on lobbyists within the policy cycle, thus more focussed towards what is happening outside of the governmental actors. This draws us to another definition, which focusses more on the activities with lobbying, rather than on actors. Another group of scholars defines PA as ‘an advocacy that constitutes of a wide range of activities conducted to influence decision-makers at different levels’ (Van Wessel et al., 2020; Morariu & Brennan, 2009; Toth, 2006; Davidson, 2014). This definition differs from the earlier mentioned definition, due to the difference in perception with regard to actors versus activities. Moreover, the main difference is that this second definition does not focus on the governmental bodies, but rather on an advocacy. The influence could be explained via insider and outsider strategies, which entail that usage of one’s position in order to obtain a place at the policy-making table through influencing and emphasizing the necessity of their position (Van Wessel et al, 2020). This is increasingly important for understanding how advanced democracies operate, which cannot operate properly without interest groups and other stakeholders that influence governmental bodies (Bitonti et al., 2017). At the moment, this plays a more significant role than in the past, due to the different levels of governments that all operate at once at their own level, as well as cooperate with each other (idem). For this research, actors that operate within the governmental arena, however are not part of it, rather ‘advocates’, is a better fit for the reason that the placing of lobbyists is more prevalent here.

A concrete example used by the scholars Van Wessel et al. is about the ‘professionals’ as insiders and a NGO as an outsider (2020). Since the professionals of a certain industry usually already have a seat at the table due to the need to have discussions with those affected by potential policy, the NGO that might stand for a greener industry is under attack and will have difficulty to get a seat at the table, due to the influence of the insider, thus being stamped as the outsider in this scenario. This is also an example of one of the issues with PA, namely, a power imbalance, where not all the interests are being heard by the policy makers due to the PA creating an unequal playing field (idem). Moreover, this is confirmed by Davison, who argues that there is public concern considering the role of PA in supporting the private sector too much and the impact PA has on the legitimacy of governmental bodies

(2014). This is derived from the potential lack of opportunity to access those that determine policy, or lack of opportunity to participate or influence these discussions (Van Wessel et al., 2020).

Therefore, it is important to consider all stakeholders when aiming at influencing the policy cycle (Bitonti et al., 2017). Furthermore, this can be connected to transparency, however, this will be discussed in more extend later in this chapter. It should be mentioned that there is a power imbalance when it comes to access of the policy maker. Some lobbyists have more means and money than others, leading to an increased probability that they will reach the policy maker.

More specifically, Bitonti et al. dives into these stakeholders and considers lobbyists as those that influence them (2017). They describe lobby as the way power influencing works and consider the roles of both interests groups and other actors within the political arena when it comes to policy making (idem). In 1963, Milbrath explained lobbying as ‘the stimulation and transmission of communication, by a non-citizen, targeted at someone employed in the political arena with the drive to influence their decision’ (p7-8). These scholars differ from the first mentioned explanation since, although it does focus on actors, it does not focus on government actors at all, rather at those that influence them. Moreover, this definition bolsters the second given concept of what lobbying could entail, for the reason that this influence can be exerted through activities that determine policy making (Van Wessel et al., 2020; Morariu & Brennan, 2009; Toth, 2006; Davidson, 2014).

Thus, what can be derived from these scholars is that stakeholders are key actors within the public affairs sector and lobbying (Figue et al., 2017A; Botan & Hazleton, 2006; Bitonti et al., 2017). Davidson further defines the need for stakeholders by emphasizing the need for both them and the PA sector to have a high status to directly be able to impact policy making (2014). Next to that, their definition of the PA sector consists of the possibility to influence policy environments and political decision making by those who are neither employed at governmental bodies nor elected politicians (Davidson, 2014). This is also emphasized by Sommerville, who argues that focussing on the policy making process in governmental bodies is – together with influencing governmental bodies – the definition of PA (2011). How transparency relates to the sector of PA, will be discussed later in this chapter.

Lobby as a subsector – the actors

The concept of lobbying within the subsector of PA does not have the same contestation as the concept of PA with regard to the explanation of its definition. As aforementioned, the PA sector can be divided into multiple subsectors, such as public relations, communication and lobbying. The focus lies on the latter, since lobbying can be perceived as a PA activity that creates influence and most scholars agree that the place of lobbying and lobbyists is within the scope of PA (Helland, 2008; McGrawth, 2007; Vinnig et al, 2005). As mentioned, lobbying is increasingly seen as falling under the umbrella of

PA (De Lange, 2007). Since lobbyists often take into account the stakeholders and its definition looks similar to that of PA, the main addition to the definition that leads to them to not be the same is the gathering and monitoring of information (Sommerville, 2011). Since PA is also the umbrella for subsectors such as public relations and communications, influence can be seen as a central topic in its definition. The need for lobbyists to gather and monitor the information specifically to influence political stakeholders, thus governmental bodies, differentiates them as a subsector of PA (Sommerville, 2011; Thomas & Hrebenar, 2009).

Furthermore, scholars point out the need for lobbyists, as interest representation is an essential and inherent part of a representative democracy (Davidson, 2017; Fraussen & Braun, 2018; Vnoučková & Žák, 2017; Berg & Freund, 2015). However, although it is argued that lobbyists are necessary to represent the interests of the citizens, there still is a negative connotation that surrounds the concept of lobbying – especially corporate lobbying (Peterson & Pfitzer, 2008; Bitonti et al., 2017). The example about the insider and outsider strategies used to cancel out certain opponents at the policy making table is also applicable here; however, it can be divided into three important factors that create an unequal lobby field (Fraussen & Braun, 2018; Van Wessel et al., 2020). These factors are the overall unequal playing field, policy outcomes that portray conflicts of interests and the lack of transparency and inaccessibility of information. Especially the latter is relevant for the lobby sector, as lobbyists are aiming at influencing those employed at governmental bodies on behalf of clients. This is an issue, for the reason that information can be disclosed confidentially and does not have to see the daylight necessarily (Fraussen & Braun, 2018). This is portrayed in a triangular relationship between the client, the lobbyist and the political stakeholder (Figure 1).

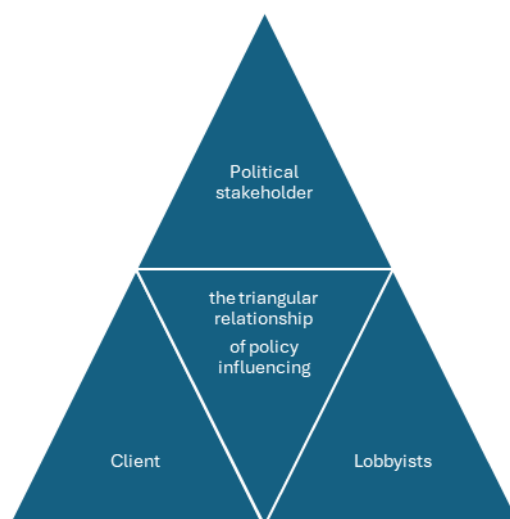

Figure 1: triangular relationship

The triangular relationship

This triangular relationship can help explain the objective and way of working of lobbyists (De Lange, 2007; Van Wessel et al., 2020). This is for the reason that the triangle exists of a lobbyist, a client and the political stakeholder. The political stakeholder here can be described as those that are employed by the government, either as civil servant or as elected politician (Davidson, 2014). Concretely, a lobbyist can be described as an individual who aims to influence public policy in a clients' favour by performing one of the following tasks: directly contacting public officials, monitoring political and governmental activity, political strategies and tactic advice and develop the clients' lobbying effort (Thomas & Hrebenar, 2009, p135; Bitonti et al., 2017; McGrath, 2005). For the sake of this research, the definition of a lobbyists will be adhering to the definition given by Thomas and Hrebenar (2009, p135). The way in which lobbyists can be divided is then according to definition of Thomas and Hrebenar, split into two parts (2009, p135). The type 'one' of lobbyists entail those that advise and monitor activities for clients, so facilitate the client with easy-access to the political stakeholder, but those lobbyists do not go to the governmental bodies on behalf of the clients. Type 'two' of lobbyists however does go to the governmental bodies on behalf of the clients, and thus the lobbyist not only develops and advises on the lobby strategy, but also executes it themselves.

As outlined below in Figure 2, the above 'arrow' is that of the inhouse lobbyist. This lobbyists goes to the government on behalf of the client. The 'arrow' below shows the consultant lobbyists, which advises the client as to how best proceed in relations with the government.

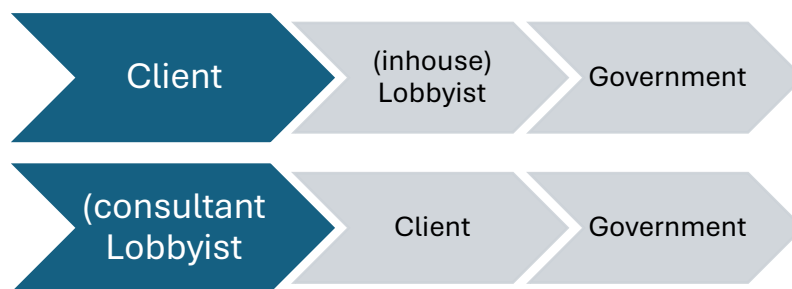

Figure 2: inhouse & consultant lobbyists

Thus, summarizing the information above, one can conclude that the public affairs sector can be divided amongst different sub-sectors, one of which entails lobbying. Lobbying as a sub-sector can then further be divided into the 'types' mentioned in the introduction, being the inhouse-lobbyist and the other being the consultant lobbyist. The former consists out of lobbying that goes to the governmental bodies to exert influence on the policy cycle on behalf of clients, and the other type that

strategically advises clients, facilitates access for the clients, but does not involve impacting the policy cycle directly by going to those who influence the policy cycle. These two types of lobbyists bring different levels of expertise and ways of working with them.

Transparency

The next important concept for this research is transparency. Transparency as a concept on itself can be interpreted differently depending on which scholar is asked, such as being open about motives or making information accessible to all. However, when it comes to transparency within the scope of lobbying, scholars mostly agree on the following definition. Transparency can be perceived as the outcome of giving insight and oversight to the public into how the mechanisms in the policy making arena and influence function (Davidson, 2017; Chari et al., 2010; Holman & Luneburg, 2012; Naurin, 2007). Next to that, it has the potential to address lobby inequalities, such as an unequal playing field, by for instance focussing on fostering a public relationship between the private sector and the government (idem). There are multiple ways in which transparency could be divided within the sector of lobbying to show an overarching influence on them, as a consequence of more or less transparency (Cucciniello et al., 2012). On an European level, the European Ombudsman gave a narrow legal definition of transparency back in 1998, which revolved around the amount of openness and how understandable the decisions of public authorities are (Kostadinova, 2015; Curtin & Meijer, 2006). How legitimacy fits in this scope will be explained later in this chapter, where the relationship between transparency and legitimacy will be explained in depth.

Negative connotation

However, the abovementioned narrow definition has the opportunity to backlash, by creating too stringent transparency measures, or by the lack of addressing an unequal playing field. Perceived transparency also depends on the connotation that people tend to have with regard to the sector of work, thus for lobbying, a key factor is the negative connotation of citizens (Davidson, 2017). For example, if there are too many measures in place and everything becomes public, the potential of becoming unclear towards the citizens increases (Davidson, 2017; Kostadinova, 2015; Curtin & Meijer, 2006). In order to test whether this theoretical understanding has found resonance in practice, the concept of the negative connotation will be engraved in the coding tree. This is something that can be seen in newer democracies and something that thus can lead to the statement that transparency has the potential to be perceived as an unresolved problem in this arena (idem). Transparency might have the power to counter or increase the earlier mentioned negative connotation that citizens have (Davidson, 2017; McGrath, 2005; Peterson & Pfitzer, 2008). The reasoning behind this is that rather than the 'closed doors' perception that is prevalent, transparency could potentially open the doors slightly, leading the citizens to understand how lobbying works (Davidson, 2017). Moreover, it is argued that lobbyists are necessary to represent the

interests of the citizens, despite the negative connotation that surrounds this sector – especially with regard to corporate lobbying (Peterson & Pfitzer, 2008; Bitonti et al., 2017).

Transparency and lobbying: a development?

Another way in which transparency can be found within lobbying is – simply stated – within their work, for instance, when it comes to what information they choose to make accessible and their general perception of information availability within their work (Cucciniello et al., 2012). Therefore transparency within lobbying surrounds around the notion of ‘openness’ (idem). Moreover, the amount of transparency has impact to the aforementioned negative connotation, however, could also revolve around potential non-disclosure agreements signed. Overall, transparency has the potential to have an impact on the work of lobbyists, although there is a line as to how productive this could be, for the reason that the above mentioned information overload could counter the benefits of transparency (Davidson, 2017).

A potential way of tackling this issue, according to the OECD, would be to implement a ‘solid framework in which transparency remains central is essential to create a functioning democracy that also has space for interest representation and an equal playing field’ (OECD, 2010). The concept of good governance would also be upheld if there is an increase in transparency and accountability within lobby practices (idem; Arafa, 2016). This leads to the third way in which transparency dives into lobbying; the development. Over the years, multiple legislative and regulatory vehicles have been introduced in the Netherlands aimed at increasing transparency of lobbyists but remained unimplemented (Fraussen & Braun, 2018). This shows a development in which there is attention for transparency to a certain extent in the Dutch political and media landscape (idem). Looking back at the first section of this chapter, where an overview of the PA development has been given, it shows clearly that the scope of PA has grown over the last years (Pedler, 2005). Furthermore, transparency plays a significant role in these developments, as the so-called ‘old boys network’ is the usage of those lobbyists that use their personal charisma to influence policy making behind closed doors (Newmark, 2008; Romeijn & Rasmussen, 2021). This correlates with the stigma that has been put on lobbying and revolves around those that solely use their network to reach the policy maker and influence them. This development seems as if it has slowed down, due to the need for more transparency in policy making and the increasing open stance towards the lobby sector (idem; Figuee et al., 2017). These factors of development will find resonance in the subcodes of the code development, since it will be interesting to see if the lobbyists tend to argue about the ‘old boys network’ in the same manner as the literature does.

Potential implementation

Moreover, although the definition of transparency is not contested, the way of how it should be implemented within countries is (OECD, 2010; Holman & Luneburg, 2012). This is due to the urgency

one feels about regulating lobby activities to increase transparency in order to remain legitimate in public policy making (Braun & Fraussen, 2012). That is another way in which transparency is present in the lobby sector and has the potential to variate between different lobby companies, due to their perceived ‘urgency’ with regard to implementing transparency (Greenwood & Dreger, 2013). Transparent and regulated lobby increase the perception of citizens in such a sense that they would perceive policy-making and influencing to be more legitimate (Vnoučková & Žák, 2017). Next to that, it is also because of the uncertainty that citizens are able to experience due to the uncertainty about whose interests are being represented (Holman & Luneberg, 2012). While some argue for more regulation on lobby activities such as appointments with – for instance – elected officials, others argue for more transparency into the content of those appointments. It will be interesting to see how the inhouse and consultant lobbyists envision this in practice, thus this will be included into the coding tree as well.

Additionally, lobbyists and those who are also part of a sub-sector of public affairs, have an union for their branch of work in the Netherlands (Braun & Fraussen, 2022). This union only accepts those that live by the code of conduct from this union. However, in this code of conduct the statement with regard to transparency does not go beyond transparency towards clients when necessary (Kwan et al., 2021). This means that in the Netherlands, there is no obligation for transparency towards the citizens when it comes to lobby agencies. Nevertheless, this does entail that transparency is still present in the lobby sector, as lobbyists might differ of opinion with regard to the actual implementation of transparency measures (Davidson, 2017). Moreover, the debate about implementing transparency measures usually flows from media towards the government, leading to questions about increasing transparency, often overlooking the sector that has to implement those measures (McGrath, 2005; Fraussen & Braun, 2022).

Transparency and multi-level governance

Next to legitimacy, MLG and transparency are correlated as well (Giest & Grimmelikhuijsen, 2020). MLG refers to the policy cycle in which all relevant stakeholders are divided in different levels of government (Hooghe & Marks, 2001). This entails that not only governmental bodies are included into the policy cycle, but, for instance, also lobby groups are included as stakeholders. Transparency is inherent to MLG, as it ensures that all levels are held accountable, the information is able to be dispensed over the stakeholders and transparency ensures that there is a certain level of policy coherence between the outcomes of the policy from the policy cycle (Giest & Grimmelikhuijsen, 2020; Panara & Varney, 2017). MLG can be used with regard to lobbying and transparency as a broad concept that gives structure to the policy realm in which lobbying takes place.

Arguably, their correlation exists – broadly speaking – in all the levels of multi-governance, which entails that transparency has the potential to spill over into the different levels of government (Giest & Grimmelikhuijsen, 2020). This also means that transparency within MLG has the ability to

influence another level of government with regard to transparency measures (Panara & Varney, 2017). A so-called ‘transparency domino effect’ could occur within MLG, if for instance, the Dutch government would implement more transparency measures, it could be the case that Dutch municipalities would also implement these measures, leading to NGO’s implementing these transparency measures, and so on (idem).

More specifically, this entails that transparency exists within the concept of MLG, that all the levels are linked to each other and that can create a transparency spill-over (Giest & Gimmelikhuijsen, 2020). In order to create more transparency, these levels should be perceived as interconnected to achieve more transparency. However, according to Sartori, this is dependent on how the stakeholders at each level have overlapping interests and objectives (2008). Their interests and objectives are mainly determined by either the situation in the member state, or even the situation in their municipality, and can thus vary heavily per level. This ‘transparency domino effect’ within MLG is thus a rather complex procedure (Sartori, 2008; Panar & Varney, 2017).

Transparency and legitimacy: their relation

As promised in the previous sections of this chapter, here the relationship between transparency and legitimacy will be discussed. It has been mentioned in the theoretical chapter that legitimacy is, broadly stated, the accepted notion of authority between business and society (Scharpf, 1999). For input legitimacy, it is argued that it is derived from a belief that citizens have to influence and impact the results of decision-making, as well as a general acceptance of those who are in power (Curtin & Meijer, 2006; De Fine et al., 2014). More specifically, input legitimacy is used for this research and considers the position of the stakeholders to interact with the wishes and beliefs of other stakeholders (idem). In light of lobbyists, the legitimacy of these ‘privately organized authority’ is derived from the ‘optimal information pay-out’ (Scharpf, 2002). Transparency on the other hand considers the openness about the process of decision-making, and has the ability to impact the lobby sector, as has been thoroughly explained in the previous section of this research (Cucciniello et al., 2012; Bellver & Kaufmann, 2005; Figuee et al., 2017A; Pedler, 2005; Greenwood & Dreger, 2013; Davidson, 2017; McGrath, 2005).

A correlation

Arguably, the relationship between transparency and legitimacy can be perceived as a correlation. Transparency impacts the input legitimacy, as it not only determines the policy making, but also strengthens the legitimacy (Curtin & Meijer, 2006). For instance, Curtin & Meijer argue that transparency strengthens input, output and social legitimacy, for the reason that it mirrors public perception (2006). Another scholar goes further and states that for input legitimacy, the value of transparency seems indisputable (Naurin, 2014). Transparency is a tool that can be used to foster public discussion, which leads to the common good being promoted (idem). It is argued that both the ability to

influence and to hold people in power accountable for their decisions is legitimate if realised through either direct participation or some accepted form of representation – or both (Curtin & Meijer, 2006).

This entails that, for example, legitimacy is derived and perceived from elections (*idem*). This placed in the context of European elections, which is often not considered as important as national elections, showcases constraints on legitimacy (Scharpf, 2009). The reason for this lies in the perceived lack of representation and direct participation of citizens in the European polity, leading the citizens to consider these elections as ‘second-rate’ (*idem*, p173; Lefevere & Van Aelst, 2014). Due to a perceived lack of transparency the legitimacy of the EU is not as strong as national election legitimacy (Adler & Hall, 2013; Curtin & Meijer, 2006). However, in Dutch context, due to the national elections being perceived as ‘first-rate’, input legitimacy is increased as well as the perceived quantity of transparency (De Fine et al., 2011). This would entail that input legitimacy and transparency are correlated, because of direct-elections for the municipality, regions and parliament within the Netherlands.

Conditions

This correlation is not a given, there is a set of conditions that need to be upheld if an increase in transparency would lead to an increase in legitimacy. This set of conditions entail a public interest, meaning that the citizens should be engaged or their interests should be represented, there needs to be a public discourse and there should be accountability (Naurin, 2014). This set of conditions is derived from the ‘power of the public’, arguing that the public ultimately decides the effect of transparency and thus legitimacy (Naurin, 2014; De Fine et al., 2011; De Fine et al., 2014; Curtin & Meijer, 2006).

Diving further into these conditions, increasing openness about the policy process has the potential to check governmental accountability and increase legitimacy solely because of the perception of the citizens (De Fine et al, 2014). As stated, it depends on citizens because of information; if citizens are aware and informed about how their lives are impacted due to policies being made, citizens are more inclined to accept the process of policy making (De Fine et al., 2011). Moreover, in terms of lobbying this information access is more likely to be perceived as legitimate and transparent if there is a societal interest representation (Flöthe, 2019; Woll, 2019). Thus, for the lobby sector it is important that there is an interest touching upon most citizens that is being represented, an example of which is healthcare (Van de Bovenkamp et al., 2010). The reason that healthcare is mentioned here is that in the Netherlands, it reflects a societal interest. Furthermore, another binding concept for the correlation between the both perceived transparency and legitimacy entails a ‘moral compass’ (Barron & Skountridaki, 2022; Ostas, 2007). According to research from Barron & Skountridaki, a core component of the correlation between transparency and legitimacy conveys around moral behaviour and lobby regulation, arguing that setting ethical limits and pursuing their moral compass leads to a gain in legitimacy (2022, p359).

However, there are issues when it comes to the correlation between transparency and legitimacy. One of these issues considers the unequal playing field of lobbyists (Davidson, 2017; Guger & Klüver, 2016; Woll, 2019). The unequal playing field entails that it is not a given that all the interests are being represented within policy making, leading to the potential of some interests being better represented than others (Guger & Klüver, 2016). Moreover, not every lobbyist is interested in representing societal interests or might have different morals, for instance, the tobacco sector (Van de Bovenkamp et al., 2010; Barron & Skountridaki, 2022). Furthermore, an issue with transparency and legitimacy entails the potential information overload or lack of information (Curtin & Meijer, 2006; De Fine et al., 2014). This entails the difficulty for a citizen to obtain all the information that is made available from the government, due to the quality and quantity of the information, since often difficult language is used to describe the policy and many documents are published. Thus, there is an issue of access to the documents published as well (Woll, 2019). For lobbyists however, it is crucial information (Curtin & Meijer, 2006). What can be seen is that partially due to the unequal playing field by information overload from the government, so-called ‘fishbowl transparency’ – where all aspects of the decision-making process are transparent – is not the preferred option (De Fine et al., 2014).

To conclude, it can be argued that there is a correlation between transparency and legitimacy. This is for the reason that although transparency reduces the information advantage of both lobbyists and governmental body, their overall legitimacy is increased, especially of those lobbyists that represent societal interests and are perceived as acting morally.

All in all, transparency relates both to legitimacy and MLG as explained above. As such, these concepts form the backdrop of the current research and feed into the coding tree concepts that were used to analyze the interview results that will be described in the sections to follow.

Methodology

The purpose of this research is to understand and explore how lobbyists – public affair professionals – experience the need of the citizens and government to increase transparency. Next to that, the research will revolve around the question whether the two types of lobbyists feel as if transparency needs to evolve in their sector in the Netherlands. In order to conduct this research, a multiple case study design will be implemented, both to include those lobbyists who go to the government on behalf of their clients and those who advise their clients to go to the government. First, a literature and document analysis will be conducted, followed by interviews, to ensure the triangulation of methods that leads to an extensive analysis and reliable results.

Case selection

A multiple case study will be conducted, to gain a better understanding of the phenomenon and its context (Gustafsson, 2017; Yin, 2003). A multiple case study is when two or more case studies are researched (Yin, 2018). For this research, the multiple cases are two groups of case studies that will be conducted, which will allow the two cases within this multiple case study design to be compared. This design has been chosen to better understand the differences and the similarities between the two cases (Baxter & Jack, 2008). The two cases that are chosen to conduct this research with are inhouse lobbyists and consultant lobbyists. They are both employed as lobbyists, which will be able to shed light on potential overlaps or agreements between the two. The difference in how they conduct their lobbying activities will help to understand how the situations are potentially different from each other. Transparency will be assessed via multiple questions, to sketch a broader perception of the interviewee's notion of transparency within the lobby sector. To this end, sixteen (16) interviews have been conducted, of which eight (8) interviews have been with those that are employed as inhouse lobbyists and eight (8) with those that are consultant lobbyists. The performed interviews are sixteen (16) in order to uphold validity, as generally between ten and twenty interviews is considered as sufficient for qualitative research (Crouch & McKenzie, 2006).

Furthermore, this type of study will lead to the ability to analyse the data of both situations/lobbying roles separately and across both of them, which will offer a sound comparative basis. This can be used to either conclude that the results are similar across both situations or different (Yin, 2003). Next to that, comparing case studies leads to the ability to conduct more in-depth research, for the reason to dive deeper into contrasts and similarities and their influence on the case studies (Vannoni, 2014; 2015). Researching within this case study design ensures that the results are more reliable and strong (Baxter & Jack, 2008). Overall, it allows for a wider exploration of the researched concept (Eisenhardt & Graebner, 2007). The two cases (inhouse and consultant lobbyists) will be researched via interviews. Both type of lobbyists influence each other and this will contribute to the validity of the findings and due to the interviews as data collection, the evidence will not be as compelling due to a

revolving door (Yin, 2003; Blommaert, 2018). This is for the reason that there is an endogeneity issue, which in this case entails that it is often the case that first lobbyists tend to be consultant lobbyists, before moving on to a specific client where they become an inhouse lobbyist. However, in order to counter this, the interviewees have been asked to answer the question to their best potential from the perspective of the role they have now. Moreover, instead of entailing a snowball sampling, the interviews had been scheduled beforehand, although the interviewees have been gathered following recommendations of lobbyists, thus creating potential bias (Parker et al., 2019).

The data gathering of the process of lobby as well as transparency and their relationship invites for literature research and interviews, for the reason that only focussing on one of the two has the potential to lead to missing information (Yin, 2018). The direct qualitative analysis of the research shall be conducted through in-depth semi-structured interviews within the cases, which are the consultant and in-house lobbyists. The interviews that are held, are semi-structured. This is for the reason that it allows the interviewees to give more information about the questions asked as well as be able to add to the existing information and be able to deviate from questions to provide a deeper insight into the questions they deemed as more important than other questions (McNabb, 2020b). It should be mentioned that the interviews have been conducted in Dutch, thus the English translation has been the best possible interpretation and the context has been taken into account when translating to Dutch. The English version of the transcriptions of the interviews is available on request.

Validity and reliability

Case studies are useful for exploratory research, and to study phenomena in a non-controlled environment, such as the process of lobbying in the Netherlands (Yin, 2018). A multiple case study is useful to compare different situations and perceptions and to be able to draw meaningful conclusions.

Construct validity is safeguarded in this research, for the reason that multiple data sources are used (Hunziker & Blankenagel, 2021; Yin, 2018). Multiple professionals from both types of lobby-sectors were interviewed, and thus multiple perspectives are highlighted to reduce potential bias. Furthermore, literature will be thoroughly analysed as well as documents with regard to transparency regulations in the lobby sector, which creates external validity. Reliability is ensured via documentation of the steps taken, the coding tree and the interview guide (Yin, 2018). Due to the qualitative nature of this research, there is no certainty that causal relations can be found, for the reason that it is difficult to determine, even on the basis of two cases (*idem*). Transparency impacts the input legitimacy, as it not only determines the policy making, but also strengthens the legitimacy (Curtin & Meijer, 2006).

Operationalization

Lobbyists

As aforementioned, the academic definition of lobbyists – public affair professionals – will be those that influence the policy process by connecting with different governmental stakeholders (Bitonti et al., 2017; Wessel et al., 2020; Davidson, 2014; Van Schendelen, 2013). In practice, this entails those that are employed as either inhouse lobbyists or as consultant lobbyists. These are the two cases that will be assessed and researched within the scope of this research.

Transparency

Transparency has been defined in literature as the outcome of giving insight and oversight to the public into how the mechanisms in the policy making arena and influence function (Davidson, 2017; Chari et al., 2010; Holman & Luneberg, 2012; Naurin, 2007). In order to concretely be able to analyse whether and if this academic definition is in line with the practice, transparency will be operationalized as openness about practices and clients. However, some scholars argue that transparency is difficult to fully operationalize, according to multiple scholars the operationalization of this concept can be ‘volatile and imprecise’ (Williams, 2005, p359; Hollyer et al., 2014). Cucciniello et al. has been able to put transparency into practice by creating an assessment of transparency that correlates with the operationalization as openness about practices and clients (2012; p2452).

Within the definition that will put theory to practice, this will be measured following five ways in which transparency is able to show itself within the work of lobbyists, as mentioned in the section of transparency within the chapter of the literature review (Cucciniello et al., 2012). These concepts are ready to be used as tools within this research. To reiterate, these five ways are transparency within their line of work, the perceived development of transparency, the necessity of transparency, the relation with the negative connotation of citizens and lastly, the potential implementation of transparency into practice (idem; Davidson, 2017; Fraussen & Braun, 2018; Braun & Fraussen, 2012; Greenwood & Dreger, 2013; Braun & Fraussen, 2022).

In that way, the concept of transparency is operationalized.

Legitimacy

Input legitimacy is considered the theoretical approach within this research, the academic definition considers the position in which stakeholders place themselves in order to interact with the wishes and beliefs of other stakeholders (Scharpf, 1999; Scharpf, 2009).

In order to operationalize legitimacy, the Schoon identified three elements (2022). This revolves around the object, audience and interconnectedness of the two. For the reason that this still considers legitimacy on its own, without reasoning for other components to impact the concept, the operationalization of De Fine et al. is used (2014). It is as follows: the acceptance of procedures within the policy process (De Fine et al., 2014). This leaves room for transparency, as it might impact the acceptance.

To place this into context, lobbyists will be asked about their perception on the concept of legitimacy and how they consider themselves to be (il)legitimate. This will allow not only to see whether the theoretical lens of input legitimacy would be the correct one for this research, but will also shed light upon how the lobbyists perceive their actions as legitimate and has the possibility to interact with the notion of transparency, for the reason that it allows space for whether one could be legitimate if not transparent or vice versa.

MLG

MLG emphasizes the different stakeholders that place a role within the policy cycle (Hooghe & Marks, 2001). The theoretical benchmark on MLG has been argued as the more and better informed stakeholders in the policy cycle, the better for transparency and legitimacy. In order to operationalize this concept to test whether this benchmark is met, it needs to be tested which stakeholders are involved (Borónska-Hryniewiecka, 2011).

The operationalization of Borónska-Hryniewiecka is adhered to, for the reason considers the contextualization of a sector (2022). Within this case, the sector is the lobby sector, which is further defined as looking into those that impact the policy cycle as stakeholders, via inclusion and networking. This way, the benchmark can be tested. If the majority went in the direction that exceeds this benchmark, it will consider stronger results as opposed to limited (Anderson & McAdam, 2005). If multiple stakeholders are included in the policy cycle via lobbying through inclusion and networking, the inclusion will ensure transparency, due to the need to determine policy making, and the networking will include legitimacy, since multiple stakeholders are consulted leading to better interest representation.

Data gathering

As aforementioned, the data will be gathered from both literature and interviews (Yin, 2018; McNabb, 2020b). In order to be able to analyse the interviews properly, coherently and retrieve patterns in the gathered data, axial coding is used for the sixteen (16) interviews. The codes have been generated and divided into sub-codes, based on influencing factors that are derived from the literature. The coding schemes can be found in Appendix I. The coding scheme divides the interviews into two parts – one that assesses transparency and one that assesses legitimacy. This has been done to create the ability to analyse these two concepts separately and see if there is an overlap within them, which would lead to the ability to conclude if there is a relation between both transparency and legitimacy. Furthermore, these two separate trees have been chosen in order to test their correlation and intertwined relations.

It should be mentioned that both the coding trees might differ in order from how it is mentioned in the chapter of the literature review. This has been done in order to let the interviews flow more naturally.

Legitimacy

The first coding tree covers the concept of legitimacy. This is divided into four codes and will be laid down in the same manner as the previous scheme. The four codes are 1) the definition of legitimacy, 2) the link of legitimacy with the lobby sector, 3) the link of legitimacy with transparency and 4) the link of legitimacy with the concept of multi-level governance. This allows the creation of the answer to whether this usage of the theories is deemed fit in practice as well as it does theoretically.

Definition

The first sub-variable is the definition that the interviewees give to the concept of legitimacy. This has been asked and coded to create an overview of whether the usage of input legitimacy as the main concept for the thesis coincides with the actual meaning that is allocated to the concept by the interviewees. It would also be possible that within the theory of legitimacy, the interviewees would tend to focus on throughput or output. Therefore, these two have been coded as well, to actively be able to test whether the usage of legitimacy theory is fit for this research.

The first sub-code echoes ‘input legitimacy’, which considers the qualifications of political stakeholders and how they are positioned to interact with other stakeholders (Scharpf, 1999). This has been explained in more detail in both the chapter of literature review and the theoretical chapter.

The second subcode would be ‘throughput legitimacy’, which entails the process of creating policy which takes into account both representation and equality of relevant stakeholders (Richardson & Eberlein, 2011). This would then entail in practice that during the policy making lobbyists would still aim at impacting policy.

The third subcode is ‘output legitimacy’, which is the output of policy making and focusses on political salience and efficacy (Richardson & Eberlein, 2011). The outcome of policy making is often a start signal to the lobbyists since it entails that new policy is going to be made again (Bouwen, 2002). Academic literature shows that input legitimacy is the part where the lobbyists tend to be the most active – although they naturally play a role when policy is in the making as well as the outcome of policy (Curtin & Meyer, 2006; Mena & Palazzo, 2012, Fraussen & Braun, 2018; Bouwen, 2002).

Linkage own sector

The second code entails the ‘link to own sector’, in which the interviewees aim to explain how they perceive legitimacy within the scope of their own work. Legitimacy has been operationalized as procedural acceptance (De Fine et al., 2014). Tying this back to the link of legitimacy within the lobby sector, it is important to consider how lobbyists perceive their own legitimacy. In order to concretely analyse this later, three subcodes have been created.

The first subcode entails the lobbyists perceive themselves to be legitimate because of their ‘expanding role’. This is based on literature from both Figee et al. and Braun & Fraussen, whom argue that the PA sector is growing (2017B; 2022). This could be considered as the reason as to why lobbyists argue that they are legitimate, due to the expansion of the entire PA sector, outlining the need for such sectoral professionals and their purpose – since if they were not necessary, they would not be hired (idem).

The second subcode is rooted in lobbyists being legitimate due to the ‘importance’ of their role (McGrath, 2005). The reasoning for this lies in the aforementioned role of lobbyists to represent interests and give input to the policy process, which is argued to be contributing to the legitimacy of the sector (idem). Moreover, this could be derived from the lines of communication that flow between clients, the lobbyists and the government – their role as a ‘communicator’ could also be perceived as reasoning as to why the lobby sector is perceived as legitimate (Buena, 2018).

Although the chance exists that the majority of lobbyists accepts their own procedures as legitimate, the last subcode establishes that there is ‘no link’. This entails that the lobbyists do not perceive a link between their line of work **and...?** However, according to Mulgan, it could also be that although the lobbyists are not perceiving themselves as illegitimate, their focus lies more on the government and its need to be legitimate rather than on their sector needing to be more legitimate (2012).

Link transparency

The third code is built on the earlier mentioned correlation between legitimacy and transparency, which argues that societal interest representation and a moral compass form the link between the two. It

is aimed at seeing whether the theoretical correlation exists in the realm of lobbyists as well. In order to do so, this code has been divided into three subcodes.

The first subcode considers societal interest representation as a link between legitimacy and transparency in the lobby sector. This is argued by Flöthe, who states that information access is increasingly considered as both legitimate and transparent when a societal interest is represented (2019; Woll, 2019).

The second subcode entails ‘morals’, which revolves around the relation between legitimacy and transparency. This means that the relationship depends mainly on where the lobbyist is employed, their personal beliefs and the way in which they carry that out in their work (Barron & Skountridaki, 2022). Moreover, it is a core component of the correlation between transparency and legitimacy, for the reason that it is argued that these two impact moral behaviour, stating that legitimacy is increased when ethical limits are set and their moral compass is pursued (idem, p359; Ostas, 2007).

The last subcode is that there is ‘no’ link or relationship between legitimacy and transparency, which would lead to the presumption that other factors might play a more prominent role in the relationship between legitimacy and transparency (Jia, 2018). However, this link can also be interpreted in a way the interviewee argues that because of the lack of societal interest representation, there is no link between legitimacy and transparency (Woll, 2019). This could for instance be due to reasoning that there is an unequal playing field or lack of market access which makes it nearly impossible to represent all interests and these issues have the ability to further create conflict in the relation between legitimacy and transparency (Woll, 2019; Flöthe, 2019; Guger & Klüver, 2016).

[Link multilevel governance](#)

The last code is the ‘link with multi-level governance’, to see whether the theoretical argument is applicable in practice as well. The theoretical argument revolves around the assumption that the better the stakeholders are informed, the better for both transparency and legitimacy (Gies & Grimmelikhuijsen, 2020; Hooghe & Marks, 2001; Panara & Varney, 2017). MLG is operationalized according to Borónska-Hryniewiecka, and is consisting out of those that impact the policy cycle as stakeholders, via inclusion and networking (2011). From this, three subcodes have been created.

The first sub-code entails ‘inclusion of policy-makers’, where the focus lies on the stakeholders and conversations that take place within the policy cycle. This sub-code is derived from the policy cycle of MLG in which multiple actors interact with each other on multiple levels (Gies & Grimmelikhuijsen, 2020; Hooghe & Marks, 2001). Due to the continuous dialogue with stakeholders and lobbyists, the policy that ends up being made is legitimate, for the reason that interests are taken into account from multiple perspectives.

The second subcode contain the network that relates both legitimacy and MLG. This focusses on how the multiple actors within the policy cycle interact with each other on the multiple levels (Hooghe & Marks, 2001; Sartori, 2008). For instance, Dutch lobbyists at international conferences often seem as if they are not focussing on one specific strategy, however, often employ very fruitful lobby due to their openness about their end-goal, which is a strategy in itself (Hanegraaff et al., 2016). This is for the reason that the legitimacy within MLG can be found in the input demands of the different levels that lead to the production of policy on the different levels (Schmidt & Wood, 2019). Thus, lobbying and giving input for the policy process is an inherent part of the functioning of MLG (Höreth, 1998).

Then, the last subcode is that there is ‘no link’ between legitimacy and multi-level governance, which could be due to the potential illegitimate nature of the networking or the inclusion of policy-makers (Börzel, 2009).

Transparency

Considering transparency, this will be measured following the five ways as mentioned in the operationalization. The division in itself is then clearly made and will be able to provide a conclusion on transparency within these five ways to tackle the broad scope of the concept of transparency (Cuciellino et al., 2012). To reiterate, the five ways are: the notion of transparency within lobby-work, the development of transparency, the necessity of transparency, the relation between transparency and the negative connotation of citizens and lastly, transparency in practice. Below, these five codes will be further explained and outlined to create a coding scheme where transparency can be measured based on the sixteen(16) interviews. Moreover, sub-codes will be explained following academic literature, and potential outcomes will be discussed.

Within work

The first code ‘within work’ is derived from the openness with which the lobbyists communicate to the outside, for instance, information access for citizens, revolving around their perception of information availability within their line of work (Cucciniello et al., 2012). This code has been subcoded in three outcomes derived from literature. The first mentions that information availability and accessibility within their link of work is important – thus transparency is important (Bellver & Kaufmann, 2005). Arguably, Bellver & Kaufmann mention that transparency within lobby activities can be considered as a ‘human right’ (2005, p2).

The second subcode entails that the lobbyist is satisfied with the status quo, meaning that no further legislation or regulation should be put in place or removed from the current Dutch ‘soft regulation’ approach (Naurin, 2007; OECD, 2021). This could be due to fear of leading to a Brussels in the Netherlands, meaning that the European Transparency Register would either not work in the

Netherlands or is considered as undesirable (idem; European Parliament, 2024). Another line of reasoning for this argument could entail that there are limits to regulation, which considers information overload and counterproductivity as reasons to not further extend regulation on lobby (Davidson, 2017).

Lastly, there is the possibility that the lobbyists do not consider transparency at all within the scope of their work, leading to no demonstrable link between transparency and lobbying. To include nuance, this ‘no link’ argument also accounts for those that do not deem transparency within their work necessary, for reason of information overload, leading to the opposite effect and the creation of counterproductivity (Davidson, 2017).

Developments

The second code ‘developments’ will provide an overview of how transparency potentially is prioritized by lobbyists, meaning that lobbyists are asked to reflect on any developments surrounding lobbying with regard to transparency. Historically, the shift in PA grew with the growth of the EU, where over time an increasingly open stance vis-à-vis the PA sector can be detected (Figuee et al., 2017; Pedler, 2005). However, that does not mean it might be perceived as such.

The first subcode focusses on the phenomenon of the ‘old boys network’ (LaPira et al., 2020; Wiener, 2021). This concept focusses on the connotation that surrounds – or surrounded – the lobby sector and entails that the lobby industry is mainly about (white) men knowing each other and being able to influence policy via closed door conversations (LaPira et al., 2020). According to Wiener, a ‘paradigm shift’ can be detected, where there is space created for others, such as women, due to the changing corporate environments as well as the ‘old boys’ being close to retirement (2021; idem).

Next to that, the second subcode focusses on the retirement as well, however, entails a ‘new’ generation of lobbyists. This subcode surrounds those that argue that the ‘new’ generation is more open within their line of work, thus meaning that more is happening in broad daylight, possibly due to increasing usage of the internet (Bellver & Kaufman, 2005; Figuee et al., 2017A). Moreover, this new generation embraces that lobbying is not necessarily focussing on one thing, and broaden their scope more via their own values (Chandramouli & Malik, 2007).

The last subcode entails that ‘no development’ is perceived. According to Etzioni, this could be due to the argument that democracies change over time and transparency simply changes with new democratic status quo (2018). Another reason that could be given would entail that the old boys network is still present and main events are still happening behind closed doors (Chandramouli & Malik, 2007; Wiener, 2021).

Urgency

The third code 'urgency' revolves around the need to implement transparency to a certain extent and focusses on the perceived need of the interviewees to change the status quo of transparency. This entails not any additional beneficially perceived ways of increasing or decreasing transparency, but rather focusses on the need – thus urgency – to change the practice of transparency. This has been divided into three subcodes.

The first subcode argues that there is an urgent need for reform, which could be reasoned from the perspective where more openness is deemed as a necessity (Drutman & Mahoney, 2017). As can be seen throughout the EU, a wave of stricter regulation on lobby is spreading (Greenwood & Dreger, 2013). However, within the Netherlands, there is only a register put in place which solely gives entrance in certain parts of Parliament, thus compared to other EU countries, it is a rather weak system (*idem*). Therefore, the first subcode entails the agreement of the urgency of implementing transparency more strictly within the Netherlands.

The second subcode is that it is not a necessity, however, there is a level of acknowledgement for the unequal playing field or potential information overload (Fraussen & Braun, 2018). This entails that there is a power imbalance, due to the inability of the policymakers to hear every interest, potentially partly due to lobbyists pushing forward certain interests (Van Wessel, 2020; Davidson, 2014). On the other hand, if there is 'too much' transparency, there is the possibility for an information overload of the citizen (Curtin & Meijer, 2006; De Fine et al., 2014). This subcode thus focusses on the balance between too little and too much transparency. Moreover, the baseline of understanding is that a level of transparency within the policy process is necessary for the functioning of it (Gheorghiu et al., 2021).

The last subcode is that no reform is necessary, due to the stance of the Netherlands internationally with regard to the lobby practices, or simply due to the status quo being perceived as sufficient (OECD, 2021; Naurin, 2007). The possibility exists that there is referred back to the information overload and that the response will surround the negative sides of transparency (Fraussen & Braun, 2018).

Negative connotation citizens

The fourth code surrounds the perception of citizens on lobby and how transparency could potentially play a role in that connotation. Since lobbying, and the PA sector, suffer from a negative connotation from citizens about the way that they conduct their business, transparency might have the potential to counter or increase that connotation (Davidson, 2017; McGrath, 2005; Peterson & Pfitzer, 2008). The first subcode is that a decrease in the negative connotation will happen as a consequence of implementing more transparency. This is derived from the potential of transparency to function as a way

in which the notion of what or who qualifies as a lobbyist becomes evident (Laboutková et al., 2020). For instance, Greenpeace is also heavily lobbying for what they believe in (Morris et al., 2008). Moreover, transparency could lead to a decrease, for the reason that it could create more awareness about the few sectors within lobby that create that negative connotation, rather than the assumption that all sectors are 'bad' (Laboutková et al., 2020).

The second subcode is a neutral stance with regard to the relation between transparency and the negative connotation of citizens. This follows the possibility that there is no link perceived between the two (Crepaz, 2024). Research from Crepaz shows that information about lobbying does not lead to positive changes in attitudes (2024, p1). The reasoning could also entail that the citizens do not care enough to engage with the lobby sector when they become more or less transparent, and continue their generalization of the lobby sector (Hogan et al., 2008).

The third subcode entails that the negative connotation would increase if the lobby sector became more transparent. This is derived from the possibility that there is one side of the story that is overly highlighted. This could be the case because of the earlier mentioned unequal playing field (Davidson, 2017; Naurin, 2005). Another possibility could be that there would be an inability of the lobby sector to answer questions that citizens might have due to privacy or client confidentiality (Naurin, 2007A, 2007B). Thus the last subcode focusses on the potential increase of the negative connotation that citizens have with regard to the lobby sector.

Implementation in practice

Then the fifth code, 'in practice', which revolves around how the interviewees regard transparency measures to be implemented in practice. This will create an overview of potential measures that ought to be used in practice, with a certain level of approval from the PA professionals – those that actually have to implement any rules or regulation with regard to transparency in the lobby sector (Davidson, 2017).

The first subcode entails the lobby transparency register, which can be implemented as the one currently in place in Brussels, for instance, however, could take any form where the lobbyists need to register the interference they are involved with (Soimu et al., 2011; Mamontova et al., 2021; Greenwood & Dreger, 2013). However, a transparency register is not the only way to increase the transparency within the lobby sector.

Arguably, it does not even need to be the responsibility of the lobby sector, transparency could also be increased via the civil service (Christensen & Lægheid, 2002). This is going to be the second subcode for transparency in practice. This could entail either that the civil service is responsible for ensuring transparency, for instance, by publishing whomever they have talked to before the policy

becomes public (Mulgan, 2012). Another reason could be that it is the duty of the civil service to put regulations into practice, because lobbyists do not have the power to do so themselves (idem).

The last subcode has been derived from the interviews, for the reasons that it was mentioned by multiple interviewees. The last subcode is that the goal surpasses the means when it comes to transparency. This entails that it does not necessarily matter how transparency is implemented in practice – as long as it is implemented and will lead to more transparency within the lobby sector. It should be mentioned here that this is not related to a minimum requirement in transparency and rather focusses on the implementation of transparency in practice as opposed to setting a minimum requirement.

Both the coding trees can be found below in Figure 3 and 4, as well as in Appendix I.

Figure 3. Transparency coding tree

Within work	Development	Urgency of change	Negative connotation citizens	Implementation in practice
Important	Old boys network	Reform needed	Decreases	Lobby register
Satisfied with status quo	New generation	No reform but acknowledgement for issues	Remains the same	Via civil service
No link	No perceived development	No reform	Increases	Irrelevant

Figure 4. Legitimacy coding tree

Definition	Link own sector	Link transparency	Link MLG
Input	Expanding	Societal interest representation	Inclusion stakeholders
Throughput	Importance	Morals	Networking
Output	No link	No link	No link

Results

This section outlines the results of the interviews, according to the aforementioned codes and in light of the used theory of legitimacy and the concept of MLG. The interview guide can be found in Appendix II and the transcriptions of the interview in Appendix III. The interview questions did not include any subcodes from the coding tree, only the codes were used to clarify questions, to counter any potential bias towards the answers of the interviewees. Again, it should be stated that since the interviews were conducted in Dutch, they have been translated to English and careful consideration of the context of their answers has been taken into account. This section will first set out the answers to the first coding tree considering transparency, followed by the outcome with regard to the second coding tree, which considers legitimacy.

Transparency within work

The inhouse lobbyists highlight that transparency should be seen as status quo within their line of work, thus arguing that transparency within their work is important. Simultaneously, it was highlighted by the majority of the inhouse lobbyists that it depends on the line of work you do whether you gain or lose from being transparent. More specifically, their argumentation would surround the notion of *'lobby in broad daylight'*, stating that it *'would not hurt'* if lobby was more transparency. Moreover, the example of the tobacco industry was mentioned frequently.

The consultant lobbyists remain more conservative with regard to the topic; although the importance of transparency is mentioned, three of the interviewees mentioned that there is a line that should not be crossed with regard to transparency, a limit as to how transparent one might be. Thus transparency is important, although it might not be as necessary as others argue. The other five define transparency as building bridges, as a constant that relates back to all the aspects of this line of work and as important for the sector – however, two out of those five mention that it depends on the type of transparency and that transparency is somewhat of a *'grey area'*.

Development of transparency

When being asked about the development they could identify with regard to transparency in the lobby sector, their answers aligned a lot. The basis entailed that transparency has evolved significantly in the past, leading to a current generational shift in lobbying, however, a close eye should be kept on the media, as they play a significant role in how transparency evolves. The reason that was given for this statement is that the general perception of the lobbyists tends to be that the media shape the perception of the citizens the most. Moreover, the inhouse lobbyists mention that the *'backroom politics'* or *'politics behind closed doors'* are happening less than in the past, creating space for both a new generation to take on a role with more transparency. The general understanding is the belief that the *'old boys network'* is somewhat disappearing and that a new generation is taking its place. They argued that the *'new lobbyists are way more critical and ask more questions'* and *'would*

be more than okay to have a conversation about what they do for work'. Another interesting result of the inhouse lobbyists is the mentioning of certain members of parliament that are opting for more transparency within the lobby sector, such as Omzigt and Dassen.

IHL1 argued in favour of a development towards more *'proactive transparency'*, after arguing that transparency could be perceived as a problem due to the amount of information that might become available, leading to people to *'drown in information'*. Although this is not a development that they saw, rather a way to increase transparency in a manner that would encourage citizens to access that information, it is still a way in which the interviewee perceived transparency as a developing concept.

Moreover, some inhouse lobbyists came up with new terms to describe a certain aspect of transparency. For instance, when asked about the development of transparency, IHL2 argued that the legislation that is implemented – giving the example of the Corporate Sustainability Reporting Directive. They argued that in this Directive, *'investors ask for forced transparency'*.

Lastly, IHL2 also argued that the development and the discussion that surrounds the concept of transparency can be called *'administrative transparency'*, as they perceive this development is not leading towards more transparency; *'I do not know which problem we would be solving.'* if a transparency register would be implemented. The development that was seen by them thus contains more notion of administrative measures as *'solving'* the lack of transparency.

With the regard to consultant lobbyists, they argue that there is increasing political attention, thus also increasing attention for the public affairs sector. These lobbyists too, argue that a new generation is a key development, arguing that it is *'perhaps due to more openness, since more and more information becomes public'* or due to *'being more progressive'* and *'openness for dialogues and more willing to have a conversation'*.

This is interesting, for the reason that the subcode of the old boys network has not been given when asking this question. This new generation would be paving the way for more transparency, and one of the reasons as to why was given by an interviewee which mentioned the technological developments as an extra push.

Urgency in changing the status quo

In terms of a need for transparency to evolve into something more or less, the inhouse lobbyists remained satisfied with the status quo, in terms that a change within the scope of this question is not urgent or necessary. However, the interviewees did mention that certain developments or changes are welcomed by them. It was mentioned that *'lobby is often put away in a dark corner'*, meaning that the perception is that lobby yet happening *'in broad daylight'*. One interviewee stated that it is both urgent and beneficial to ensure a change towards more transparency, whereas one other interviewee mentioned that it was not their place to determine whether it was urgent or necessary.

The consultant lobbyists are divided in the same manner as the inhouse lobbyists when it comes to urgency or necessity of evolving transparency within their line of work. However, instead of one, two interviewees perceived the need for more transparency as necessary. One due to the past of lack of transparency and how that has proven to be harmful. This mentioning of the past showing 'harmful' issues due to the lack of transparency has been directed at the government's need to reform rather than an urgency for the sector, an example of which is the Dutch childcare benefits scandal. Another argued that lobbying is a cornerstone of democracy, and that transparency has the ability to shed a more positive, rather than negative, light upon the lobby sector.

The negative connotation

When discussing the negative connotation that people have with regard to the lobby sector, both inhouse and consultant lobbyists agree that lobby indeed has a negative connotation. The majority of interviewees furthermore agree with transparency being a way to counter that negative connotation. The inhouse lobbyists are more willing to pursue and explore certain solutions with regard to transparency and how it could decrease the negative connotation of citizens than the consultant lobbyists.

The consultant lobbyists are more focussed on how transparency would be used for instance to show that Greenpeace is also rather active in the lobby field – *'everybody lobbies'* – and highlight that transparency can be used for certain aspects, however, there are limits to transparency. The consultant lobbyists also mentioned the role of the media more than inhouse lobbyists, stating that the media plays a significant role in shaping the perception of citizens in general, but also when it comes to lobbying.

Transparency in practice

Both type of lobbyists were furthermore asked about their perception on implementing more transparency in practice. The inhouse lobbyists were aware of both positive and negative consequences of implementing transparency in practice, for instance, via a lobby register. This would allow for lobbying to happen in *'broad daylight'*. Other inhouse lobbyists would not necessarily see a lobby register as the only way to increase transparency, but rather would ensure that people are educated about what lobbying entails, with a focus on the positive sides, such as interest representation, and highlight that not every lobby is *'bad lobby'*.

Moreover, in that regard, multiple interviewees suggested that lobbyists could go on a talk show or other media, to underline the actual work of a lobbyists and that not every lobbyists is doing *'bad lobby things'*. Timing and framing of how one lobbies and the relation with transparency has been mentioned, although that is not underlined in the theoretical argument for transparency implementation in practice. Next to that, the inhouse lobbyists were not necessarily against a lobby register, however, it would have to be implemented very concretely yet not *'put lobby on chains'*.

Another aspect that struck the eye when it came to this question is that either the interviewee agreed with transparency as much that the goal of having more transparency in practice surpasses the means with which they aim to implement it.

The consultant lobbyists perceive transparency in practice with a bit more caution and see the shortcomings of a lobby register. The reasoning behind could potentially be that consultant lobbyists are advising multiple clients, rather than focussing on the company they work for as a lobbyists, meaning that potential client confidentiality could be a hurdle for them as to how they perceive transparency. However, two of the interviewees are completely in favour of a lobby register.

What is mentioned instead by the other interviewees, is that the government should implement more transparency. For instance, they could be transparent about which stakeholders are consulted before implementing a certain policy and those could be made public. That would increase transparency both in the political and in the public affairs arena.

Next to that, the code of conduct that is the baseline of their labour union is mentioned three times as a baseline of transparency within their line of work.

The theory of legitimacy

Inhouse lobbyists argue that transparency can be defined as delivering input for the policy process, however, is also defined as legitimate because of their donators, the way that democracy functions and the statement that lobbyists are an inherent part of democracy and thus legitimate.

The consultant lobbyists argue the latter as well, by stating that lobbying ensures a higher quality of policy thus heightening the quality of our democracy. Next to that they argue that legitimacy entails giving input in the policy process through continuous dialogues with stakeholders. Thus, it seems as if this is in line with how input legitimacy is described in the theoretical part of this thesis.

Legitimacy within the sector

When it comes to the linkage of the concept of legitimacy and how the sector sees itself as legitimate, this correlates with the previous answer, however the answers complement each other. For inhouse lobbyists, it is about the growth of the PA sector, the growing number of lobbyists, nowadays also employed by for instance municipalities. Next to that the inhouse lobbyists connect the two via the notion of societal interest representation and tackling collective problems, which was mentioned in all but one interview.

The consultant lobbyists focus more on their own abilities to be considered as legitimate, for instance, it was mentioned that the consultant lobbyists have the selling point of knowing the political processes, being able to fulfil the governmental need for information and the creation of the lobby sector altogether. Interest representation has been mentioned explicitly once and implicitly twice.

Legitimacy and transparency

When discussing the notion of legitimacy and transparency, the inhouse lobbyists were somewhat divided within their answers. On one hand, they mentioned that transparency and legitimacy are linked via the aforementioned interest representation and morals, while on the other hand inhouse lobbyists were not sure about a link between them. The argument given for the latter perception contains that it is possible to have a transparent lobby that is not legitimate, or vice versa. This is due to legitimacy being derived from the purpose that is served – thus societal interest representation. Not every lobby serves a societal interest, meaning that no matter how transparent that might be – it will not be legitimate. Examples that were given are the farmers lobby or the tobacco lobby. What has been mentioned here as well is that here is an unequal playing field and that there is an issue of market access for some, which could cause issues for the interest representation of society.

Considering that link, but now from the answers retrieved from the interviews with consultant lobbyists, the same line of reasoning with regard to the societal interest representation and ‘bad lobbies’ were given. The moral compass was also mentioned, however, to a lesser extent than by the inhouse lobbyists. Moreover, not all the interviewees perceived a link or a relation of some sorts between transparency and legitimacy. For instance, one of the interviewees mentioned that there could be a relationship however they ‘*did not see it clearly*’, and another did not see a relation for the reason that ‘*transparency does not determine the legitimacy of the lobbyist*’.

Within the chapter of the discussed literature, the relation between transparency and legitimacy has been linked by both a moral compass and societal interest representation, for the reason that if no societal interest is being represented, it would be difficult to be legitimate. These findings have been underlined in the interviews as well, where especially societal interest representation has been found as an important factor by the interviewees.

Legitimacy and MLG

Lastly, the link between multi-level governance and legitimacy was discussed. For the inhouse lobbyists it became evident that not every lobbyists perceived a link between MLG and legitimacy, only half saw a link. This is interesting, for the reason that especially considering that inhouse lobbyists are contacting other stakeholders themselves, not via clients, the assumption would be that the policy cycle from a MLG perspective would be more evident. Instead, they described that link mainly as a continuous dialogue between different stakeholders that continues. It has been mentioned that this dialogue can be influenced by the perception of these different stakeholders, such as giving or receiving information, leading to the possibility to have different policy outcomes that are legitimate and influenced by the policy cycle according to MLG. Information retrieval of policy makers has been mentioned as a link as well, due to the networking that takes place between different stakeholders.

Then the consultant lobbyists, when looking at those interviews, again only half perceived a link between legitimacy and MLG. Their argument considers the same policy cycle and the inclusion of different stakeholders, however, reason more towards everybody's ability to contribute to the policy cycle by giving input or information, as well as the continuous mentioning of discussions and dialogues being vital for legitimacy and thus for the democratic process. Therefore it is rather improbable that the set benchmark of MLG has been met.

With regard to the link between legitimacy and MLG, it is clear that to a certain extent a relation can be argued to exist, however, it is not clearly enough described within the answers of the interviewees. Although the description of the interviewees that the continuous dialogue between stakeholders is essential to legitimate policy making, which has also been theoretically argued, the link is not as strong as anticipated.

These are the results coming forward from utilizing the coding tree as laid out in the chapter on data gathering. In the next chapter, these results will be analysed and compared with the academic literature and a comparison between the inhouse and consultant lobbyists will be made.

Analysis

From the derived qualitative data, a content analysis will be conducted (Hsieh & Shannon, 2005). This has been chosen in order to concretely be able to describe overlap in ideas, sentences and words within the gathered data when compared to the literature, role of theory and coding trees (idem, p1277). The reason to conduct interviews has been to dive deeper into potential differences and similarities in the perception of lobbyists towards transparency in their sector, and aims to answer the research question: to what extent do lobby professionals see the need for an evolution of the concept of transparency in the Dutch lobby sector to counter the negative connotation that surrounds the sector and increase its legitimacy? To create structure in this analysis, first the theory of legitimacy and the concept of MLG will be discussed, followed by the analysing the answers of the interviewees together with the literature and the sub questions. This is also done in order to highlight the differences between the two types of lobbyists throughout the chapter, rather than answering that sub question separately. This chapter is concluded with notable remarks. As mentioned, the quotations used will be translated from Dutch to English.

The concept of MLG in practice

For this research both the concept of MLG and the theory of legitimacy have been utilized. In order to reflect and test whether MLG is a suited concept for this research, a normative standard in the form of a benchmark has been implemented. It states that the more and the better informed stakeholders participate in the policy cycle, the better for transparency and legitimacy (Eising, 2004; Van Vossen, 2011; Auel, 2006).

The results show that only eight out of the sixteen interviewees perceive a link between MLG and legitimacy, which interestingly is divided in four inhouse lobbyists and four consultant lobbyists. The eight answers that argued that a link can be seen argued from the perspective of the continuous dialogue, thus networking and the inclusion of stakeholders. CL 8 answered the following, where both elements of the network as a continuous dialogue and the inclusion of stakeholders come together:

“Making policy is a puzzle, it is difficult to grasp coherently since we do not have a seat at the table, our client is stakeholder – not us. But it is so important to feed policy makers information and to have a continuous dialogue. Policy makers are dependent on that policy cycle.” (CL8).

This shows a certain understanding of MLG as well as argues that the normative standard of MLG is met for this interviewee. This is for the reason that, as argued in the literature review chapter, informing stakeholders while having a continuous dialogue leads to an increase in transparency and legitimacy (Eising, 2004). However, the transparency is with this example of the interviewee not yet increased, rather this answers leads to the assumption that the continuous dialogue where information is ‘fed’ to the policy makers is not happening in broad daylight. Furthermore, IHL 5 argued that in

fact, the benchmark is not yet met, due to lack of inclusion of stakeholders. The following statement was made:

“The policy cycle needs to be increased, for instance via a bottom up approach: include smaller stakeholders before moving on to bigger stakeholder to include more stakeholders in the policy cycle. This is because of the policy cycle not functioning properly without the main interests being represented by stakeholders.” (IHL5).

This portrays more inclusion of stakeholders within the policy cycle, leading to better interest representation, leading to more transparency and legitimacy, as argued earlier (Eising, 2004; Van Vossen, 2011; Auel, 2006).

The issue here is that only eight out of sixteen interviewees detected a link. This is not enough to argue that the benchmark has been met. Arguably, this could be due to their perception focussing solely on reaching governmental bodies and stakeholders to influence, rather than experiencing the continuous dialogue themselves without aiming to influence it (Hassel, 2010). Or the concept is not fitted well enough for showcasing how deep lobbyists are embedded into the policy process, thus enhancing input legitimacy over MLG (Bunea, 2018).

However, this is not to say that the concept is utilized poorly or completely unfit, as the theoretical approach towards it still justifies its existence in the realm of lobbyists, although it is not perceived as a normative standard in practice (Bitonti et al., 2017; Eising, 2004; Van Vossen, 2011; Auel, 2006). This implicates that more research can be done with regard to the connection between the realm of lobbying, transparency and MLG.

The theory of legitimacy in practice

The theory of legitimacy according to Scharpf has also been utilized for this research and light has mainly be shed on input legitimacy, as giving input for the policy process (1999). As argued, lobbyists derive their legitimacy from an optimal information pay out (Schmidt, 2002). In light of this theory the question was asked to the interviews about to what extend they perceive their lobby activities in terms of legitimacy, also leaving room for answers with regard to throughput or output legitimacy. As discussed in the results, input legitimacy is indeed how the lobbyists perceive their activities.

IHL 2 argues that *“It is legitimate what we do because of the way that our democracy functions. Member of parliament often do not know everything about the subject that they have been given, which is normal, we are there to help them get the information that is living amongst society.”* Some inhouse lobbyists that are in a sector that require to have donations as their main basis of income argue that their legitimacy is derived from these donations, for the reason that *“[...] if they stopped*

caring about what we do or just do not agree with how we conduct our business and stop supporting us we would cease to exist.” (IH3).

CL1 argues that legitimacy is derived from “*closing the gap between corporate life and political life.*” Moreover, CL2 states that “*What we do is legitimate due to the principle of lobbying. In principle does lobby ensure a higher quality of policy and that also heightens the quality of the democracy that we live in. However, might be stated a bit too easily, for the reason that it is true that we earn our money with this. I believe that what we do strengthens our legitimacy.*”

The justification of legitimacy from the lobbyists tends to surround the optimal information pay out, since answers highlight the information input that they deliver for the policy making process (Schmidt, 2002). The theory utilized is reflected in practice. It could thus be stated that input legitimacy is deemed fit for this research, as it highlights where the lobbyists tend to increase their efforts with regard to influencing the policy process.

Lobbyists and their perception of transparency

The first sub question of this research entails the perception of lobbyists with regard to the notion of transparency and has been asked in order to research whether a difference can be perceived between the different groups of professionals. Lobbyists can be described as those that are influencing the policy process by connecting with different (governmental) stakeholders (Bitonti et al., 2017; Wessel et al., 2020; Davidson, 2014; Van Schendelen, 2013). Transparency has been described as the outcome of giving insights and oversight to the public into how the mechanisms in the policy making arena and influence function (Davidson, 2017; Chari et al., 2010; Holman & Luneberg, 2012; Naurin, 2007). It has been operationalized as openness about practices and clients (Cucciniello et al., 2012, p2452).

As mentioned in the results, while the IHL argue that transparency should be the status quo, however, highlight that:

"Transparency can be seen and perceived as telling the truth to outsiders and to members of parliament. However, that depends on the frame you want to utilize. There is an obvious need for the frame and transparency to work in your favour. One way in which we conduct this would be to ensure that you back your claims with data. And that that data is transparent so it becomes clear where you get your information from and how you position yourself vis-à-vis the information.” (IH5).

This is interesting, since here the framing of how transparent a lobbyist could be in order for it to work in their favour comes in, which has not been mentioned in the theoretical argument. However, it does make sense, considering that the lobbyists that offer input for the policy making need to frame

it in such a way that they are perceived as transparent and trustworthy. Moreover, another IHL stated that:

“Being open is important for all interests involved. However, it needs to be discussed. A baseline for transparency within our work for me would be to be open about who else were working for – if it is asked. So being transparent about your position can be seen as a condition.” (IHL6).

This inhouse lobbyist is not only highlighting the need to be transparent, but also sets a minimum requirement for transparency. Overall, the inhouse lobbyists highlight that transparency should be seen as status quo within their line of work. This ‘maximum’ is portrayed by CL2:

“Transparency can be seen as important. Since lobbyists are under a magnifying glass, this has led to the public demanding more transparency. However, there is a line when it comes to transparency, since you cannot be transparent about everything, because that would be counterproductive. Citizens would not be able to benefit of this due to too much information becoming available for them [....] it depends heavily per client, there is no one way in which transparency can be perceived.”

Thus, according to the inhouse and consultant lobbyists, there is both a minimum and maximum of how transparent one could be as a lobbyist, also with regard to their clients. This is interesting, for the reason that the researched literature did not go as far as to establish minimum and maximum requirements for transparency and rather placed it as a more general concept. The perception of the questions asked about this in the interviews tended to gain an answer as to how they perceive transparency, after theoretically researching it from a rather basic understanding relating to ‘transparency as not necessary; as satisfaction with the status quo; as important’. Rather, the question was answered with minimum and maximum perspective, thus arguable, this could fit in the ‘not necessary’ and ‘important’ subcodes, although this difference is not completely grasped within the scope of the coding tree and theoretical findings.

However, it could be explained when considering the needs of clients. This leads to constraints on how transparent one can be, often impacting consultant lobbyists more due to their diverse client portfolio. This is for the reason that there is a client representation, giving no ability for the consultant lobbyist to determine how transparent one could be, as well as taking into account the potential non-disclosure agreements that had to be signed. Moreover, because of this, the position of the consultant lobbyist could be influenced since their perception revolves more around the idea that too much information is counterproductive with regard to transparency. From that perspective, the inhouse lobbyists then tend to have the perception that transparency is the other way around. However, this statement cannot be made, due to the overlap between inhouse and consultant lobbyists considering transparency to be very important in their approach to their work. Furthermore, some

inhouse lobbyists agree with the statement that transparency can lead to counterproductivity, as some consultant lobbyists argue that it does not.

The relation of transparency and legitimacy

As outlined and argued in the theoretical section, the relation between transparency and legitimacy can be perceived as a positive correlation (Curtin & Meijer, 2006; Naurin, 2014; Scharpf, 2009; Adler & Hall, 2013). Moreover, this correlation is upheld following certain conditions; there needs to be a public interest and a moral compass, while taking into account the ‘power of the public’ (Flöthe, 2019; Woll, 2019; Barron & Skountridaki, 2022; Ostas, 2007; De Fine et al., 2014; De Fine et al., 2011).

This theoretical argument for the correlation between transparency and legitimacy has found its way in ‘the real world’ as well, since all eight inhouse lobbyists argue that a societal interest representation is indeed a crucial factor. However, the issues that are also a part of the correlation between transparency and legitimacy have been argued to consider the unequal playing field of the lobby sector as well as the issues surrounding market access (Davidson, 2017; Guger & Klüver, 2016; Woll, 2019). These have also been highlighted in the interviews, which bolsters the need to fulfil the earlier mentioned conditions to ensure a correlation between transparency and legitimacy. An example of IHL1 has been chosen, since it clearly highlights both the societal representation leading to legitimacy, as well as the unequal playing field that leads to an imbalance of market access:

“Your lobby is able to be transparent yet not legitimate. For instance, farming lobby is not really legitimate due to the interests that they represent [...] if you are able to explain how the interest that you are representing is related to a societal interest, legitimacy increases...the difficulty in forcing things leads to more obstacles. Lobby clubs with a lot of means and money avoid those with ease and lobby clubs without those means cannot.” (IHL1)

This is somewhat countered by CL6, who states that the issue of market access might not be as severe as has been theoretically assumed, and as assumed by the inhouse lobbyists:

“I always compare it with lawyers, there are a few big companies that are hired by big companies, because they have the power and the means. Thus they will always have more power, but on the other hand, it does not mean that with that power and money comes influence. You are able to throw millions of euros to pursue your lobby interest, but if you are a polluting company and Parliament does not want to discuss, it ends”. (CL6)

It should be noted that there might be sectoral differences between the inhouse lobbyists that could lead for some of them to argue more in favour of societal interest representation. The inhouse lobbyists are for instance employed in the health sector, which could lead for some of them to have

increasing beliefs considering societal interest representation within lobbying. Moreover, the moral compass has been mentioned in the interviews as well, by both inhouse and consultant lobbyists:

“The link is based on your intrinsic motivation and depends severely on morals. It depends if you would like to sell your soul.” (IH5)

“There is an growing moral compass of the new generation of lobbyists [...] If you know what and who you work for, you are legitimate and then you can be transparent, that is how that is linked together. Transparency as a necessary requirement for the rightful existence of the lobby sector. Unable to be transparent hurts your legitimacy.” (CL8)

Next to that, consultant lobbyists discussed the power of the public in more depth than the IHL, arguing that *“this strong link (between legitimacy and transparency) correlates with the negative connotation and the perceptions of citizens with regard to lobby.” (CL5)*. A difference between the two types of lobbyists is the way that they argue to be legitimate. As also discussed in this section, the inhouse lobbyists tend towards an argument that surrounds a societal interest representation and also mention the need for a moral compass. Although some of the consultant lobbyists also perceive a moral compass to be beneficial, they derive their legitimacy more from what they are able to add in terms of value:

“In general, the more lobbies are occurring, the bigger the legitimacy, leading to the opportunity to hear both pros and cons as a policy maker, creating the ability to consider this input carefully.” (CL2)

“I think that within a democracy different perspectives need to be taken into account, thus I believe that it is very good that multiple organisations and corporations are exerting influence. That is what makes it legitimate.” (CL7)

Arguably, this can be led back to the basics of lobbying, namely, interest representation (Flöthe, 2019). Clients employ lobbyists to reflect the interest of the client, leading to the possibility to influence policy makers in convincing them towards certain policies, or rather steering them away from some policies. Thus, that might be why some consultant lobbyists derive their legitimacy from their added value; they know the political processes in The Hague, how the intertwined government relations function and can help the client with strengthening their position (Tyllström & Murray, 2021).

All in all, this theoretical assumption has become a reality, where the lobbyists, especially the inhouse lobbyists are aware of the need for societal interest representation and mention that as one of the reasons as to why there is a link between transparency and legitimacy, as well as the notion of a moral compass. Furthermore, the ‘dangers’ have been discussed in depth with regard to the interviews too, which entail both the unequal playing field and the market access that especially is considered as a

problem by the IHL and to a lesser extent also by the consultant lobbyists. They are slightly less forward when it comes to the issue of market access, although they agree generally with the theoretical assumption.

Negative connotation

“*Lobby remains a dirty word*”, stated IHL5. Lobbyists – whether inhouse or consultant lobbyists – are aware of the negative connotation of citizens with regard to lobbying:

“*All lobbyists are put on the same shelf [...] I think that is wrong [...] we need to start explaining what we do.*” (CL2)

“*Well, yeah, it is the case that the lobby world is constantly attacked, because people perceive it as something secretive.*” (CL1).

As argued in an earlier chapter, the negative connotation of citizens could decrease or be countered by implementing transparency (Davidson, 2017; McGrath, 2005; Peterson & Pfitzer, 2008). This is due to giving the citizens the ability to understand how lobbying works.

When this was discussed during the interviews, a few interesting statements were made. For instance, when first being asked about the negative connotation, five lobbyists – three consultant and two inhouse – mentioned that “*it should not be forgotten that Greenpeace also lobbies*”. This is interesting, as it underlines that indeed, the negative connotation is derived from the behaviour of often larger polluting companies, often forgetting that NGO’s also play a large part in influencing policy making:

“*I think that transparency could play a part in this (negative connotation), but the perception of citizens with regard to lobby is often the harmful influence that big companies exert.*”
(IHL3)

Moreover, consultant lobbyists tend more towards explaining this with the example of NGO’s also being a part of the lobbying world. However, most of them agree that more transparency measures will lead to more insights of citizens thus lessening the negative connotation, which is in line with the theoretical assumption (Davidson, 2017). Although transparency is deemed important and beneficial in certain scenarios, this does not entail that a need is perceived to implement more transparency in practice.

Furthermore, an inhouse lobbyist argues that the negative connotation relates back to the societal interest representation which was discussed earlier in this chapter. They argue that when dissecting the negative connotation:

“*I am really looking at things which do not have a direct societal interest. For instance, the tobacco industry, or lately even the meat industry. I can imagine that citizens think: can you*

be open for once? What arguments are you putting forward to push for a different policy? And I think that is where it stings. Transparency stings when people are having a hard time understanding due to lack of societal interest. One could say: is there a societal interest? Can you be transparent about everything all the time?" (IHL4)

Interestingly, an inhouse lobbyist pointed out that perhaps inhouse lobbyists might suffer more from the negative connotation than consultant lobbyists, which sounds plausible, but has not yet been explored within the scope of this research:

"I think a negative connotation might even be more intense when it comes to IHL, for the reason that you carry the beliefs of that company on your sleeve. Their beliefs should be your beliefs, you work somewhere because you agree with their beliefs. As a consultant I believe it to be more nuanced. But overall I believe that transparency will help decreasing the negative connotation." (IHL7)

Next to that, some lobbyists argue that it might not make a difference if transparency is increased to counter the negative perception; not every citizen that has a perception will either be persuaded, or cares enough to begin with. Moreover, due to client confidentiality, the issue of an inability to answer certain questions might lead to an increase in the negative connotation (Bellver & Kaufman, 2005).

In order to counter the negative connotation of citizens, many lobbyists have argued that the usage of media platforms might help. This has not been explored within the scope of this research and it is an interesting proposition. It is argued that the perception of the citizens is shaped mainly because of the portrayal of lobbyists within media, such as in newspapers or online articles. The solution that they then give is to increase media outreach, such as talk-shows. In total five (5) inhouse lobbyists have argued for more media coverage to counter the negative perception, and two (2) consultant lobbyists. This could be due to the inhouse lobbyists being directly targeted by the media for instance, or they are directly responsible for their media outreach. The reason for proposing this lies in the agreement that the negative connotation can be countered by transparency. Transparency is then explained as giving insight in the practices of lobbyists, thus aligning with the literature on transparency.

"Well, it stands out that a lot of journalists and such, they actually never talk about lobbying positively, which makes me wonder if they really have no clue what is happening in the lobby sector?" (IHL1)

"I do not have an exact idea yet, but in the societal debate often transparency within the lobby sector is discussed very superficially and so it might be beneficial to have someone partaking in a talk-show to discuss the lobby sector." (CL3)

Another way that transparency could be implemented to counter the negative connotation would be to increase the education that surrounds lobbying, since there is a lot on unawareness that surrounds this sector. Arguably, three (3) lobbyists (2 inhouse and 1 consultant) mentioned this as a possible way to decrease the negative connotation, since also this measure would increase gaining insights from the practice of lobbying.

All in all, there is a lot of awareness of lobbyists about the negative connotation that surrounds their sector and arguably partaking in the platforms that also lead to the negative connotation might have the power to decrease it as well.

Development of transparency

The interviews have showed that there is no urgent need to develop transparency further necessarily. The level of transparency as the status quo is accepted by both types of lobbyists. When asked about the development of transparency in the recent years – asked due to importance to see whether there is a change to begin with – it is interesting to see that the developments align with the argued theoretical developments (Pedler, 2005; Newmark, 2008; Romeijn & Rasmussen, 2021; Figue et al., 2017). The developments such as a new generation, or the old boys network, have not been mentioned in the interview questions, but have come up during the interviewees answers.

“[...] but I think that earlier on there was more a standard of old grey men that has an old boys network and would fix everything in their way versus the development that it has become a professional occupation (lobbying), where young people are starting to ask more critical question.” (IHL2)

“So there is a segregation within the PA world and well I think that the old boys network is still prevalent, since you need a lot of prestige and visibility.” (IHL7).

“Traditionally it is kind of an old boys network and that sphere is still surrounding the sector.” (CL5)

It can be seen that the old boys network might not be as disappearing as theoretically presumed, however, the ‘new’ generation does generate more openness about practices, thus transparency (Cucciniello et al., 2012, p2452). This has found backing in the interviews as well, both with consultant lobbyists and inhouse lobbyists.

“Lobby is often put in a corner and I believe that it is due to less lobbyists putting themselves there, so I am of the opinion that younger generations are okay to discuss for what they lobby, more than okay even. But I do think that it is still portrayed as if it is put away in a corner, for instance is the media are reporting on lobby they often discuss every lobby that you can put the words big before and discuss mainly what went wrong.” (IHL1)

Overall, both types of lobbyists tend to agree that there are some developments with regard to the development of transparency, however, some consultant lobbyists question this development by reasoning that “*people always believe that the need for transparency is higher than ever.*” (CL1).

Furthermore, when discussing the development of transparency, two lobbyists mentioned three different notions of transparency. IHL 1 mentioned “*proactive transparency*” as ideal outcome for the issues such as the information overload with regard to transparency. In their eyes, it would be a great development that counters the negative effects of ‘too much’ transparency. IHL 2 sketches a development in which the potential rises that “*administrative transparency*” will eventually prevail, stating that “with regard to a potential lobby register, instead of creating actual transparency, administrative transparency will occur”. This leads to less actual transparency and will only heighten transparency on paper, rather than in real life. IHL 2 furthermore discussed “*forced transparency*” as a development, since many investors are determining the level of transparency as well as legislation and regulation, using the Corporate Sustainability Reporting Directive as an example of how European legislation can determine the level of transparency for certain companies. These three ‘types’ of transparency from the perspective of inhouse lobbyist is rather interesting, as it pinpoints in what direction transparency is moving according to them.

Although these concepts do not concretely confirm the aforementioned developments, they can confirm the theoretical expectations. The reason for this lies in their notion of the overall developments with regard to transparency in the lobby sector. Starting with the ‘proactive transparency’, which could be perceived as a potential future development, in order to counter the information overload of citizens. Arguably, the administrative transparency focusses more on transparency in practice, leading towards a reasoning as to not implementing a transparency register for lobbyists due to the administrative burden. Moreover, the forced transparency is a development that IHL 2 is already seeing; due to the CSRD being implemented there is a threshold of transparency that needs to be met; thus a development towards more transparency.

All in all, these answers to the question of the development of transparency can be arguably influencing the other answers as well and can find resonance in, for instance, the future implementation of transparency as well.

Transparency implementation

This section of the analysis will dive into transparency in practice. During the interviews, the interviewees were asked how they would envision generating more transparency into practice (Davidson, 2017). As argued in the literature chapter, there are a few ways in which transparency could be implemented in practice within the Netherlands, considering that there is no regulation on

transparency besides the code of conduct of the labour union of lobbyists. One of the apparent ways of doing so would be via the implementation of a lobby register (Soimu et al., 2011; Mamotova et al., 2021; Greenwood & Dreger, 2013).

Both the inhouse and consultant lobbyists agree to a lobby register, although it clearly comes with boundaries. For instance, multiple consultant lobbyists consider the downsides to a register considerably, by stating for instance that a transparency register would not lead to more transparency in practice. Two consultant lobbyists and three inhouse lobbyists agreed that a lobby register comes with issues:

“There is a limit to how transparent you can be [...] but transparency is not everything.” (CL3)

“The way in which the current transparency register is discussed is not fit, because it will lead to only certain lobbyists becoming transparent (as opposed to all) [...] this leads to the keeping up the stigma on lobbying...this works restrictive.” (CL5)

“I do not think it will work, because if you state that for example every conversation with a policy makers needs to be published [...] what if you bumped into them when going out for beers? What if you forget who you talked to?” (IHL1)

“It will create other channels of communication because people do not like being under a magnifying glass. And I wonder if the goal of more transparency will be reached, since the more transparent the more questions people might have, the goal is not transparency in itself but rather trust in each other.” (IHL2)

Interestingly, this showcases that the earlier mentioned concept of information overload is taken into account here and used as a reason for not wanting a transparency register. However, there are also consultant lobbyists that do clearly see the benefits of a transparency register. A consultant lobbyist for instance stated that ‘*Lobbyist should lobby for a lobby register*’. Another consultant lobbyist thought it to be strange that they have been employed within this sector for some time and are not registered anywhere. Only one inhouse lobbyist was in favor of a transparency register, if implemented correctly stating that:

“No, you would not need to upload a transcript of the conversation you had and all those things, but just person A talked to person B about this subject and done. I think this would be a nice extra step (towards more transparency).” (IHL5).

Another way of increasing transparency in practice would be the civil service (Christensen & Læg Reid, 2002). This entails, as argued earlier, that the government ultimately carries the responsibility of ensuring that lobbying is conducted in a transparent manner, since the government and policy makers

benefit from the input of lobbyists. None of the inhouse lobbyists answered to the question about transparency in practice that the responsibility would lie more on the government of implementing anything in that regard, as opposed to three (3) consultant lobbyists. The reasoning for this could be in the fact that they do not go to the government themselves, rather help clients and thus see more potential in the government publishing, for instance, who the policy makers talked to and thus which interests are being represented.

“It would be best if there is a word-by-word assessment, showing the different interests that play a role and showcase the choices that the policy makers make based on the different perspectives.” (CL4)

“I do not think this is the task of those that lobby. I am pro lobby register for the civil service, which they have to create and want, since they are the civil servants that need to justify themselves [...] and have to justify it to those that elected them.” (CL7)

According to the outcome of the interviews, there are two more ways which are deemed fit when it comes to implementing transparency in practice. The first one has been explored with regard to the negative connotation, namely the media. The other way, which will be explained more in depth here, is not a concrete measure, rather, it comes from the understanding that it does not matter how transparency is implemented – as long as it is implemented. Thus, in this scenario, the goal surpasses the means.

“I am not pro or against a register. For me the ultimate goal matters most, namely, publishing who had a seat at the table and showing who exerted influence on those the policy makers. A register would be a means to reach that goal.” (IHL3)

“Yeah, the shape of more transparency does not really matter, the goal is more transparency.” (IHL7).

Thus, it can be stated that within this sub-question, the majority of interviewees would agree to a version of a lobby register, although not wholeheartedly. Moreover, there is a difference that can be perceived here between the inhouse and consultant lobbyist. While the consultant lobbyist also focusses on the responsibility of the government – the main subject of lobby influencing and practices – two inhouse lobbyists tend to focus more on the goal rather than the means. The reasoning for this could be that these inhouse lobbyists will place transparency above anything else, which could be due to the sector in which they are employed as inhouse lobbyist. For the consultant lobbyists that focus on the responsibility of the government, it could be reasoned that the government is an inherent part of democracy, thus underlining the importance of governmental responsibility with regard to showing the citizens why they pursue certain policies (Erkillä, 2020). More importantly, it is an easy way to

include all the interests that are taken into account by policy makers, also highlighting and showcasing which interests the policy maker tends to pursue. Lastly, it could be perceived as a valid option, when considering the bureaucratic hassle that would come into existence if every lobbyists must put everything in, for example, a transparency register. Rather, it can be argued that it is easier that the government takes on that role, leading to more coherency (Erkkilä. 2020).

Differences

To reiterate two key differences that have been outlined about, this section has been outlined as such. Although there are more differences outlined in the section above, there are two key difference that will be outlined and explained further here.

The first of these key differences entail the minimum and maximum requirement of the inhouse and consultant lobbyists. As outlined above, they have rather different perceptions with regard to transparency. Although both types of lobbyists agree and believe that transparency is an important factor when it comes to their line of work, the inhouse lobbyists tend to argue more in favour of transparency as a minimum requirement, *‘as the status quo’*. The consultant lobbyists on the other hand argue that there is a maximum with regard to how transparent one could be. Although this is the general tendency, there sometimes is a cross-over where for instance IHL 1 argues that *‘too much transparency leads to an information overload’* and where CL 5 argues that transparency *‘is beneficial for lobbying’*. However, the majority of interviewees does agree with the minimum and maximum requirement.

The second key difference is that of the transparency in practice to counter the negative perception. Inhouse lobbyists tend to opt for education as a counter measure, and consultant lobbyists argue that the government should take responsibility.

“I think that it is always beneficial if you show and explain your perception to the people and that you show which parties believe what. So, education: why you look at things a certain way and that you explain that. I think that transparency can help in that regard.” (IHL4)

“The amount of transparency with regard to public information is considerable, but it is very unclear where it can be found. It is super complex to make more information available to the public and already difficult to get what you need out of the public information, that is really burdensome. In my ideal world, the government could do way more in this regard [...]” (CL8)

As argued above, the argumentation revolves around their clients and the bureaucratic issues that might arise if the lobbyists should organize themselves as opposed to the government creating a coherent overview per policy.

Similarities

All in all, what can be seen in this analysis is that there are indeed some key differences between the perception of inhouse and consultant lobbyists. However, there are also some similarities between them. For instance, the mentioning of media and talk-shows to differentiate lobbyists from the current negative connotation, as well as the acknowledgement that the PA sector is growing a lot. Most importantly perhaps, is that all lobbyists acknowledge that transparency is a good development, although the difference can be found in the extent that transparency needs to further be developed.

“Our political system has been growing in the past years, both in the Netherlands but of course also at European level, so it is more important than ever for stakeholders to mingle, which is logical since there is more policy and legislation than a 100 years ago [...] I think that it what caused the big growth of consultancies in our sector.” (CL8)

“I think that the PA sector has exploded in the past years. When I started it was really less big in my perception.” (IHL1)

Next to that, when answering how the development of transparency has been, both types of lobbyists mentioned that a new generation is here, paving the way to a more transparent status quo.

“Our generation are taking their first steps in this regard by asking much much much more critical questions. That is a way in which I think the profession is changing, paving the way for a different view with regard to transparency. Nowadays there are more PA stakeholders, where before it was more of a select club that fixed things for the big companies such as Shell. Now you can see that every municipality is lobbying and that the NGO’s are bigger, which will of course impact the lobby by forcing more transparency. And I think that it is good.” (IHL2)

“[...] our generation of lobbyists is more about the substance and less from the ‘networking’ and are open about having a discussion about it. And I think that this in itself is a good development, and it includes transparency. This does not eliminate that I still believe that a lot is happening behind closed doors of which we know nothing, but I try to not partake in that.” (CL5)

Those are the main similarities that have been found when analyzing the interviews.

Limitations

It can be stated that there is a high level of awareness when it comes to the lobbyists and their perception on the arguable importance of the notion of transparency. This chapter aims to outline limitations with regard to the conducted research.

This research has been driven by wanting to dive deeper in those that are responsible for upholding transparency within their line of work; lobbyists. As is the case, Dutch governmental bodies discuss potential extra measures of transparency, such as a lobby register. In the Netherlands there is no overall transparency framework. This calls for the need to research this topic more concretely. A reason for this can be found in the difficulty to establish a baseline with standards and procedures to increase transparency in these practices, which is rather challenging because of the need to choose from legislation, regulatory acts or certain policies. The hurdle is how stringently the government can regulate interest representation in the lobby sector (Davidson, 2017).

It should be mentioned that since this research is built on sixteen interviews, the generalizability is rather low (Crouch & McKenzie, 2006). Although, for qualitative research the validity is not endangered due to it falling within the scope of 10 – 20 interviews, it should be taken into account nonetheless (*idem*). The inhouse lobbyists all worked in rather different sectors. This varies from health to financial markets, and could have created different answers with regard to the questions being asked. Reliability is also safeguarded within the scope of this research, as all of the documents gathered – literature, coding tree, transcriptions – have been carefully considered and documented. When it comes to external validity however, this research cannot be concluded as generalizable to all. As mentioned in the introduction, it could serve as a reflection, but too little interviews have been conducted in order to concretely state that it can be considered as externally valid and generalizable.

Furthermore, there is the issue of a revolving door, entailing that it is often the case that when the career of a lobbyist starts, they begin as a consultant lobbyist before changing into an inhouse lobbyists. Naturally, this revolving door sometimes entails going from an inhouse lobbyist towards a consultant lobbyist. Although it has been tried to counter the influence of this on the answers of the interviewees, it can never be stated with absolute certainty that has happened. Next to that, the interviews have been gathered not using a snowball sampling, but have been set up before executing them. It should be mentioned that the lobbyists often did know each other, as they were recommended to me before I started the interviews. This could have led to selection bias of those who I asked. In order to counter this, multiple sectors of work where inhouse lobbyists worked have been included, to create a broad overall perception of their general perceptions.

Moreover, although the interviews questions as such were not steering towards bias, sometimes during the interview bias could have occurred nonetheless. This potentially could have

been due to body language, or other factors that could unknowingly influence the responses of the interviewees (Downey, 2015). As for determining what data would be anonymized and what data would not, in hindsight, age could have been taken into account when analysing the responses of the interviewees. This for the reason that now a potential link between age and perception towards transparency is missing in the research. However, due to the promise to anonymize the interviews, this is not the case. Further research could dive deeper into age as a determinant for perception towards transparency.

Conclusion

The research question that this research aimed at answering considers “To what extent do lobby professionals see the need for an evolution of the concept of transparency in the Dutch lobby sector to counter the negative connotation that surrounds the sector and increase its legitimacy?”

In order to answer this question, extensive literature has been used and interviews have been conducted with two types of lobbyists. Inhouse lobbyists that go to the policy makers on behalf of their clients and consultant lobbyists that advise clients on how to best approach policy makers.

Looking more concretely at the usage of the concept of MLG for this research; there is uncertainty about a coherent approach for transparency and MLG in the ‘real world’ of lobbyists. As mentioned, this is probably due to their closeness in the policy process, leaving less space for this concept altogether. As stated, the benchmark that has been set for MLG has not been met. Rather, the theory of Scharpf considering input legitimacy has been widely accepted in practice by the lobbyists interviewed (1999). As argued in the chapter of the analysis, the theoretical assumption for a correlation between legitimacy and transparency has found resonance in practice as well. Thus, transparency has the potential to increase legitimacy. It was argued by a part of the interviewees that the relationship between transparency and legitimacy is not unidirectional. It is possible to be legitimate but not transparent or vice versa. This is determined by both the societal interest representation and the moral compass of the lobbyist. These factors are often included in argumentation as to why transparency is important for lobbying.

Moreover, lobbyists tended to perceive themselves as legitimate, due to their added value since they are aware of the political procedures and processes. Thus, creating the ability to influence those procedures and processes.

It is interesting to note that all lobbyists are considering the notion of transparency within their line of work carefully, whether that is on an individual level or as a group of lobbyists. However, the inhouse lobbyists seem to perceive transparency more as the status quo – setting a minimum requirement for how transparent one at least should be – while the consultant lobbyists tend to highlight that there is a maximum as to how transparency one can be – setting a maximum requirement for transparency. This is a key difference in the perception of transparency between inhouse lobbyists and consultant lobbyists.

Furthermore, there seems to be an understanding that the negative connotation is a part of the job, which is intriguing, for the reason that it raises the question why nothing has yet actively been done to counter that negative connotation from the lobbyists perspective. The general understanding from both inhouse lobbyists and consultant lobbyists is that the media would be a great way to tackle the negative connotation of citizens, by highlighting and explaining what a lobbyist does and how it

works it is presumed by the interviewees that it not only increases transparency – as being open about practices – but also decreases the negative connotation for this reason. Next to that, while the inhouse lobbyists tended to agree that education about the lobby sector would already be a great step towards countering the negative connotation, consultant lobbyists argued more towards action in this regard from the government, thus civil service. The example of a transparency register for the civil service has been mentioned, which according to the consultant lobbyist, would increase transparency.

In terms of a lobby register, there are some considerations that need to be taken into account. Although the majority of the lobbyists – both inhouse and consultant – were agreeing in various degrees that a lobby register has potential to increase transparency, issues of a lobby register were also discussed. These issues revolve mainly about what needs to be included into a register, if a transcript is needed then a lobby register was not a vital option, although if solely names and the topic of discussion were written down, it would be accepted.

Concluding, lobby professionals do see the need for transparency within their sector of work, although the differences between inhouse and consultant lobbyists show that how it should be evolving differs. In order to counter the negative connotation, both types of lobbyists agree that media outreach has the potential to counter this and furthermore have an understanding of the correlation between legitimacy and transparency.

As mentioned, further research could dive deeper in the potential differences between lobbyists, and also take into account factors such as age, their sector of work and such. For now, the main recommendation would entail utilizing the media in their favour to counter the negative connotation and create the perception of more transparency for the citizens. Whether this could actually be implemented in practice remains a question, since it would heavily depend on what type of lobbyist is placed at the table to discuss. It can be assumed that the perception would be rather different if someone from a NGO would discuss the world of lobbying as opposed to a lobbyist from a multinational or big pharma. This thus would need to be researched further to see if this will indeed lead to that assumption, or if there is no relation between media and the negative perception of citizens towards lobbying.

Moreover, more research on the perspectives of lobbyists altogether would be welcomed, for the reason that the perspective of both the citizens and the government is highly taken into account, and the perspective of the lobbyists themselves not as much. Even though those people are the ones that will have to implement certain transparency measures in practice, making it more valuable to include them in the decision making procedure. Instead of keeping the door closed, perhaps leaving the door ajar might be a step in the right direction.

References

- Adler, E. S., & Hall, T. E. (2013). Ballots, transparency, and democracy. *Election Law Journal*, 12(2), 146-161.
- Albu, O. B., & Flyverbom, M. (2019). Organizational transparency: conceptualizations, conditions, and consequences. *Business & society*, 58(2), 268-297.
- Anderson, K., & McAdam, R. (2005). An empirical analysis of lead benchmarking and performance measurement: Guidance for qualitative research. *International Journal of Quality & Reliability Management*, 22(4), 354-375.
- Arafa, M. A. (2016). Legitimacy versus illegitimacy—transparency, integrity of financial markets and corporate governance: whither corruption?
- Auel, K. (2006). Multilevel governance, regional policy and democratic legitimacy in Germany. In *Governance and democracy* (pp. 44-62). Routledge.
- Bache, I., & Flinders, M. (2004). Themes and issues in multi-level governance. In multi-level governance (pp. 1–11). *Oxford: Oxford University Press*.
<https://doi.org/10.1093/0199259259.003.0001>
- Barron, A., & Skountridaki, L. (2022). Toward a professions-based understanding of ethical and responsible lobbying. *Business & Society*, 61(2), 340-371.
- Baxter, P., & Jack, S. (2008). Qualitative case study methodology: study design and implementation for novice researchers. *The Qualitative Report*, 13(4), 544-556.
- Bellver, A. and D. Kaufmann, 2005. Transparenting transparency: initial empirics and policy applications. *World Bank Policy Research Working Paper*.
- Bitonti, A., Harris, P., & Mariotti, C. (2017). Lobbying and public affairs in Europe: some comparative remarks. *Lobbying in Europe: Public Affairs and the Lobbying Industry in 28 EU Countries*, 351-362.
<http://ndl.ethernet.edu.et/bitstream/123456789/26226/1/227.pdf#page=362>
- Blommaert, D. (2018). Fixing the Revolving Door: An International Perspective. *Geo. J. Legal Ethics*, 31, 515.
- Borońska-Hryniewiecka, K. (2011). Multi-level governance and the role of the regions in the European Union: conceptual challenges and practical applications. *Cuadernos Europeos de*

- Deusto*, (45), 177-207. Börzel, T. A., & Heard-Lauréote, K. (2009). Networks in EU multi-level governance: concepts and contributions. *Journal of Public Policy*, 29(2), 135-151.
- Börzel, T. A., & Heard-Lauréote, K. (2009). Networks in EU multi-level governance: concepts and contributions. *Journal of Public Policy*, 29(2), 135-151.
- Bouwen, P. (2002). Corporate lobbying in the European Union: the logic of access. *Journal of European public policy*, 9(3), 365-390.
- Braun & Fraussen. (2022). Afwegingskader legitieme belangenvertegenwoordiging: naar een weloverwogen register voor belangenvertegenwoordiging. Instituut bestuurskunde, universiteit leiden.
- Bunea, A. (2018). Legitimacy through targeted transparency? Regulatory effectiveness and sustainability of lobbying regulation in the European Union. *European Journal of Political Research*, 57(2), 378-403.
- Cengiz, F. (2016). Legitimacy and multi-level governance in European Union competition law: a deliberative discursive approach. *JCMS: Journal of Common Market Studies*, 54(4), 826-845.
- Chandramouli, B., & Malik, A. (2007). The new face of lobbying. *Business Today*.
- Christiansen, T. (2019). Governance in the European Union. In: *European Union Politics*. Cini, M.; Borragán Pérez-Solórzano, N. (Ed.). New York: Oxford University Press, 102 – 114.
- Christensen, T., & Lægreid, P. (2002). Symposium on accountability, publicity & transparency. New Public Management: Puzzles of Democracy and the Influence of Citizens. *The Journal of Political Philosophy*, 10(3), 267-295.
- Crepaz, M. (2024). Lobbying transparency and attitudes towards interest groups: a survey experiment. *Interest Groups & Advocacy*, 1-23.
- Crouch, M., & McKenzie, H. (2006). The logic of small samples in interview-based qualitative research. *Social science information*, 45(4), 483-499.
- Cucciniello, M., Nasi, G., & Valotti, G. (2012, January). Assessing transparency in government: rhetoric, reality and desire. In *2012 45th Hawaii international conference on system sciences* (pp. 2451-2461). IEEE.
- Curtin, D., & Meijer, A. J. (2006). Does transparency strengthen legitimacy?. *Information polity*, 11(2), 109-122.

- Davidson, S. (2015). Everywhere and nowhere: Theorising and researching public affairs and lobbying within public relations scholarship. *Public relations review*, 41(5), 615-627.
- Davidson, S. (2017). Public affairs practice and lobbying inequality: Reform and regulation of the influence game. *Journal of Public Affairs*, 17(4), e1665.
- Davidson, S. (2017). Public affairs practice and lobbying inequality: Reform and regulation of the influence game. *Journal of Public Affairs*, 17(4), e1665
- De Fine Licht, J., Naurin, D., Esaiasson, P., & Gilljam, M. (2011). Does transparency generate legitimacy? An experimental study of procedure acceptance of open-and closed-door decision-making.
- De Fine Licht, J., Naurin, D., Esaiasson, P., & Gilljam, M. (2014). When does transparency generate legitimacy? Experimenting on a context-bound relationship. *Governance*, 27(1), 111-134.
- De Fine Licht, J., & Naurin, D. (2015). Open decision-making procedures and public legitimacy. *Secrecy and publicity in votes and debates*, 131.
- De Lange, R. (2007). Public affairs in practice: a practical guide to lobbying. *Corporate Communications: An International Journal*, 12(3), 311–312.
<https://doi.org/10.1108/13563280710776897>
- Dethier, F., Delcourt, C., & Dessart, L. (2023). Donor perceptions of nonprofit organizations' transparency: Conceptualization and operationalization. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 08997640231211212.
- De Luca, F., & Prather-Kinsey, J. (2018). Legitimacy theory may explain the failure of global adoption of ifrs: the case of europe and the u.s. *Journal of Management and Governance*, 22(3), 501–534. <https://doi.org/10.1007/s10997-018-9409-9>
- Downey, B. (2015). The looking glass self and deliberation bias in qualitative interviews. *Sociological Spectrum*, 35(6), 534-551.
- Drutman, L., & Mahoney, C. (2017). On the advantages of a well-constructed lobbying system: toward a more democratic, modern lobbying process. *Interest Groups & Advocacy*, 6, 290-310.'
- Eisenhardt, K. M., & Graebner, M. E. (2007). Theory building from cases: Opportunities and challenges. *The Academy of Management Journal*, 50(1), 25-32.

- Eising, R. (2004). Multilevel governance and business interests in the European Union. *Governance*, 17(2), 211-245.
- Erkkilä, T. (2020). Transparency in public administration. In *Oxford research encyclopedia of politics*.
- Etzioni, A. (2018). The limits of transparency. *Transparency, Society and Subjectivity: critical perspectives*, 179-201.
- European Parliament. (2024). Transparency and lobby groups. Retrieved the 28th of June, 2024: <https://www.europarl.europa.eu/at-your-service/en/transparency/lobby-groups>.
- European Parliamentary Research Service. (2016). Transparency of lobbying in member states: a comparative analysis. *Transparency unit*.
- European Union. (2024). Principles, countries, history: transparency. Retrieved 28th of June, 2024: https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/principles-and-values/access-information_en#:~:text=Transparency%20is%20one%20of%20the,principle%20of%20freedom%20of%20information
- Figee, E. L., Gosselt, J. F., Linders, P. C., & de Jong, M. D. (2017A). The home front: internal organization of public affairs in Dutch subnational governments. *Journal of public affairs*, 17(3), e1641.
- Figee, E. L., Gosselt, J. F., Linders, P. C., & de Jong, M. D. (2017B). Dutch public affairs professionals in the national and European arena: A smart mix of skills, attitude, and knowledge competences. *Journal of public affairs*, 17(4), e1666.
- Flöthe, L. (2019). The costs of interest representation—a resource perspective on informational lobbying. *European Political Science Review*, 11(2), 161-178.
- Fraussen, B., & Braun, C. (2018). ‘De lobby’ aan banden? Over het ongelijk speelveld en de regulering van belangenvertegenwoordiging. *Tijdschrift voor Toezicht*, 9(4).
- Gheorghiu, A. V., Roman, V., & Petruca, I. (2021). Influence, persuasion, influence peddling, lobby and decision transparency in public institutions. *International Journal of Communication Research*, 11(3), 209-222.
- Giest, S., & Grimmelikhuisen, S. (2020). Introduction to special issue algorithmic transparency in government: Towards a multi-level perspective. *Information Polity*, 25(4), 409-417.

- Giger, N., & Klüver, H. (2016). Voting against your constituents? How lobbying affects representation. *American Journal of Political Science*, 60(1), 190-205.
- Greenwood, J., & Dreger, J. (2013). The Transparency Register: A European vanguard of strong lobby regulation?. *Interest Groups & Advocacy*, 2, 139-162.
- Gustafsson, J. (2017). Single case studies vs. multiple case studies: A comparative study.
- Hanegraaff, M., Beyers, J. A., & De Bruycker, I. (2016). Balancing inside and outside lobbying: The political strategies of lobbyists at global diplomatic conferences. *European Journal of Political Research*, 55(3), 568-588.
- Harris, P., Bitonti, A., Fleisher, C. S., & Binderkrantz, A. S. (Eds.). (2021). *The palgrave encyclopedia of interest groups, lobbying and public affairs*. Springer. 2024, chapter on transparency (also have other authors figure out referencing later on) à https://link-springer-com.proxy.library.uu.nl/referenceworkentry/10.1007/978-3-030-44556-0_72 Pp 1407 – 1515
- Hassel, A. (2010). Multi-level governance and organized interests. In *Handbook on multi-level governance*. Edward Elgar Publishing.
- Havlík, Vratislav (2018): Competing discourses of territorial development: tensions between cities and regions as a result of the new regionalism. *European Planning Studies*, 26 (10): 1999-2014
- Hogan, J. W., Murphy, G., & Chari, R. S. (2008). “Next door they have regulation, but not here...”: Assessing the opinions of actors in the opaque world of unregulated lobbying. *Canadian Political Science Review*, 2(3), 125-151.
- Hollyer, J. R., Rosendorff, B. P., & Vreeland, J. R. (2014). Measuring transparency. *Political analysis*, 22(4), 413-434.
- Holman, C., & Luneburg, W. (2012). Lobbying and transparency: A comparative analysis of regulatory reform. *Interest Groups & Advocacy*, 1, 75-104.
- Hooghe, L., & Marks, G. (2001). *Multi-level governance and European integration*. Rowman & Littlefield. <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.30278>
- Höreth, M. (1998). The trilemma of legitimacy: multilevel governance in the EU and the problem of democracy.

- Hsieh, H. F., & Shannon, S. E. (2005). Three approaches to qualitative content analysis. *Qualitative health research*, 15(9), 1277-1288.
- Hunziker, S., & Blankenagel, M. (2021). Single case research design. In S. Hunziker & M. Blankenagel (Eds.), *Research design in business and management* (pp. 141–170). Zug: Springer Gabler. https://doi.org/10.1007/978-3-658-34357-6_8
- Jia, N. (2018). The “make and/or buy” decisions of corporate political lobbying: Integrating the economic efficiency and legitimacy perspectives. *Academy of Management Review*, 43(2), 307-326.
- Junk, W. M., Romeijn, J., & Rasmussen, A. (2021). Is this a men’s world? On the need to study descriptive representation of women in lobbying and policy advocacy. *Journal of European Public Policy*, 28(6), 943-957.
- Koch, T., & Schulz-Knappe, C. (2021). Corporate lobbying: Role perceptions and perceived influence on political decisions of public affairs professionals. *Public Relations Review*, 47(4), 102062
- Korkea-aho, E., & Leino-Sandberg, P. (Eds.). (2022). *Law, legal expertise and eu policy-making*. Cambridge University Press.
- Kostadinova, P. (2015). Improving the transparency and accountability of EU institutions: The impact of the Office of the European Ombudsman. *JCMS: Journal of Common Market Studies*, 53(5), 1077-1093.
- Kvarda, E., & Nordbeck, R. (2012). Legitimacy and policy effectiveness of national strategies for sustainability in Austria. In *Environmental Governance*. Edward Elgar Publishing.
- Kwan, D., Cysneiros, L. M., & do Prado Leite, J. C. S. (2021, September). Towards achieving trust through transparency and ethics. In 2021 IEEE 29th International Requirements Engineering Conference (RE) (pp. 82-93).
- Laboutková, S., Šimral, V., & Vymětal, P. (2020). *Transparent lobbying and democracy*. Palgrave Macmillan. 2024
 Organisation for Economic Co-operation and Development. (2013). *Lobbyists, governments and public trust* (Vol. Volume 1, increasing transparency through legislation). OECD.
- LaPira, T. M., Marchetti, K., & Thomas, H. F. (2020). Gender politics in the lobbying profession. *Politics & Gender*, 16(3), 816-844.

- Lefevere, J., & Van Aelst, P. (2014). First-order, second-order or third-rate? A comparison of turnout in European, local and national elections in the Netherlands. *Electoral Studies*, 35, 159-170.
- Lohmann, S. (1995). Information, access, and contributions: A signaling model of lobbying. *Public Choice*, 85(3), 267-284.
- Mamontova, E., Buryk, Z., Strikha, L., Vonsovykh, S., Voropayeva, T., & Baranova, O. (2021). The modern experience of lobbying interests in Europe. *Studies of Applied Economics*, 39(8).
- McGrath, C. (2005). Towards a lobbying profession: developing the industry's reputation, education and representation. *Journal of Public Affairs: An International Journal*, 5(2), 124-135.
- McNabb, D. E. (2020A). Explanatory research: case and historical methods. In *Research Methods for Political Science* (3rd ed., pp. 225–250). New York: Routledge.
- McNabb, D. E. (2020B). Exploratory research: The probing approach. In *Research Methods for Political Science* (3rd ed., pp. 96–124). New York: Routledge.
- Mena, S., & Palazzo, G. (2012). Input and output legitimacy of multi-stakeholder initiatives. *Business Ethics Quarterly*, 22(3), 527-556.
- Menken, S. B. J., & Keestra, M. (Eds.). (2016). *An introduction to interdisciplinary research : theory and practice* (Ser. Perspectives on interdisciplinarity, volume 2). Amsterdam University Press.
- Menken, S. B. J., & Keestra, M. (Eds.). (2016). *An introduction to interdisciplinary research : theory and practice* (Ser. Perspectives on interdisciplinarity, volume 2). Amsterdam University Press.
- Morris, T., Goldsworthy, S., Morris, T., & Goldsworthy, S. (2008). PR in the not-for-profit sector: The love of PR that dare not speak its name. *PR—A Persuasive Industry? Spin, Public Relations, and the Shaping of the Modern Media*, 123-127.
- Mulgan, R. (2012). *Transparency and public sector performance* (pp. 1-33). Office of the Information Commissioner.
- Naurin, D. (2004). Transparency and legitimacy. In *Political theory and the European constitution* (pp. 139-150). Routledge.
- Naurin, D. (2007A). Backstage behavior? Lobbyists in public and private settings in Sweden and the European Union. *Comparative Politics*, 209-228.

- Naurin, D. (2007B). *Deliberation behind closed doors: Transparency and lobbying in the European Union*. ECPR press.
- Newmark, A. J. (2008). Strategic Lobbying: The Nature of Legislator/Lobbyist Relations. *Journal of Political Science*, 36(1), 1.
- OECD 2010, the OECD Recommendation on Principles for Transparency and Integrity in Lobbying
- OECD (2021), *Lobbying in the 21st Century: Transparency, Integrity and Access*, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/c6d8eff8-en>
- Ostas, D. T. (2007). The law and ethics of K Street: Lobbying, the First Amendment, and the duty to create just laws. *Business Ethics Quarterly*, 17, 33–63.
- Panara, C., & Varney, M. R. (2017). Multi-level governance in the EU and EU democracy: Democratic legitimacy, democratic accountability and transparency of the European offices of the English local authorities in Brussels. *Regional & Federal Studies*, 27(2), 153-170.
- Parker, C., Scott, S., & Geddes, A. (2019). Snowball sampling. *SAGE research methods foundations*.
- Peters, G. and Borrás, S. (2010). Governance and European integration. In: *Research Agendas in EU Studies*. Egan, M.; Nugent, N., Paterson, W. E. (Ed.). Houndmills: Palgrave . Macmillan, 117-133.
- Peterson, K., & Pfitzer, M. (2008). *Lobbying for good*. FSG.
- Piattoni, S. (2009). Multi-level governance: a historical and conceptual analysis. *European integration*, 31(2), 163-180.
- Richardson, A. J., & Eberlein, B. (2011). Legitimizing transnational standard-setting: The case of the international accounting standards board. *Journal of Business Ethics*, 98(2), 217–245.
- Sartori, D. (2008). *Multi-level governance of large transport infrastructures: efficiency or transparency?* (No. 200909).
- Saurugger, S. (2014). *Theoretical Approaches to European Integration*. Houndmills: Palgrave, 102-122.
- Scharpf, F. W. (2009). Legitimacy in the multilevel European polity. *European political science review*, 1(2), 173-204.

- Schmidt, M. (2002). On the legitimacy of accounting standard setting by privately organised institutions in Germany and Europe. *Schmalenbach Business Review*, 54(2), 171–193. Society of European Affairs Professionals. Lobbying. 2017
- Schmidt, V., & Wood, M. (2019). Conceptualizing throughput legitimacy: Procedural mechanisms of accountability, transparency, inclusiveness and openness in EU governance. *Public Administration*, 97(4), 727-740.
- Schoon, E. W. (2022). Operationalizing legitimacy. *American Sociological Review*, 87(3), 478-503.
- Somerville, I. (2011). Managing public affairs and lobbying: Persuasive communication in the policy sphere. In *Public relations: A managerial perspective* (pp. 1-31). Sage Publications.
- Soimu, S., Margarit, A., Andrisan, D. S., & Stefan, I. (2011). Lobbying in the European Union: Practices and Challenges. *EIRP Proceedings*, 6.
- Somerville, I. (2011). Managing public affairs and lobbying: Persuasive communication in the policy sphere. In *Public relations: A managerial perspective* (pp. 1-31). Sage Publications.
- Tatham, M. (2008). Going Solo: Direct Regional Representation in the European Union. *Regional & Federal Studies*, 18(5), 493–515. <https://doi.org/10.1080/13597560802351523>
- Transparency international. EU legislative footprint: what is the real influence of lobbying? 2015 Dr. Janina Berg, and Daniel Freund.
- Van de Bovenkamp, H. M., Trappenburg, M. J., & Grit, K. J. (2010). Patient participation in collective healthcare decision making: the Dutch model. *Health Expectations*, 13(1), 73-85.
- Van der Vossen, B. (2011). Legitimacy and multi-level governance. In *New waves in philosophy of law* (pp. 233-253). London: Palgrave Macmillan UK.
- Vannoni, M. (2014;2015). What are case studies good for? Nesting comparative case study research into the lakatosian research program. *CrossCultural Research*, 49(4), 331-357.
- Van Wessel, M., Hilhorst, D., Schulpen, L., & Biekart, K. (2020). Government and civil society organizations: close but comfortable? lessons from creating the dutch “strategic partnerships for lobby and advocacy.” *Development Policy Review*, 38(6), 728–746. <https://doi.org/10.1111/dpr.12453>

- Vnoučková, L & Žák, M. (2017). Transparency in lobbying as perceived by organisational . representatives in the czech republic. *Review of Economic Perspectives*, 17(4), 381–397.
<https://doi.org/10.1515/revecp-2017-0020>
- Vollebergh, B. (2023). Lifting the lid on lobbying: hidden power and influence in the Netherlands
Transparency international Nederland
- Wiener, E. (2021). Getting a high heel in the door: An experiment on state legislator responsiveness to women’s issue lobbying. *Political Research Quarterly*, 74(3), 729-743.
- Woll, C. (2019). Corporate power beyond lobbying. *American Affairs*, 3(3), 38-55. Yin, R. K. (2018).
Case Study Research and Applications: Design and Methods (6th ed.). Los Angeles: SAGE
Publications, Inc.

Appendix I. Coding trees

Transparency coding tree

Within work	Development	Urgency of change	Negative connotation citizens	Implementation in practice
Important	Old boys network	Reform needed	Decreases	Lobby register
Satisfied with status quo	New generation	No reform but acknowledgement for issues	Remains the same	Via civil service
No link	No perceived development	No reform	Increases	Irrelevant

Legitimacy coding tree

Definition	Link own sector	Link transparency	Link MLG
Input	Expanding	Societal interest representation	Inclusion stakeholders
Throughput	Importance	Morals	Networking
Output	No link	No link	No link

Appendix II. Interview guide

Interview guide

- Do you give permission that I record this interview?
- Introduction – who am I what do I do. Who are they what do they do, how do they describe their work
 - How do they describe their work in terms of the triangle.
- What is your view on the concept of transparency within the perimeter of your work? How does transparency fit within your line of work?
- What is your view on the development of transparency within the PA sector?
 - Good / bad developments, what kind of developments in general?
- In what extend would you consider a change for more transparency to be urgent?
 - What do you think of this change if you notice it, or what do you think about the lack of change?
- Do you believe that more transparency in the lobby sector will ultimately lead to a different perception of citizens and an overall decrease in negativity?
 - How would you see this (implemented)
 - Would there be other ways to decrease or eliminate the negative connotation that surrounds the lobby sector? Both in theory and in practice
- Do you think that by increasing transparency the legitimacy of the lobby sector would also increase?
 - Why yes / no
- How would you envision these changes into practice? Are there any possibilities to increase or decrease transparency within the scope of your work? Would that be desirable?
 - Why yes / no
- Thank, conclude interview.

Appendix III. Transcriptions inhouse lobbyists

Transcriptions inhouse-lobbyists.

Before starting the recording of the interview consent was asked and received by the interviewees. The interviewees furthermore have been updated about the use and goal of the interviews for my thesis. Names and clients have been anonymised. In all of the interviews I am speaker 1 and speaker two is the interviewee.

IHL 1 - Transcription

Spreker 1

Dus om dan te beginnen, zou je dan misschien kunnen vertellen over wie je bent, wat je doet, wat je werk inhoudt en hoe dat precies past binnen de PA sector.

Spreker 2

Ja, dat is goed. Nou, ik ben X. Ik werk bij X. Doe daar ook de PA samen met een collega. En dat is ja natuurlijk meer dan alleen de lobby in Den Haag, hè? We houden natuurlijk contact met Kamerleden bij, maar dat is ook breder dan dat. Dus het gaat ook een beetje natuurlijk over deels de strategie van X waar we op inzetten. De toon die erbij hoort, met wie gaan we samen optrekken, met wie werken we samen? Een heel groot deel is ook samenwerken met bijvoorbeeld de andere groene organisaties en ook met partijen daarbij. Werken ook veel samen natuurlijk met onze persvoorlichters dus eigenlijk bijna alles wat we extern doen, daar houden we ons mee bezig. En, dat doe ik nu twee jaar. Hiervoor heb ik PA gedaan bij X, eigenlijk vergelijkbaar soort rol en daarvoor bij X. Ik wilde niet per se weg maar meer gewoon leuk weer iets nieuws en bij X was het eigenlijk ook een collega die ik al goed kende dus dat was meer de reden. Daar werk ik dus nu 2 jaar.

Spreker 1

OK leuk.

Spreker 1

Nou ja, en nou ja, je hebt natuurlijk allebei de kanten gezien, maar hoe zie jij dan nu vanuit je rol als inhouse lobbyist het concept van transparantie binnen de kaders van je werk.

Spreker 2

Ja. Goeie grap is dat ik trouwens met één van jouw collega's hier onlangs nog in Leiden voor de Universiteit Leiden in debat ben je geweest met X.

Spreker 1

Oh echt.

Spreker 2

Dat ging over maatschappelijk verantwoord lobbyen. Maar wat ik aan transparantie. Ik denk dat het hè, dat het belangrijk is voor de lobby en goed zou zijn als lobby wat meer in daglicht staat. Ik denk dat we dat meer moeten doen. Lobby s nu toch vaak iets wat weggestopt wordt en ik vraag me wel af of dat ik denk dat het steeds minder door lobbyisten zelf gebeurt, dus ik denk dat jongere generaties het prima vinden te vertellen over waar ze voor lobbyen, graag zelfs. Maar dat het nog steeds een beetje in een verdomhoekje zit en dat als media bijvoorbeeld over lobby schrijven het vaak gaat over elke lobby waar je big voor kan zetten en de dingen die misgaan. Maar ik denk dat het ook gewoon voor het begrip van het lobby is. Heel belangrijk is dat de hele sector transparanter wordt dat het beter te volgen is wat daar gebeurt en dat er dus hè, de meeste besluiten die in Den Haag worden genomen hè, die komen tot stand met input van allerlei partijen aan allerlei kanten. De transparantie zie ik altijd een groot probleem, en dat is omdat je de neiging kan krijgen als je teveel transparantie hebt of geen goede transparantie dan kunnen mensen ook een beetje verzuipen in alle informatie. Dus je wil eigenlijk meer een soort van proactief transparantie. Nou ja de spannende dingen ook actief delen en niet het niet verbergen in veel te veel informatie. Maar terwijl ik dat zeg, kijk, wij zetten ook bijvoorbeeld op onze website, met wie we met elk gesprek dat we met een Kamerlid hebben. Het is niet per se dat elk gesprek erop staat. Maar bijvoorbeeld als we een Kamerbrief hebben gestuurd met input, staat het er vaak wel op als we denken dat het enigszins interessant is. Soms staat er iets op wat we van bepaalde nieuwe wetsvoorstellen of dat soort dingen vinden. Reacties die we in de media of willen geven of wat dan ook, dus we zetten ook wel weer veel op onze site, ook omdat we natuurlijk X leden hebben, dus je hebt ook een soort van verantwoording richting hen en die wil je natuurlijk graag laten zien wat er gebeurt met hun lidmaatschapsgeld als het gaat om lobbyen. Dus ik denk dat we daardoor al een extra voor ons extra logische is om dingen op de site te zetten. Niet dat ik dan denk dat we dingen die heel interessant zouden zijn er nu niet opzetten omdat wat we doen, laat maar zeggen, wat past binnen waar we bijvoorbeeld toch openlijk pleiten. Want ja, we vinden het belangrijk, dus hè? Dat is hetzelfde, dus als we op de site een stuk zetten dat we de natuur herstellen het heel belangrijk vinden. Dan is het op zich ook logisch dat je gesprekken voert met Kamerleden over Waarom je dat vindt. Bijvoorbeeld. Dus Ik denk dat je daar als transparant in moet zijn. Maar we houden dat dus niet actief bij met wie we allemaal praten op de website. Ik denk overigens dat als we dat zouden doen, wij niet zelf degene zouden zijn dat het lastig vinden, maar misschien wel eerder toch de ontvangende kant. Maar ik hoop wel dat het in steeds mindere mate zo is. Ik denk dat dat bijvoorbeeld een partij als X kan dat nu wel lastiger vinden als wij dat zouden delen aan de ander. Maar ja die gaan misschien ook wel gewoon met onze werkbezoeken en dan kunnen er ook foto's op Twitter komen, dus Het is ook weer afhankelijk van timing.

Spreker 1

We hadden het ook al een beetje over dat dat je een beetje het verschil zag tussen de jongeren en de wat oudere generatie, maar zie je dan ook een soort ontwikkeling van transparantie die hier uit voortvloeit of de aanstichter was? Of zie je andere ontwikkelingen?

Spreker 2

Volgens mij is de PA sector ontploft in de afgelopen jaren. Toen ik begon was het echt nog wel wat kleiner voor mijn gevoel. Ik heb ook een tijd geleden een leergang gedaan, zo weer 5 jaar terug of zo nu ondertussen bij Universiteit Leiden. En daar zaten allemaal mensen die provincies of gemeenten beleidsadviseur waren en die moest en dan opeens PA adviseur worden. Dus die zijn het, dat soort functies werden allemaal een beetje omgedraaid. Nou, jullie moeten ook lobbyen als je ook ziet van hoeveel lobbyisten provincies ondertussen hebben, hè? Vroeger had je er misschien een voor alle provincies. Toen hadden we, elke provincie had er een en nu is het echt heb je er gewoon meerdere en dan ook nog in Brussel en noem maar op. Dus ik denk dat het aan het ontploffen is. Allemaal steden zoals Haarlem krijgen nu ook al eigen lobbyisten en regio's en et cetera. Dus ik denk dat er veel meer lobby komt. Waardoor het ook veel normaler wordt. Want ja, als je allemaal lobbyisten in dienst hebt vinden anderen dat vast ook minder erg. Dus ik denk dat het daarmee ook verandert. En ja er zijn dus ook zoveel jonge mensen die gewoon bij een bureau beginnen en dus heel veel andere lobbyisten kennen. En ja, dat is de hele netwerkwereld.. Laat maar zeggen dus die staan daar gewoon zijn doen er wat makkelijker over, want het is niet meer heel gek om ergens lobbyist te zijn en ik denk dat lobbyisten zich er ook in toenemende mate, nou ja wat minder proberen er omheen te praten en met andere functietitels proberen dat een beetje te verzwijgen. Dat gebeurde vroeger, denk ik meer. Dat je dan zegt, ja, ik ben communicatieadviseur of strategisch communicatieadviseur dat soort dingen dat dat zal denk ik minder zijn nu. Ik denk wat dat betreft gaat dat al de goede kant op. Maar blijf me verbazen over hoe weinig aandacht er is voor hoeveel lobby in Nederland plaatsvindt en hoeveel van die lobby echt gewoon het schrijven van brieven, informatie delen en dat soort dingen is, niet eens heel spannende gekke complotachtige deals of zo.

Spreker 1

Vind je dan zo'n verandering in transparantie ook noodzakelijk binnen de sector? Of hoe zie je dat?

Spreker 2

Ik weet niet of het noodzakelijk is, want je kan volgens mij lobby niet per se verbieden, dus er staat niet echt perse een hele grote straf op. Ja, het kan moeilijker gemaakt worden, hè, dus maar ik vind het wel heel erg wenselijk dat het gebeurt ook maatschappelijk wenselijk. Ik denk dat het ook, want ik vind het ook. Je zou kunnen zeggen, hé, we zijn blijer met het beleid als daar heel veel verschillende partijen die het aangaat over hebben meegedacht.

Spreker 1

Ja precies.

Spreker 2

Dus het hoeft ook niet per se iets negatiefs te zijn, maar mensen weten dat helemaal niet. Dus ja.

Spreker 1

En denk je dan ook dat de perceptie van burgers of zeg maar hoe denk jij dat de perceptie van burgers zou veranderen als er meer transparantie is? Want je noemde al eerder een beetje die information overload die mensen misschien hebben. Maar het is natuurlijk ook fijn om te weten dat er een geïnformeerde beslissing is gemaakt door Den Haag. Maar tegelijk is er ook nog een hele negatieve connotatie.

Spreker 2

Ja. Nou, het valt me op bij heel veel journalisten en duiders en zo die praten eigenlijk nooit positief over lobby dat ik altijd denk heb je nog geen idee wat daar gebeurt? Want dan zou je waarschijnlijk er anders over praten. We vinden het bijvoorbeeld helemaal niet gek ook dat ministeries contact hebben met allerlei partijen in het veld. Ja, waarom is dat dan hè? Waarom mag het dan met de politiek niet? Nou. Dus daar, daar zou het al voor de normale normalisering werken. Het is de vraag van wie gaan met wie in Nederland? Kijk heel veel mensen in Nederland weten ook niet wie er hoe het Parlement werkt en dat het dat de Kamer iets anders is dan een kabinet, hè? Dus ik heb ook niet hele hoge verwachtingen, maar meer voor het publiek debat over hoe we hoe we tot besluitvorming komen in Nederland en of dat goed is of niet, en bestuurscultuur en dat soort dingen is het denk ik wel nuttig als mensen een beter beeld hebben van wat er in die sector. En dan kan je misschien nog veel eerlijker trouwens de sector kritisch naar zichzelf laten kijken, want nu is eigenlijk de kritiek zo overdreven zwaar dat je denkt, nou zo ergens ook weer niet en dan ben je ook weer niet kritisch op de dingen. Waar je wel kritisch op zou moeten zijn, dus daar zou ik misschien ook nog voor kunnen.

Spreker 1

Ja, maar denk je dat als er dan meer die informatie beschikbaar is dat burgers dat ook daadwerkelijk zouden opzoeken? Of denk je dat het dan meer een soort van? Oh, Het is er toevallig, maar ja, dat gaan we niet echt wel mee doen.

Spreker 2

Ik denk dat niemand dat gaat opzoeken behalve mijn ze dus bijvoorbeeld journalisten die daarover schrijven, hè? Dus het is altijd, denk ik dan via een andere partij, maar de die daar een beter beeld van hebben, dus dat je het dan daarvoor zou doen. Het is toch meer voor je peers, pers en stakeholders dan.

Spreker 1

En dan over legitimiteit, hoe zou jij het begrip legitimiteit uitleggen en hoe zie jij de relatie tussen transparantie en legitimiteit?

Spreker 2

Oh ja, daar zijn we ook langsgelopen met X toen. Ik vind een goede vorm het publiek debat waarin we vinden dat lobby legitiem is of niet. Het is ook ingewikkeld, want je kan er altijd toch verschillende kanten mee op discussiëren. Als je transparant bent, kan je denk ik alsnog een niet legitieme lobby voeren. Of althans een lobby die ik misschien niet legitiem zou vinden.

Spreker 1

Heb je daar een voorbeeld van?

Spreker 2

Ja, dat is logisch dat ik dat vind, want ik werk bij X. Maar ik vind dus de boerenlobby maar beperkt legitiem omdat de belangen waar zij voor opkomen hè. We hebben een heleboel maatschappelijke belangen waar ze echt tegenin gaan. En ik vind dat ze onvoldoende voor iets opkomen dat wel maatschappelijke belangen dient. Dus hè, zij zullen zeggen, wij komen op voor voedselzekerheid en voor de boerensector. Alleen , ik vind dus dat ze voor beide niet opkomen, dus ik vind het daarom al niet legitiem, dus ik zou zeggen, ze komen heel misschien voor de hele korte termijn nog even op dat boeren niks hoeft te doen, maar dat is het nadeel van boeren, want daardoor moeten ze straks veel sneller wordt het veel pijnlijker en voedsel zekerheid die je niet door het systeem in stand te houden, want je bent de bodem aan het opgebruiken, het water aan het vervuilen, de biodiversiteit aan het verwoesten noem maar op. Maar als ze meer transparant zijn over waar ze voor opkomen dat je kan er makkelijker over discussiëren. Maar ik denk dus dat zij dan allerlei dingen zullen inbrengen waarvan ik denk, ja, jullie lobby is nog steeds niet legitiem, ook al zeg je dat je opkomt voor boeren en voor dat soort dingen. Dus het enige waar ik voort kan helpen is dat er misschien nog duidelijker wordt dat ze bijvoorbeeld gefinancierd worden door echt meer de agro industrie en dat het helderder is dat die dat die puur economische belangen hebben. Maar ja, dat is ja, dan vraag je wel heel veel transparantie. Ik denk ook dat je dat bij de tabaksindustrie hebt, dat is ook die zijn op zich denk ik transparant, ja die zeggen gewoon, we komen op voor werkgelegenheid en dat soort dingen, maar ze zijn natuurlijk niet transparant over hoe schadelijk hun product is. Maar dus die zijn wel enigszins transparant en vind ik ook niet zo legitiem.

Spreker 1

Dus zou je dan zeggen dat transparantie niet gelijk staat aan legitieme lobby? Zou je het dan wel een stap in de goede richting vinden?

Spreker 2

Nee, dan ben je er nog niet. Het kan helpen. Ja, kijk je als je daar meer moet doen, hoop je dat zo'n bedrijf ook meer naar binnen gaat kijken. Wat zijn we nou in vredesnaam aan het doen of dat medewerkers denken? Ja, dat wordt wel heel moeilijk vol te houden. Dat dat zou kunnen maar. Ik denk niet dat dit dan. Ik weet niet of dit dan het belangrijkste daarin is, hè? Als je echt een bedrijfsvoering daar anders wil, dan moet je denk ik toch met, moet je met wet en regelgeving komen of meer maatschappelijke druk. Of wat dan? En, ik weet niet of dan transparantie van zo'n club het verschil maakt.

Spreker 1

Nee, precies nee, maar wel interessant. Het is alweer de laatste vraag, welke mogelijkheden jij zou zien om transparantie ofwel te vergroten ofwel te verkleinen binnen de sector en in hoeverre jij een beetje neigt naar een van de twee en hoe praktisch dat te implementeren is.

Spreker 2

Ja ja heel goed. Best wel een lastig. Je kan natuurlijk van alles afdwingen. Dat organisaties dingen op hun site moeten zetten, daar zou je dan heel specifiek moeten dwingen via een register, hè? Waar ze wat ze precies doen bijvoorbeeld, ja dat dat gaat niet werken, want als je zegt, je moet bijvoorbeeld elk gesprek met een beslisser op je website zetten. Dan is het al ja, maar kwam je die minister tegen of dronk je een borrel? En ja, dit was ik vergeten dat ik die ook nog heb gesproken, weet je wel dus volgens mij is dat nooit dekkend?. En dan helpt dat niet zo goed. Ja, kijk, ik vind het dus ook deels cultuur. Je wil eigenlijk dat transparantie veel meer te zien als dat iets wat je lobby helpt, want dat is in ieder geval hoe ik het ooit bij X heb geleerd hè? Je gebruikt het publiek debat die gaat, dat ga je proberen zo te beïnvloeden dat de ruimte komt voor je lobby en daarvoor moet je juist naar buiten en open zijn over wat je wel en niet wil. En dan is legitimiteit natuurlijk heel belangrijk, want als je goed kan uitleggen dat jouw belang samenvalt met het algemeen belang, gaat dat veel makkelijker. Wat ik ook lastig vind aan allerlei dingen opleggen, is dat hoe meer hindernissen je opwerpt voor de lobby sector hoe moeilijker je het krijgt, hoe hoger de hindernis. Daar springen clubs met veel geld en middelen vaak wat makkelijker overheen dan clubs die dat minder hebben. Dus het is maar de vraag of het dan eerlijker wordt, dus je kan van mij veel beter kijken. Hoe versterken we lobbies van nou ja, burgers of organisaties die nu nog veel, veel minder middelen? Wij hebben natuurlijk ook best veel middelen, hè? Maar er zijn nog een heleboel, veel kleinere clubs. Hoe zorg je dat die veel makkelijker een weg weten te vinden, ook naar Kamerleden of naar Raadsleden of wat dan ook. Ik denk, daar geloof ik wat meer in, dat daar dat dat gaat helpen. Voor een laten we zeggen, eerlijk, lobby speelveld dan dat je van alles gaat opleggen. En dan is het ook een soort van publiek debat ding. Kijk, ik denk dat bijvoorbeeld bedrijfsleven tijd best wel moeilijk heeft gehad om er goed overal tussen te komen, want bij de VVD en het CDA ging je de deuren open in het verleden. Maar GroenLinks heel veel moeilijker. D 66 was toch ook wel kritisch dus dat kan. Ik denk dat dat misschien wel meer helpt als

het gaat om lobby maatregelen. Dan wordt het een publieke discussie over wat partijen vinden dat er meer of minder moet worden gehoord.

Spreker 1

Super dank je wel. Ik ben benieuwd wat er uit gaat komen, nogmaals, alles wordt geanonimiseerd.

Spreker 2

Ik ben benieuwd wat er uitkomt, ja want ik denk ook dat er verschillen zijn.

Spreker 1

En heb jij nog vragen verder voor mij over iets of wat je nog kwijt wil?

Spreker 2

Nee, ja, Ik ben uiteindelijk wel benieuwd wat er uitkomt. Dus, leuk.

Spreker 1

Ja, ik zal op de hoogte houden met wat er uitkomt. Ik hoop dus eind juni in te kunnen leveren, dus dan zal ik het conclusies even op de mail zetten.

Spreker 2

Hartstikke leuk succes zal nog even.

Spreker 1

Ja ontzettend bedankt voor je tijd.

IHL 2 – Transcription

Spreker 1

Perfect oké nou dankjewel kan jij als eerste misschien kan uitleggen wat jouw werk binnen de PA sector precies inhoudt?

Spreker 2

Zeker ja, ik zeg altijd zo, het klinkt eigenlijk dus een beetje oneerbiedig, maar een soort doorgeefluik van wat er buiten gebeurt naar binnen toe en ook van wat er uiteraard binnen gebeurt naar buiten toe. Waarbij nou vooral het stuk van de opleiding van de collega's binnen dat daar eigenlijk meeste werk in gaat zitten. Dus ik hanteer daarin ook altijd wel een soort van 80/20 regel dat we dat we 80% van de tijd ben je eigenlijk vooral ook binnen aan het werk om enerzijds nou ja, je eigen zaak of hè, wat jij ziet en jouw adviezen om die om die onder de aandacht te brengen, maar ook om op te halen uit de organisatie. Nou ja, als inhouse lobbyist dan heb je natuurlijk de kans om de business goed te begrijpen, dus daar ook intern je netwerk goed bouwen en te begrijpen hoe inhoudelijk de vork in de steel zit en de andere 20%. Ja, dat is de tijd die je dan in die zin buiten doorbrengt om ook nou ja, daar je netwerk op orde te houden en nou extra informatie te krijgen van wat speelt er buiten, wat relevant is, ook voor X dus ja op die manier informeer je duid je en probeer je natuurlijk een klimaat te realiseren. En dat is niet alleen in de politiek, maar dat is breder binnen allerlei organisaties. Denk ook aan VNONCW of ING, waarbij ja de belangen behartigt uiteindelijk voor X. En nou ja, daarin kansen probeert te benutten en risico's ook te mitigeren.

Spreker 1

Ja. Hoe ziet dan het concept van transparantie er daarin uit? En hoe zou jij het transparantie in de PA sector omschrijven?

Spreker 2

Ja, dat is meer persoonlijk inderdaad, dan kijk ik geloof gewoon heel erg in openheid en transparantie en dat zit in de nou geen geheim maken van de dingen die je doet. Kijk uiteindelijk, wil je een verhaal vertellen dat moet landen en zou je dat verhaal het liefst van de daken willen schreeuwen, waarbij je dus dat verhaal aan iedereen uit kan leggen dat dan is denk ik een boodschap ook goed. We zijn wat dat betreft niet van de achterkamertjes of zo. Dat is ook helemaal onze rol niet, hè? Vooral als X zijn wij ook hoeders van het maatschappelijk verkeer, hè? Wij controleren bedrijven vanuit eigenlijk een publieke taak. Ja, daar hoort openheid en transparantie heel erg daarbij dus ook als het gaat om de moeilijke dingen, hè? Het is natuurlijk vaak makkelijk om transparant te zijn over de successen en de goede dingen, maar ik denk dat juist de kracht ook soms kan zitten in kwetsbaar opstellen als dingen nog niet helemaal goed gaan, maar wel ook oplossingen hebben en aandragen hoe dat dan moet

gebeuren. Wat mij betreft is transparantie niet per se allerlei registers opstellen van wie praat met wie en wie heeft wanneer welke e mail aan wie gestuurd, want daarmee creëer je denk ik een sfeer dat je sowieso dat dat er andere kanalen weer gebruikt gaan worden omdat mensen niet fijn vinden om onder een vergrootglas te liggen. En ik vraag me af wat je uiteindelijk daar echt mee bereikt, want je zou ook kunnen zeggen, hè? Hoe meer transparant, hoe meer je alles openbaar maakt. Ja, hoe meer vraagtekens je ook weer bij heel veel kan stellen en uiteindelijk is denk ik transparantie daarin niet een doel op zich, maar een middel om vertrouwen in elkaar te hebben, Maar dat dat dat hoeft niet volledige transparantie te zijn. Ik bedoel, ik heb ook geen tracker op mijn op mijn vriendin om te kijken waar zij continu uithangt. Nee ja, je gaat er vanuit dat dat dat je hebt daar vertrouwen in, maar je vraagt wel aan het eind van de dag van, Hé joh, wat heb jij nog gedaan? Heb je leuke dingen gedaan? En dan vertrouw je elkaar daarin en ik snap dat werkt natuurlijk in het publieke domein anders maar. Ik denk als jij inderdaad ook in je relatie continu elkaar. Voor transparantie proactief geeft van waar ben je mee bezig, wat ben je aan het doen, dan gaat het alleen maar tot meer vragen leiden. En dat komt dan dat vertrouwen niet ten goede, dus dat is natuurlijk wel een publiek debat wat op dit moment speelt met die registers, dus ik heb daar wel een mening over.

Spreker 1

Ja nou duidelijk ja, ik snap het wel. Plus register geven ook de moeilijkheid over wat je precies moet opschrijven, zoals een koffietje in het park of een wandeling enzo.

Spreker 2

Nou ik zag inderdaad vorige week nog volgens mij artikel of een opinie ergens in een krant. Soort van ja, dan kom je inderdaad iemand in de wandelgang tegen, hè? Ik bedoel hier ook bij het koffiezetapparaat, daar hoor je nog even weer de interessante perspectieven doorspreken. Ja, dat zijn geen officiële meetings of iets, dus ik denk dat je dan alleen maar ja, jezelf meer in de moeilijkheden of nou ja, je als maatschappij jezelf meer in moeilijkheden gaat brengen.

Spreker 1

En zie je dan ook wel een bepaalde ontwikkeling in transparantie? In de afgelopen tijd vinden de afgelopen jaren of in je werkzame jaren.

Spreker 2

Ja twee dingen, ik loop natuurlijk ook niet enorm lang mee hè? In die zin ik denk wel dat de lobby ontwikkelt. Ik gebruik dat woord zelf eigenlijk ook nooit hoor. Ik stel me ook nooit voor als een lobbyist in die zin. Nou doe ik ook veel bredere dingen dan alleen dat, maar ik denk dat het vroeger ook veel meer iets was van oude grijze mannen die een old boys network hadden en op die manier nou wel eens eventjes alles zouden regelen versus veel meer dat het een professioneel beroep is geworden

waarin jonge mensen ook starten met kritische vragen ook stellen. Onze generaties die nu hun eerste stappen zetten op dat gebied stellen ook veel, veel, veel meer kritische vragen. Dat is een as waarin ik denk het beroep verandert gewoon, waardoor ook op een andere manier naar die transparantie wordt gekeken. Er zijn denk ik ook veel meer PA stakeholders waar vroeger dat een select groepje was die misschien wel dingen regelde van de grote bedrijven als Shell cetera. Ja, zie je nu natuurlijk dat zelfs elke gemeente misschien wel lobbyt. De NGO's zijn ook veel groter, dus dat doet denk ik überhaupt iets met ook de lobby onderling waarin je elkaar ook meer in de kaarten moet laten kijken. En dat is denk ik alleen maar goed. En aan de andere kant zie je inderdaad de discussie. Ik noem dat dan maar administratieve transparantie in het kader van lobbyregisters. Waarvan ik denk, welk probleem zijn we met elkaar aan het oplossen he? Ik weet niet welk probleem we dan aan het oplossen zijn. En ligt ook aan wat, kijk, ik denk dat uiteindelijk de kijk als een Kamerlid met allerlei NGO's spreekt of met burgercollectieven, dan vinden mensen het allemaal nog wel prima. maar op het moment dat ze met een Shell of Unilever spreken, dan komen er ineens vraagtekens. En als bedrijfsleven moeten we achterhalen waarom steekt dat, waarom voelt dat voor mensen niet goed? Maar ik denk dat we daar overigens al echt wel een verandering in zien he? Want waar vroeger mensen veel vertrouwen hadden in de overheid, zie je onder andere door de toeslagen affaire en dat soort zaken ook de afhandeling van Groningen zie je dat dat vertrouwen in de overheid echt een enorme knauw heeft gekregen? Waar het vertrouwen in het bedrijfsleven wel weer is toegenomen, dus, dat is ook een beetje een trend, een mode trend denk ik, van wat is het vertrouwen in het bedrijfsleven en nou ja ook interessante discussie waar ik ben VNO NCW wel op aangesloten ben want we moeten zorgen dat grote bedrijven, maar ook MBK blijven. Want die zorgen uiteindelijk dat mensen een baan hebben en dat de economie draait en dat we uiteindelijk belasting kunnen betalen. Ook al zijn er natuurlijk, dat zal ik niet ontkennen, bedrijven die misbruik maken van allerlei belastingregelingen. Ik vind dat iedereen daarin zijn fair share moet betalen, op die manier houden we Nederland draaiende. En ja, teveel is ook het bedrijfsleven in een verdomhoekje gestopt. En dat hebben ze voor een deel ook aan zichzelf te danken. Maar ik denk dus uiteindelijk dat het probleem is en dat dus nou ja, de roep om een lobbyregister een soort uitwas is om nou ja, om dat op enige manier te ondervangen. Maar dat zal nooit werken.

Spreker 1

Nee, precies en hoe de sector dan nu is, in hoeverre heb je dan het idee dat er echt een verandering noodzakelijk is met het oog op transparantie of heb je zoiets van goh, dat hoeft in principe niet als elk bedrijf eigen verantwoordelijkheid daarin neemt. Hoe zie je dat voor je?

Spreker 2

Nee, nee, ik kijk wat ik heel mooi vind is daar staat natuurlijk minder het spotlight op vanuit de maatschappij, maar is dat er zijn natuurlijk allerlei openbare lobby manieren, al die sinds jaar en dag bestaan hè? Denk aan position papers voor wetsvoorstellen denk ook aan inbreng of uitnodigingen bij

ronde tafels nou daar hè, daar moeten we bij X af en toe ook doen. We nemen we deel aan dat soort zaken bij publiceren, bijvoorbeeld zelf. Daar heb ik me hard voor gemaakt. Wij publiceren zelf op onze website ook alle consultatie reacties die wij die wij delen, die die wij overigens ook altijd openbaar insturen. Ja, omdat ik het gewoon heel erg belangrijk vind dat uiteindelijk daar staat wat wij vinden en daar moeten we ook voor uit durven komen en je zou je wel kunnen afvragen dat op het moment dat jij ergens voor aan het lobbyen bent, waarvan je misschien ook liever niet hebt dat dat uitkomt. Ja, wat ben je dan voor maatschappelijke waarden aan het toevoegen?

Spreker 1

Oké nou ja, in principe is het natuurlijk ook zo dat de PA sector vrij booming is. Momenteel Iedereen wil nu een PA consultant, iedereen wil iemand erbij hebben hiervoor, maar toch zijn er nog best wel veel burgers die een vrij negatieve perceptie hebben op lobbyisten. Denk je dat transparantie daar eventueel een rol in kan spelen om dat te veranderen?

Spreker 2

Ja nou ja in die zin wel dus hè toevoegend op wat ik net zeg meer vanuit de inhoudelijke as denk ik dat heel veel mensen nog steeds dat beeld hebben van een sigaar rokende man in een pak die dan de hele dag een beetje rond de Tweede Kamer rondhangt en hè en dinertjes heeft et cetera. Kijk, dat zal ook nog steeds wel bestaan. Maar ja, uiteindelijk is dat beroep door getransformeerd ook doordat er gewoon veel meer jonger bloed is gestart en ja dat dat heeft, denk ik enerzijds gewoon tijd nodig en aan de andere kant zou je kunnen zeggen van we moeten als PA adviseurs Misschien ook gewoon meer het verhaal vertellen. Wat we doen, hè? Maar we zijn natuurlijk in die zin. Wij, wij staan minder op het podium. We adviseren de Raad van bestuur laat ik namens mezelf praten, hè? de Raad van bestuur, die staat op het podium niet wij dus ja we in die zin ben je ook niet heel erg zichtbaar specifiek als lobbyist. En tegelijkertijd, kijk een lobbyist doet het nooit alleen, die doet het namens een bedrijf met ook vaak de rugdekking van de Raad van bestuur of met hulp van een Raad van bestuur. Dus het is in die zin ook niet dat alleen de lobbyist dat dat doet natuurlijk uiteindelijk een bedrijf. En daarom denk ik dat dat de inhoudelijke as vooral belangrijk is, hè? Ik kan je straks wel het linkje even sturen waar wij een aantal van die consultatie reacties allemaal neerzetten. Van ja, dat je in ieder geval daarin laat zien van. Wij hebben geen geheimen wat dat betreft, dit is wat we vinden. En ja, dat is gewoon openbaar.

Spreker 1

Ja, precies en hoe zou je het begrip legitimiteit dan uitleggen, en zie je, in hoeverre zie je een relatie tussen legitimiteit en transparantie? Is die er überhaupt? Hoe denk je daarover?

Spreker 2

En, wat bedoel je met legitimiteit in die in hoeverre het legitiem is wat je doet als PA adviseur of?

Spreker 1

Ja, zo kan je dat uitleggen? Het is ook een beetje naar hoe je dat zelf natuurlijk invulling wil geven. Maar ja, legitimiteit is Natuurlijk Mensen vertrouwen jou om een bepaalde taak uit te voeren. In hoeverre is dat? Legitiem dat een beetje.

Spreker 2

Ja, nou ja, tuurlijk is het legitiem wat we doen. Kijk uiteindelijk en dat komt ook een goed werkende democratie. Samen denk ik dat uiteindelijk een Kamerlid - laten we dat even als voorbeeld nemen - die heeft natuurlijk een hele volle portefeuille met van alles en nog wat dus die moet die moet zichzelf laten informeren. Die moet allereerst denken wat voor vragen heb ik? Wat vind ik ergens van? Laat ik me in een sector verdiepen, dus die moet de informatie ophalen, Het zou heel raar zijn als een Kamerlid, dan denk ik nou, dan ga ik alleen maar met X praten en dan baseer ik alles wat ik vind en hoe ik stem In de Kamer baseer ik daarop. Nee, het is natuurlijk de plicht van een van een Kamerlid om wat er wat er leeft op het speelveld op te halen en uiteindelijk daarop te baseren. Van welke positie neem ik dan in., Dat is volgens mij een basiswaarde die overal onder ligt, maar dat je in ieder geval dat je een verhaal vertelt, ook als publieke versie adviseur dat feitelijk klopt en waar geen onwaarheden in zitten, want dan krijg je ongelukken. Maar het is natuurlijk wel zo dat je vanuit een perspectief wel dat ik vind het niet dat ik verplicht ben om in mijn zeg ik maar even mijn pleidooi voor iets om dan daarin zelf alle andere meningen waarvan ik weet die ook leven om die ook dan te weerleggen of mee te wegen. Kijk weerleggen is nog wel slim natuurlijk, maar om die dan mee te gaan weten dat dat dat dat moet de, dat moet de politicus doen dus. Dat is wat mij betreft ook hoe gewoon een democratie werkt, want waar trek je ook de lijn ten aanzien van wie is een lobbyist? Want ja, denk aan de gedupeerde ouders van de toelagenaffaire ja, die voeren ook een lobby en dat zijn niet alleen grote enge bedrijven. Gelukkig leven we in een democratie, dus iedereen heeft zelf de kans op zijn of haar boodschap in Den Haag duidelijk te maken.

Spreker 1

OK, ja en dan de laatste vraag, je had het al een beetje gezegd, maar welke mogelijkheden zouden er zijn volgens jou om transparantie of te vergroten of te verkleinen op de manier die jij wenselijk vindt?

Spreker 2

Ja ik vind een lobbyregister niet wenselijk, dus niet omdat ik denk van oh fuck, dan worden dingen blootgelegd waarvan mensen het niet mogen weten. Ik denk dat het inderdaad niet iets oplost kijk en uiteindelijk maar ja, we leven in een snelle wereld met snelle media et cetera. Uiteindelijk kan je zien ook bijvoorbeeld als een wetsvoorstel naar de Kamer gaat, hoe daarin door de ambtenaren wel of niet

opmerkingen van al die consultatie reacties bijvoorbeeld zijn meegenomen in zo'n wetsvoorstel en wat dat betreft zijn we denk ik al ontzettend transparant en wordt daar dan inhoudelijk weerlegd van. Nou X bracht dit in, dat hebben wij niet overgenomen, want XYZ en ja daarin denk ik dat we teveel focussen op de gesprekjes die dan mogelijk plaatsvinden, waarin even de deeltjes worden verricht. Ik denk dat dat een verkeerde focus is. Laten we ons vooral dan op de inhoud richten en ik denk, je hebt tegenwoordig nu een hele mooie serie in het NRC over, waarin het dan meer gaat over belastingontwijking, slash ontduiking van de familie Heineken, gaat maar ook familie Swinkels van Bavaria etc. Juist dat soort verhalen laten heel erg zien dat op basis van transparantie die er al is dat dat soort verhalen verschijnen in de media. Dus het is ook in die zin een oproep aan goede journalistiek die daarin duikt. En als je dan ziet dingen waar je iets van vindt, schrijf daar een goed verhaal over en dan kunnen we daar ook weer het debat over hebben. Maar ja, een lobby geregister helpt niet. Denk ik.

Spreker 1

Nee oké, dit was eigenlijk al mijn laatste vraag. Ja heb jij nog vragen, wil je nog wat kwijt? Heb je nog opmerkingen aanmerkingen?

Spreker 2

Nee nou, Ik ben Natuurlijk wel benieuwd naar jouw eindresultaat, dus dat dat vind ik wel leuk om te zien. Dus nou en Ik ben benieuwd hoe jij inderdaad nou hoe jij verder in je carrière Natuurlijk. Nou welke keuzes je daarin maakt, dus.

Spreker 1

Ja ik zal de conclusies met je delen, dank je wel voor je tijd!

Spreker 2

Ja, het was leuk om even zo te sparren.

IHL 3 – Transcription

Spreker 1

Super! Dank je wel, dan is de eerste vraag of je misschien vertellen wie je bent en wat je doet en hoe je werkzaamheden in de PA sector passen.

Spreker 2

Ja, ik ben X, ik ben lobbyist voor X. Dat doe ik voor of je twee dagen per week ook voor gezondheidsfondsen X in alliantie verband met X en X. En daarnaast hou ik me bezig met een stukje Europees beleid, dat doe ik voor X samen met een collega die momenteel met zwangerschapsverlof is.

Spreker 1

En binnen al deze takken van je werkzaamheden, hoe komt transparantie daar in terug?

Spreker 2

Onze transparantie nou, wij zitten natuurlijk regelmatig in deze discussie. Omdat wij heel graag willen weten wat de voedingsmiddelenindustrie uitgevogeld en wat de tabaksindustrie doet. En dat zijn industrieën die enorm gebaat zijn bij niet transparant handelen. Dus wij zitten vaak in die discussie over hoe wij daar dan zelf in staan. Onze manier van lobbyen, zeker als NGO is toch een beetje anders, want wij zijn natuurlijk afhankelijk van giften van donateurs en daarom is in principe alles waar wij voor staan of wat wij vinden dat het is openbaar. Dat is allemaal geen geheim als het gaat om reanimatiecursussen of om tabaksontmoediging, alles wat wij of standpunten die zijn allemaal openbaar. Dus zullen wij altijd ook eerlijk over zijn. En dus ook allemaal gebaseerd op wetenschappelijke inzichten die we of zelf vergaren of die we zelf opzoeken. Dus het is allemaal wetenschap gebaseerd. Nou, daar begint het bij ons al mee, dus bij ons zit er geen winst oogpunt achter. Dat maakt natuurlijk wel een enorm verschil ten opzichte van een lobbyist voor een bedrijf dat wel winst wil maken. En dan zeker ook nog eens voor bedrijven met verslavende of schadelijke producten die hier ook niet baat bij hebben dat die informatie naar buiten komt. Dus hoe ik daarin sta is vaak best wel radicaal anders dan lobbyisten vanuit de industrie. Ik zou er enorm veel baat bij hebben als ik kon inzien wat alle contracten waren tussen de voedingsmiddelenindustrie en de overheid bij de tabaksindustrie. De overheid moet die altijd openbaar maken volgens internationale wetgeving. Dat doet Nederland ook als een van de weinige landen altijd heel erg braaf, dus daar hebben we dat geluk in principe wel, maar bij andere industrieën is het gewoon heel erg lastig. We zien dat opeens gedragen op de lijn komt en dan heb je wel een gevoel van waar het vandaan komt. Maar inzicht hebben in wat dan de exacte belangen zijn van die industrie? Ja, je kan het vaak wel raden dat is gewoon geld. Maar dat dat dat dat hindert wel onze lobby dus voor ons is transparantie juist een heel erg fijn middel om zelf beter naar voren te komen.

Spreker 1

Dank je wel. Heb jij in de afgelopen tijd of heb jij überhaupt het idee dat transparantie zich aan het ontwikkelen is? En in hoeverre zou je zo'n ontwikkeling kunnen benoemen? En gaat het juist de goede kant op. Gaat het er minder goede kant op, is er überhaupt geen ontwikkeling? Wat is jouw perceptie hier op?

Spreker 2

Er zijn ontwikkelingen, maar die ontwikkelingen die worden meer gedreven door een paar idealisten, hè? Joost Sneller van D66 die de dam wil opengooien dat is super mooi en daar moet het vaak ook mee beginnen. Dat zien wij in onze lobby ook vaak zijn het gewoon een paar enthousiastelingen die ergens mee beginnen en dan komen we ergens. Maar dat komt natuurlijk ook voor dat het feit dat het ministerie van BZK gewoon de deur keihard dichtgeslagen op basis van het rapport van Celesta Brown en die andere professor, waar ze compleet verkeerde conclusies uit hebben getrokken. Namelijk dat een eenduidige leverantie van lobby niet zou bestaan. En nou ja, allemaal moeilijke zaken, terwijl als je het rapport leest, dan ja, kan je er niet aan komen dat dat weggaat op een bepaalde manier heeft geïnterpreteerd. Om het vooral te gebruiken om het niet te gaan doen, omdat ze hun handen niet vies willen maken. Nou ja, er zullen vast misschien wel weer andere belangen bij spelen. Het is onderwerp van discussie. Dat leidt er meestal toe dat vroeger of later er wel enige vorm van verandering zal komen. Dat jagen toen, dat zie je nu ook met die initiatieven van een paar voorlopers. De initiatiefnota van Omzigt hebben we natuurlijk ook gehad. Dus er gebeurt het een en ander, maar het wordt tijd dat het ook wat vanuit een van de instituties van onze overheid daar actief beleid op zou worden gevoerd. En dat is er nog niet, daar zijn we nog niet, dus ik denk dat daar nog wat werk aan de winkel is voordat we zover zijn dat overheden het zelf ook gaan toepassen.

Spreker 1

Ja en zou je zo'n ontwikkeling dan als noodzakelijk bestempelen of meer gewoon als voordelig voor jullie.

Spreker 2

Beiden, kijk het voor onze lobby is het sowieso inzichtelijk om te weten wie waar aan tafel zit en wie. Waar is internet uitgeoefend, zodat we dat gewoon beter daar beter op in kunnen spelen? Daarnaast ben ik natuurlijk ook gewoon burger van een democratie en vind ik het ook prettig als individueel burger om te weten waar bepaalde wetgeving vandaan komt. Kijk alleen maar naar het gedoe rondom de Suikertaks, waarom wordt dat nou weer zo een ontzettend complex mechanisme? Waarom dan weer die rare uitzonderingen? Waarom, waarom dat compensatiegedrag tussen de verschillende hoogtes? Waar komt dat vandaan? Nou, dat is natuurlijk omdat waarschijnlijk de industrie daar met het ministerie van VWS heeft gepraat van goh, kunnen we het niet zo of zo doen? Dat helpt onze lobby

om dat inzichtelijk te hebben, zodat wij kunnen aangeven van ja, nou ja, wetenschappelijke basis of kijk naar Engeland, hè? Dan kunnen wij onze voorbeelden tegenover stellen. Nu word je opeens geconfronteerd met een voorstel waar je dan soort van een keuze eentje in moet maken? Van oh, nou, doe dan dat scenario maar. Terwijl je eigenlijk wil weten hoe die scenario's überhaupt tot stand zijn gekomen, zodat je daar ook wel gaat gesprek over kan gaan voeren. Niet alleen maar over wat eruit is gekomen.

Spreker 1

En in hoeverre denk je dan dat mocht het allemaal worden geïmplementeerd en mochten er dus inderdaad meer transparantie komen, heb je dan het idee dat de perceptie van burgers op een bepaalde manier zou kunnen veranderen Omdat het momenteel is het Natuurlijk nog een vrij negatieve connotatie die burgers hebben ten opzichte van lobby. In hoeverre heb jij het idee dat transparantie daar een rol in zou kunnen spelen?

Spreker 2

Ik denk dat transparantie daar misschien wel een rol in kan spelen, anderzijds het de perceptie van burgers bij lobby is vaak grote bedrijven die hun kwalijke invloed uitoefenen. Dus meestal als ik zeg van ja, ik ben lobbyist, dan kijken mensen ook zo van, oh, maar ik als ik zeg ik ben van X en werk tegen de tabaksindustrie en tegen X, dan is het van oh oke die zijn er al wat goed, dus de perceptie van burgers op gebied van lobby is sowieso erg beperkt, omdat ze de kwade voorbeelden kennen. Het was een beetje hetzelfde gedoe om de farmaceutische industrie die in een kwaad daglicht staat omdat er altijd een paar excessen zijn van super dure medicijnen met dat super zielige kindje dat ze een medicijn niet kan krijgen, terwijl er tal van ontzettend nuttige dingen zijn die farmaceuten ook doen. Dus het negatieve blijft veel makkelijker hangen dat zo zijn er mensen gewoon geprogrammeerd en dat bepaalt dan vervolgens je beeld. Dus ik denk wel dat er aan kan bijdragen, maar ik denk niet dat het enige is wat bijdraagt aan reputatie van lobbyisten. Maar nu zijn het vaak toch de usual suspects, tabak voeding, grote bedrijven die de boel vervuilen die aan het woord komen en dat Dat is gewoon maar een beperkte groep van de lobbyisten. Maar wat wel zou kunnen helpen is mensen in de media neer zetten die niet van de usual suspects zijn. Of talkshows. Zet de lobbyist van de Vervoersregio masterdam ofzo daar neer en mensen zullen gaan denken van oh, dat is echt wel goed dat die daar mee bezig zijn. Of een lobbyist van een gezondheidsorganisatie, dat mensen denken van oké, die doen ook wel goede dingen.

Spreker 1

Dus zichtbaarheid?

Spreker 2

Ja. Dus laten zien van dit is ook lobby. Het is een beetje inherent aan lobbyisten, dat mocht het altijd achter de schermen zijn dat het onzichtbaar is. Terwijl dat hoeft het niet te zijn. Kijk de strategie in de gesprekken zijn achter de schermen wat je precies vindt en wat je doet dat hoeft niet achter de schermen te zijn. Sterker nog, in een goede democratie, moet het gewoon openbaar zijn.

Spreker 1

Oké, dat is interessant en dan even iets anders in hoeverre hoe zou jij het begrip legitimiteit uitleggen en hoe zie je daarbij een link met transparantie?

Spreker 2

Nou, kijk, wij halen onze legitimiteit uit die massale steun die we krijgen om donateurs dat is voor ons in principe de reden van ons bestaan als mensen zeggen van ja, we vinden X niet belangrijk, dan zijn we weg en dat is ook prima, dus wij zijn zo'n eigenlijk een maatschappelijke organisatie. Wij worden gedragen door allemaal vrijwilligers, collectanten, donateurs en ook enkele bedrijven die zelf ook belangeloos een donatie maken. Dat is waar wij onze inkomsten vandaan halen en dus ook onze legitimiteit. Dus wij zitten geworteld op die manier in de samenleving, omdat je dat belang dus vertegenwoordigt, omdat er dus mensen zeggen van, ik vind het belangrijk dat X zich inzet voor X en X. Ja, daar halen we eigenlijk onze legitimiteit vandaan, dus voor ons is dat eigenlijk veel minder een kwestie meer een vanzelfsprekendheid zolang wij die achterban hebben is dat wat wij doen legitiem en stel weet ik veel valt opeens de helft van de donateurs weg, dan moet je inderdaad ook naar jezelf gaan kijken. Van nou zijn wij dan wel op de juiste koers? Dan moet je dat ook gaan aanpassen. Daardoor kunnen wij onze koers gemakkelijk aanpassen. Ik bedoel, waarom focussen wij nu op X? Nou ja, omdat wij ook merken van daar is jarenlang niks aan gedaan als compleet verwaarloosd. Dus gaan wij proberen om zelf dat gat te dichten. Daarom focussen wij nu op X, dus wij enerzijds proberen wij natuurlijk politiek en beleid te beïnvloeden. Maar moeten we niet blind voor zijn dat de maatschappij ook ons beïnvloedt en ook onze acties en dus ook onze standpunten beïnvloedt dus die legitimiteit dat dat gaat bij ons is dat gewoon. Wij praten twee kanten op. Wij halen op en wij proberen een keer terug te kunnen keren. En op die manier kunnen wij ook heel goed verantwoorden dat wat wij richting de politiek doen, dat dat dus ook wordt gedragen door een groot aantal mensen. En dat geeft ons het vertrouwen dat onze lobby. Nou ja dat dat door mensen wordt gedragen dat niet alleen wetenschappelijk onderbouwd is, maar dat er ook mensen zijn die zeggen, van ja, het is belangrijk dat deze club er is om deze belangen te vertegenwoordigen.

Spreker 1

Oké en, hoe zie je dan transparantie daarin terugkomen in die wisselwerking die je dan eerder noemde tussen jullie en de maatschappij

Spreker 2

Het een stuk transparantie in inderdaad, ja, ik bedoel, elke zoveel jaar kijken we naar onze strategie in het algemeen en hoeveel communiceren en wat we communiceren en welke speerpunten we daar dan in zien. Dus wij zijn ook helemaal op de preventie slag gegaan. Dat dat doen we al een aantal jaren, maar bijvoorbeeld 40 jaar geleden was dat nog compleet anders. Dus je hebt een constante wisselwerking tussen wat er in de maatschappij gebeurt en daar proberen wij een rol in te spelen. Dat betekent dat je ook eerlijk en open moet zijn over de doelen die je hebt en over de doelen die je dan heeft ie nog wat bijstellen naar gelang maatschappelijk sentiment verandert er nieuwe inzichten komen. – noemt geanonimiseerde voorbeelden - Dus die constante wisselwerking tussen al die maatschappelijke ontwikkelingen en hoe je daarin positioneert, waardoor wij mee veranderen. Onze doelen dus mee veranderen nou in ons legitimiteit, dus op die manier in stand blijft en we daardoor ook effectief kunnen lobbyen

Spreker 1

Ja, de laatste vraag we hebben het natuurlijk al best wel over gehad over dat eventueel met een register of dat je transparantie meer in de openbaarheid moet trekken of überhaupt lobby meer in de openbaarheid moet trekken. Maar wat voor mogelijkheden zie jij die daadwerkelijk op korte termijn zouden kunnen worden geïmplementeerd om transparantie dan te vergroten?

Spreker 2

Ja, ik ben niet best in voor of tegen een register. Het gaat mij meer om het uiteindelijke doel, namelijk het openbaar maken wie er aan tafel zaten en wie er invloed hebben uitgeoefend op mensen die beslissingen nemen. Dat is maar voor mij maar een middel om een doel te bereiken. Want ik denk dat op korte termijn best wel makkelijk zou kunnen worden ingevoerd is bij alle wetgeving of bij grote beleidswijzigingen dat je gewoon aangeeft met wie de ambtenaren hebben gesproken. Ik bedoel, zij het geïnstitutionaliseerde tafels daar bewijs aan X tafel zitten aan de X tafel. Nou, bij dan weten wij wel wie daar aan tafel zitten, maar wat het ongeveer om die tafel heen gebeurt of daarbuiten dat is dan weer buiten ons zicht. Wij praten ook buiten die tafel om het ministerie om zo informatie die op te halen of nog iets bij te sturen. Wat ons betreft is het prima als iedereen dat gewoon weet. Wij maken daar geen geheim van. Enige redelijkheid niet aan de grote klok hangen is dat X er al weer een beetje huiverig van wordt van oh nee, maar straks moeten wij van alles en iedereen gaan openbaar maken. Dus dan kiezen wij pragmatisch ervoor om daar vervolgens geen zichtbaarheid aan te geven, maar voor ons is het geen geheim. Onze standpunten zijn bekend, dus een soort van inlegvelletje waarop staat met wie er is gesproken dat geeft dan wel groot stuk inzicht in waarom wetgeving een bepaalde kant op is gestuurd. Ja en dan kan de bevolking ook zeggen van oké, maar dit vinden wij eigenlijk niet oké dan. Dan kan het maatschappelijk middenveld zich daar weer in gaan roeren. Ik had het democratische proces daar vervolgens ook weer zijn kritiek op gaan uiten dus wat mij betreft. Ik vind al die middelen vind ik legitiem om te onderzoeken, te bekijken of ze goed werken. Bij mij gaat het

eigenlijk om het doel, het inzichtelijk maken hoe de lijnen precies lopen. En dat jij 100% buit gaat vangen dat is naïef om te denken dat dat gaat gebeuren. Dat moeten we ook vooral niet doen. Maar als je blijft focussen op al die kleine uitzonderingen op de regel, dan gaat er nooit iets veranderen. Als je doel is om het 100% af te dichtten dat gaat je niet lukken. Die illusie heb ik ook niet. Maar we moeten ergens een keer een begin maken en dan zijn dit soort dingen pas gewoon openbaar maken met wie er is gesproken. Dat dat zijn, denk ik gewoon hele simpele dingen die makkelijker worden geplet. En die ook wat meer recht doen aan democratisch proces en zodat burgers ook gewoon meer zien waar bepaalde zaken nou eigenlijk vandaan komen. Ik bedoel denk alleen maar aan dividendbelasting, dat is jaren later is dat moest dat gereconstrueerd worden en pas toen kwamen we erachter hoe het eigenlijk zat. Waarom is dat niet gewoon bij het wetsvoorstel besproken? Uiteindelijk hebben we er allemaal baat bij, ook de bedrijven, maar ook wij dat er een fatsoenlijk politiek systeem is waar mensen vertrouwen in hebben en dat dat het systeem dus zelf legitiem is. Want anders dan proberen wij met onze legitieme lobby een in de ogen van veel mensen niet meer legitiem systeem te lobbyen. Ja, dan gaat het ook een keer spaak lopen.

Spreker 1

Nou dankjewel. Heb jij zelf nog vragen of op of aanmerkingen of wil je nog wat kwijt?

Spreker 2

Nee, ik denk eigenlijk dat ik het belangrijkste wel over heb gezegd. En voor ons ja, wat ons betreft gewoon veel transparantie is belangrijk, maar laat ze dan gewoon niet zo moeilijk over doen.

IHL 4 – Transcription

Spreker 1

Nou de eerste vraag, zou je misschien jezelf kunnen voorstellen en kunnen uitleggen hoe jouw werk binnen de kaders van de PA sector past?

Spreker 2

Nou ik ben X. Ik werk nu als PA adviseur bij X. Misschien hangt dat wel samen met transparantie, maar ik zou mezelf nooit lobbyist noemen omdat het een vrij negatieve connotatie heeft. Dus ik durf er wel open voor uit te komen. Maar toch ziet de buitenwereld dat altijd een beetje op een verkeerde manier of zoiets beïnvloeden dus dat alvast even gezegd te hebben. Ik doe dat nu twee jaar samen met een andere collega. We zijn tweetjes en ik heb hiervoor eigenlijk juist het andere gedaan. Dat is dus als consultant gewerkt bij een bureau. En dan voor juridisch advies, maar ook PA, PA dus voor verschillende brancheorganisaties, vooral eigenlijk allebei de kanten ja, Maar ik wilde specifiek dat zei ik volgens mij de vorige keer tegen jou, ik wilde specifiek kijken hoe het nu is binnen een bedrijf en ook wat meer met de strategie.

Spreker 1

Nou heel leuk, dankjewel. En binnen de kamers van je huidige werk, hoe zie je het concept van transparantie in precies terug en hoe past het binnen je werkzaamheden?

Spreker 2

Even kijken hoor. Ik denk in principe alles wat ik schrijf of zo voor een position paper schrijf ik altijd met het idee van dat het ook openbaar kan zijn dus in die zin ben je al wel heel erg bezig met wat er staat. Klopt dat echt en kan zou iedereen dat kunnen lezen, dus dat is denk ik een hoe dat terug komt. Een moeilijke vraag eigenlijk al, ik zit even na te denken. Ik weet niet of ik heel of wij heel open zijn over zeg maar naar collega's toe, heel open of met wie we contact hebben en eigenlijk trouwens naar buiten ook. Ik denk dat dat heel erg belangrijk is dat je daar open over de band met bijvoorbeeld welke branche organisaties of welke andere bedrijven, of welke Kamerleden je hebt. Het gaat schuren, op het moment dat je het echt over commerciële dingen hebt. Wij trekken ook best wel veel op met eigenlijk onze grootste concurrent als het gaat over het algemeen belang van de sector. Maar stel, je wil echt potentiële investeringen doen en het gaat over dat soort dingen dan niet natuurlijk.

Spreker 1

Dus eigenlijk wel een soort scheidingslijn daartussen.

Spreker 2

Ja, als het over het commerciële aspect gaat, ja, maar je kan natuurlijk en je bent sowieso is het niet mogelijk om natuurlijk gewoon omzet of ja verkoop dingen en zo met elkaar te delen. Dat is gewoon heel vanuit beide dingen niet mogelijk, maar ook wil je sommige kaarten wel een beetje tegen je borst houden, want wil je ook niet alles prijsgeven. Bijvoorbeeld de strategie van wat gaan we doen? Wie waar naar toe gaat en ja dus denk ik we leen beetje de balans richting andere bedrijven ja.

Spreker 1

En als je het dan hebt over transparantie, heb je dan in de afgelopen jaren of heb je überhaupt het idee dat er bepaalde ontwikkelingen zijn die met transparantie te maken hebben, dus die er bijvoorbeeld voor zorgt dat er meer of minder transparantie gaat komen? En wat vind je van die ontwikkelingen als je nou ziet?

Spreker 2

Ja, ik voel persoonlijk die druk niet echt omdat ik al het idee heb gehad het wel heel erg transparant zijn. Ik denk, maar dat komt puur uit berichtgeving vanuit media nieuwsgiering dat die druk veel meer toeneemt op Kamerleden, bijvoorbeeld ook wel in de discussie van, heeft iedereen wel toegang tot een eerlijk gesprek. Dat volgens mij Kamerleden wel iets meer transparant zouden moeten of kunnen zijn over, met wie ze in gesprek zijn. Maar persoonlijk, ik kan niet beoordelen of dat meer of minder is.

Spreker 1

Wat vind je van die ontwikkeling dat Kamerleden veel meer transparanter moeten zijn?

Spreker 2

Ik denk dat het wel goed is aan een andere kant denk ik dat Kamerleden toch ook wel vrij staat om te praten met wie ze willen, want ze hebben natuurlijk een bepaalde agenda gewoon een politieke agenda. Bepaalde partijen zijn wat meer voor het bedrijfsleven dan anderen en snap ik best dat Kamerleden keuzes maken in het gesprek aangaan. Maar misschien is het wel goed om daar... Ja, ik weet niet zo goed of ik dat een verplichting vind. Ik vind dat misschien wel een verplichting van een volksvertegenwoordiger om daar inderdaad transparant over te zijn. Ja

Spreker 1

En dan is de volgende vraag, denk je dat een in hoeverre denk je dat een structurele verandering in de sector noodzakelijk is?

Spreker 2

Wat ik dus zeg, ik vind het moeilijk, want ik voel zelf niet dat er geen transparantie is, dus ik denk een beetje van ja in hoeverre is het noodzakelijk, vind ik eigenlijk niet aan mij om dat te beantwoorden.

Spreker 1

Dat is ook een antwoord. In hoeverre heb jij het idee dat er een bepaalde connotatie is tussen transparantie en je noemt het zelf ook al eerder de negatieve connotatie van burgers. En hoe zie je die precies voor je en heb je die perceptie zou kunnen veranderen Als de mate van transparantie zou kunnen worden veranderd?

Spreker 2

Ik weet niet of dat zo ligt aan het transparantie. Als ik heel eerlijk ben. Ik denk inderdaad wel dat burgers dat zien als iets wat gek is. Maar je hebt natuurlijk., je kan natuurlijk lobbyen voor verschillende dingen en ik denk dat die transparantie heel belangrijk is op het moment dat er niet een soort maatschappelijk belang achter een bepaald standpunt zit, maar zolang dat er al dat achter zit, is het wat mij betreft niet transparantie die per se nog.

Spreker 1

Want waar ligt dan die negatieve connotatie aan?

Spreker 2

Dan, kijk ik echt naar dingen waar dus niet per se een direct maatschappelijke belangen achter zit. Ik noem maar als voor bijvoorbeeld tabaksindustrie. Of daarbij kan ik me voorstellen of bijvoorbeeld vleesindustrie toch ook wel laatste tijd dat burgers denken van, kan je nou eens open zijn? Welke argumenten jullie aandragen om ander beleid te krijgen? En ik denk dat het op dat dat schuurt. Die transparantie schuurt vooral op het moment dat het dat mensen denk ik moeilijker begrip hebben voor het maatschappelijk belang. In principe zou je ook kunnen zeggen, is er maatschappelijk belang? Kan je er altijd transparant over zijn? Maar ik denk dat dat ook wel, dus veel gebeurt. Alleen ik denk dat het niet gebeurt op momenten dat mensen het moeilijker vinden om er een goed argument voor te bedenken.

Spreker 1

OK. Interessant. En heb je dan ook een bepaalde perceptie op hoe dit dan eventueel zou kunnen worden omgekeerd? Dat is die negatieve connotatie erg af gaat nemen. Verandert dat dan, zoals je zegt, als er dus sectoren verdwijnen die geen?

Spreker 2

Lastig om te zeggen, ik denk wel dat transparantie er natuurlijk bij helpt. Ik denk dat als je mensen meeneemt in waarom er dingen gezegd worden of waarom dingen aangenomen of waarom men iets vindt, dan is er automatisch meer begrip voor, dus dat daar zou transparantie zeker helpen. Alleen transparantie hoe bedoel je transparantie dan?

Spreker 1

Hoe denk jij dat die invulling het beste past?

Spreker 2

Ik denk dat als je mensen meeneemt in hoe je naar dingen kijkt dat dat altijd goed is en dat je laat zien wat partijen vinden. Dus voorlichten. Waarom je dingen vindt en dat je dat toelicht. In die zin zou transparantie wel helpen, denk ik ja.

Spreker 1

Oké en dan iets anders, hoe zou jij het begrip legitimiteit uitleggen.

Spreker 2

Wat is de officiële definitie van legitimiteit? Ik ga het even tussendoor googelen.

Spreker 1

Het gaat gewoon heel erg om hoe jij dat zelf voor je ziet en wat voor invulling je daaraan geeft. Maar je mag het ook zeker googelen.

Spreker 2

Nee, ik zit gewoon te denken van wat vind ik ervan? Wat is de officiële definitie? Hoe zie ik dat anders? Dus dat helpt mij altijd wel. Ja. Toch wel weer het maatschappelijk belang denk ik staat altijd voorop. Dat is legitimiteit voor mij. Maar dat is gewoon voor mij de basis, ook van lobby uiteindelijk. Maar bedoel jij specifiek over besluitvorming of niet zozeer?

Spreker 1

Dat is dus ook een beetje de vraag als in een van de onderdelen van mijn scriptie is, dus kijken vanuit kader van legitimacy theorie, dus dan heb je input legitimiteit, throughput en output en dus vandaar ook de vraag van hoe jij daarop antwoord gaat van mij soort van kijken. Van oh, in welke van die 3 zou het kunnen vallen en komt dat overeen met wat ik dacht of niet?

Spreker 2

Ja. Nou ja, vanuit mijn eigen beroep zou ik zeggen, altijd maatschappelijk belang, dus dan die input. En dan kijken naar output, naar besluitvorming. Legitimiteit in principe zijn, zeg maar mensen die in de Kamer zitten zijn al legitiem gekozen door ons volksvertegenwoordigers. Die hebben gewoon de vrijheid om daar iets van te vinden wat ze willen.

Spreker 1

Oké, en zie je dan ook een relatie tussen legitimiteit en transparantie of niet?

Spreker 2

Ja, want ik begon eigenlijk ook met het interview met dat ik altijd me afvraag zou iedereen het kunnen lezen wat ik schrijf, dus ja, in principe wel dat. Ja eigenlijk ja, heel kort antwoord ja.

Spreker 1

Ja en dan heb ik alweer de laatste vraag, in hoeverre zou je het wenselijk vinden als er maatregelen zouden komen die transparantie of zouden vergroten of zouden? Een krimp of verkleinen binnen de sector en welke mogelijkheden zie je voor je en vind je dat wenselijk of niet? Is bijvoorbeeld een lobbyregister?

Spreker 2

Ja, Ik vind dat moeilijk, want eigenlijk, je vroeg me ook al over een noodzaak dat het moet veranderen. En ik zie dus niet echt probleem, behalve dat ik het lees. Ja, ik vind het een hele moeilijke, dus eigenlijk als ik dan kijk naar het lobbyregister bijvoorbeeld, iedereen die lobbyt zou daarin staan, maar moet je dan dus dan is het ook een soort logboek, toch? Dus je vermeldt ook wie met wie je spreekt.

Spreker 1

Ja, Dat is wel hoe het nu bijvoorbeeld in Brussel wordt gedaan.

Spreker 2

Ja dan denk ik. Weet dat voldoende is om per se dat te vergroten en gaat het mij meer. Om wat eigenlijk al het interview terugkwam is neem mensen mee in wat er gezegd wordt. Ik denk dat dat vooral het belangrijkste is. Niet zozeer wie met wie spreekt, maar de inhoud. Hoe je dat zou moeten doen?

Spreker 1

Ja ik, Het is een lastige vraag. Ik zou er zo geen antwoord op hebben. Ik weet niet per se of lobbyregister daar de oplossing voor zou zijn.

Spreker 2

Ja, dat zou je bijvoorbeeld moeten denken aan dat je niet als lobbyist direct zeg maar contact mag hebben ofzo met Kamerleden, Maar dat je dat altijd in een soort open brief moet sturen.

Spreker 1

Ja, zou je dat dan ook wenselijk vinden als zoiets, als zoiets zou komen?

Spreker 2

Ja, dat denk ik dus eigenlijk niet, want dan heb je het ook wel weer al je commerciële dingen en strategie. En zo ligt dan ook weer bij de concurrent. Misschien dus eigenlijk is het ook niet echt wenselijk. Ja, het is een hele moeilijke vraag eigenlijk. Ik denk nou in ieder geval mijn antwoord zou zijn, ik weet niet of een transparantieregister per se voldoende is om dat begrip meer te krijgen. Nee, dat denk ik niet. Nee.

Spreker 1

Nou dank je wel. Ik ben benieuwd wat er uit komt en heb je nog vragen voor mij of iets op of aanmerkingen?

Spreker 2

Leuk en heel veel succes vooral.

Spreker 1

Ja dankjewel en ook ontzettend bedankt voor je tijd.

IHL 5 – Transcription

Spreker 1

Oké, zou je misschien kunnen beginnen met jezelf even voorstellen en even uitleggen wat je werk precies inhoudt binnen de PA sector?

Spreker 2

Ja, nou ja, mijn naam is X. Sinds september werkzaam in public affairs, voornamelijk in X, X en X. Veel bezig met collectieve problemen en strategische communicatie woordvoering, ook veel contact natuurlijk met Kamerleden, ambtenaren en stakeholders.

Spreker 1

En, hoe zie je het concept van transparantie terug in in jouw werkzaamheden?

Spreker 2

In hoeverre, hoe bedoel je, transparantie?

Spreker 1

Ja, Dat is ook een beetje de vraag als in, hoe zou jij transparantie binnen PA definiëren en hoe is koppel je dat terug naar je eigen werkzaamheden?

Spreker 2

Lastig. Transparantie: ik denk dat transparantie is dat je een eerlijk verhaal moet vertellen naar de buitenwereld en naar Kamerleden bijvoorbeeld. Dat is van afhankelijk van het frame waar je hem in neerzet. Dat is natuurlijk altijd anders. Het moet toch wel in jouw voordeel werken om een bepaald frame neer te zetten dus X is een heel simpel voorbeeld, is ook een bedrijf van ons. Dat wordt altijd in een negatief frame gezet. Want vervuiler, want mensen gaan dood. Maar in principe vertellen wij hem als een frame dat je dat X nodig hebt om elke maatschappelijke transitie die we nu aan het aangaan zijn om die te verwezenlijken. Dus het is een essentiële speler en misschien een noodzakelijk kwaad, maar wel heel noodzakelijk, dus dat is hoe je hoe je dingen framet alleen daarin die transparantie is wel dat de cijfers altijd hetzelfde zijn. Dus wij hebben onze eigen afdeling marketing data analytics, waar je dus echt met je argumenten kan onderbouwen met cijfers op het moment dat wij die die argumenten gebruiken, geven wij ook wel daarin transparant onze bronnen weer en waar we dit vandaan halen waar we het op baseren. Ja, wij zouden niet voor dingen gaan lopen die niet ethisch zijn. En in die zin is X dat ook wel, maar dat is meer een voorwaarde om überhaupt lid te worden van en voordat ze lid worden hebben wij nog helemaal niks met ze te maken.

Spreker 1

Ja precies. In hoeverre heb je idee dat er in hoeverre zie jij dat transparantie zich heeft ontwikkeld? In de afgelopen jaren? Heb je het idee dat überhaupt gebeurd?

Spreker 2

Ja, je hebt sowieso dat lobbyregister natuurlijk. Dat is, dat heeft natuurlijk in ieder geval transparantie naar Kamerleden flink vergroot. Je ziet die ontwikkelingen van Joost Sneller bijvoorbeeld en Laurens Dassen zijn hiermee begonnen dat ze hun agenda open hebben gegooid en dat het publiek kan meekijken naar wat zij doen. Dat is dat is goed, denk ik.

Spreker 1

Waarom vind je dat goed?

Spreker 2

Nou, Dat is prima, niet goed. Prima dat ze dat doen ik vind niet dat je dat je per se je agenda op hoeft te gooien, als je maar duidelijk bent waar je je informatie vandaan haalt. Kijk het verschil denk ik tussen een X en X. Wij willen het publiek ook scoren, dus wij gaan daar heel goed op. Het moment dat een Kamerlid ons noemt dat ze in gesprek zijn gegaan met ons en dat wij dan die dingen. Hebben genoemd. Ik denk als X natuurlijk heel lekker als jouw klant dan genoemd wordt, bijvoorbeeld in het in een probleem. Maar dat is wel het verschil, denk ik in lobby, dat wij dus wel heel veel winst pakken op het op de publiciteit gedeelte. Dus dat. Alleen juichen wij transparantie ook eigenlijk alleen maar toe, want dan is ons punt dus echt overgekomen en dan kunnen we daar ook scoren. Wij gaan ook heel vaak richting media om ons punt nog een keer duidelijk te maken op het moment dat het blijkbaar politiek niet lukt. Dus daarin zijn we volgens mij heel transparant. En is de algemene tendens van achterkamertjes, dat is al bijna niet meer heb ik het, heb ik het gevoel. Zelfs ja, het neemt wel af. Kijk Brussel blijft, blijft heel vaag en daar is gaat follow the money nu niet voor niks een kantoor openen om zich volledig daar op te richten.

Spreker 1

Zou je het dan noodzakelijk vinden om transparantie te vergroten of te verkleinen? Of heb je dan zoiets van? Nou, niet per se.

Spreker 2

Ik denk dat het nu prima is.

Spreker 1

En over het hele lobby is natuurlijk een vrij negatieve connotatie vanuit burgers. In hoeverre denk jij dat transparantie daar een rol in kan spelen om dat te vergroten of te verkleinen?

Spreker 2

Ja lobby is een vies woord, hè?

Spreker 1

Dat is zo.

Spreker 2

In principe zijn dingen als een Greenpeace, dat zijn ook lobbyclubs in die zin. Mannen die het hardst aan het schreeuwen zijn binnen de PVDA, GroenLinks, het zijn allebei Greenpeace mannen met Tom van der Lee en Joris Thijssen. Dus ja, dat blijven we gewoon lobbyclubs. Ja, nee, je hebt altijd een slechte connotatie. De enige manier om het om het goed te maken is uit te leggen wat het wat het doet. En, dat is informatie brengen. Ik denk gewoon meer in het algemene beeld moet het komen. Het gaat niet om wat voor informatie er gebracht wordt. Het gaat er meer om wat is er nou precies om te doen? Dat hele House of Cards beeld van steekpenningen en schuine achterkamertjes. Ja, dat is het bijna niet. In ieder geval niet in wat ik heb meegemaakt. En daarom moet je een tegenbeeld geven, maar dat hoeft niet per se door jouw gesprekken transparant te maken. Er moet gewoon moeten een duidelijker beeld naar buiten komen als dat zo is, dus dan zou ik eerder aanraden om als er een in een talkshow een lobbyist tegenover iemand anders zit dat en die wordt verweten van het vieze lobby dat even lobby uitgelegd wordt en in twee zinnen.

Spreker 1

Precies. Ja precies ver en dan over het begrip legitimiteit. Mijn vraag aan jou hoe jij het begrip legitimiteit uitlegt?

Spreker 2

Ik leg legitimiteit uit als dat ik legitiem ben omdat ik een sector kan vertegenwoordigen. Het gaat niet om een individueel probleem maar om collectieve problemen waardoor je meer groepsbonden spreekt. En verder vind ik mijn werk legitiem omdat we werken in de sector die wel even de energietransitie en onze klimaatdoelen moet gaan bewerkstelligen. Dus dat is meer voor welk belang we lobbyen.

Spreker 1

Oké, wat voor een relatie tussen legitimiteit en transparantie zie je?

Spreker 2

Ja, ik vind wel dat je transparant moet zijn waar je voor werkt. Kijk de online gokwereld, of naar casino's, dat vind ik geen legitieme lobby, Maar het is ook waar je achter staat, hè? Ja waar je intrinsieke motivatie ligt en of je graag je ziel wil verkopen.

Spreker 1

Keuzes.. Ik heb alweer de laatste vraag, welke mogelijkheden zie jij voor je om binnen het PA transparantie te vergroten of te verkleinen als in wat daadwerkelijk zou kunnen worden geïmplementeerd?

Spreker 2

Hoe ga je dat vergroten? Nou ja, je kan altijd heel leuk een soort bottom up approach doen dus vanuit gewoon dit is onderdeel van de politiek, onderdeel van het politieke bestel. Dus waarom zou dat niet in een maatschappij les kant erin gegooid worden? Het is een pak je het van onderaan op en het andere is de enige manier om lobby minder vies woord te maken is door het licht te schijnen op lobby die wel met een bepaald ethisch doel is in plaats van de smerige achterkamertjes lobby daarin. Je vraag over transparantie hoe je dat kan vergroten. Ja. Ik denk dat dat op moment dat je dat lobbyregister nu echt goed uitwerkt. En nee, je hoeft geen transcript van een gesprek en dat soort dingen maar gewoon Kamerlid A heeft met B gepraat en dit is het onderwerp klaar. Ik denk dat dat een prima mooie stap extra stap. Is. En wat ik wel in één ding vind, dat vind ik wel echt. Dat is dat er een betere regelgeving moet komen op de draaideur bij het kabinet. Maar daar zijn ze mee bezig volgens mij met wetgeving. Dat is natuurlijk wel heel schuin dat X. Maar dat maakt het natuurlijk wel heel erg schuin dat dat het zo een zo een spelletje is en dat werkt ook niet mee aan transparantie natuurlijk.

Spreker 1

Oke nou thanks. Heb jij nog vragen opmerkingen, iets wat je kwijt wil? Noem het allemaal maar op.

Spreker 2

Nee, nee. Dankjewel.

Spreker 1

Dank je wel voor je tijd!

IHL 6 – Transcription

Spreker 1

Zou je misschien eerst jezelf kunnen voorstellen en kunnen vertellen hoe jouw werkzaamheden in de PA sector vallen.

Spreker 2

Mijn naam is X, ik ben werkzaam bij X. Mijn functie is tweeledig aan de ene kant run ik zeg maar de bedrijfsvoering en het team als managing director en veelal werkzaam met transitie. En ja met name actief zijn op het gebied van de transitie. Zo is een klant van mij X. Dat was de X. Dus dan moet je denken aan X, X en X. En wat we daarvoor doen is dat we zorgen dat we dat ze in het Nederlandse biotoop zowel qua stakeholders, beleidsvormers, als politiek bekend zijn voor wat ze doen en hoe zij bijdragen aan de transitie op het gebied X. – geïnterviewde noemde meer voorbeelden die zijn geanonimiseerd.

Spreker 1

Heel interessant. Hoe zie je het concept van transparantie binnen je werkzaamheden? Dus je noemde het net al beetje met transitie sector. Nou, ik kan me voorstellen dat transparantie daar een rol in speelt.

Spreker 2

Ja, dat is een lastige he? Want onze transparantie is ook hun transparantie. Dus we proberen en adviseren wel zo open mogelijk te zijn, wat in meerdere belangen is. Het moet wel altijd in overleg. Daarom vind ik de stelling van jou op zich wel heel interessant omdat je aangeeft is er een verschil tussen de transparantie van inhouse lobbyisten? En lobbyisten die bij een bureau werken. Ja, eigenlijk is de een van de een van het ander afhankelijk Als je voor klanten werkt, dan is de bedrijfsinformatie niet jouw informatie om transparant over te zijn. Echter, hè, wij gaan wel eens bij Kamerleden praten. En als iemand mij zou vragen voor wie werken jullie nog meer? Dan vind ik dat we de plicht hebben om daar transparant over te zijn. Dus transparantie vind ik een moeilijk gegeven, maar wij sturen altijd wel aan op transparantie en volledige transparantie. En dat betekent niet concurrentiegevoelige gegevens zomaar op straat leggen. Maar als je met Kamerleden gaat praten en hun journalist vraagt van joh praten jullie ook met Kamerleden over andere belangen. Ja dan vind ik dat wij daar volledig transparant over moeten zijn. Ja, en dat we ook transparant moeten zijn over de argumenten die wij op tafel leggen. Ik zie ook niet in waarom dat niet zou kunnen om heel eerlijk te zijn. Daar hebben we allemaal belang bij. Dat je niet transparant bent over hoe een gesprek met een Kamerlid verloopt, vind ik wat anders, want er zijn twee partijen in dat gesprek, maar dat je transparant bent over je positie. Ja, dat vind ik eigenlijk een voorwaarde.

Spreker 1

Oké interessant. Heb je het idee dat het hele concept van transparantie de afgelopen jaren aan het veranderen is en in hoeverre wat voor ontwikkelingen zou je daar eventueel bij kunnen zien? Hoe denk je daarover, over een soort van de evolutie van transparantie.

Spreker 2

Ik denk dat dergelijke zaken pas echt evolueren als de regels voorkomen en die zijn er steeds meer. Dus als je nu kijkt, bijvoorbeeld naar de CSRD richtlijn, die ken je dan, zit daar transparantie in verworven tot aan het bot, dus als jij als groot bedrijf een Sustainability Report gaat uitbrengen, dan heb je gewoon te houden aan bepaalde kpi's. Dan heb je je te verantwoorden. Ja, dat is een afgedwongen transparantie waar steeds meer investeerders om vragen, maar ook wat ook bepalend gaat zijn voor je vestiging of je uitbreiding je groei. Dus ik denk dat transparantie, Maar ik zie het glas altijd als half vol, hè dus. Denk Als je het bekijkt vanuit ESG dus Environmental, social and governance dan denk ik dat zeker grote bedrijven die in Europa die moeten voldoen aan CSRD dat die gedwongen worden steeds transparanter te zijn dat de media dwingt transparanter te zijn en dat initiatieven zoals Bellingcat – een open source investigative groeien en meer op de markt te brengen. En, ik denk dat dat soort organisaties, maar ook organisaties, als follow the money dat die eigenlijk bedrijven ertoe dwingen om met het oog op transparantie al te gaan handelen. Snap je wat ik bedoel, dus je kan je bijna niet meer permitteren om niet transparant te zijn.

Spreker 1

Wat vind je van die ontwikkeling en waarom?

Spreker 2

Nou persoonlijk vind ik het heel goed. Omdat ik denk dat het organisaties ertoe dwingt om ethischer te zijn om minder alleen om hun winsten te kaderen binnen wat verantwoord is. Is qua milieu qua sociale aspecten, maar ook qua hoe leid je nou een bedrijf goed, hoe kijk je naar je supply chain? Dus ik denk dat het meer verantwoordelijkheid afdwingt.

Spreker 1

Oké en heb je dan het idee dat transparantie ook een effect zou kunnen hebben op de negatieve connotatie die toch wel echt heel erg om de hele publieke sector heen hangt? Hoe zie je die relatie?

Spreker 2

Kijk, ik denk dat wij er niet op tegen zijn om een lobbyregister te hebben, bijvoorbeeld. Wat kan daar op tegen zijn, hè? En, ik probeer zelf ook altijd heel erg transparant te zijn over de belangen, ik merk ook, maar dit is even een zijstap en dit is misschien wel persoonlijk, maar ik merk als vrienden van mij een beetje lacherig doen over lobbyisten en ik uitleg wat ons werk inhoudt dat dat heel veel rust geeft, dus dat weet je dus dat die transparantie geeft heel veel rust. Dat betekent niet dat je transparant moet

zijn, bijvoorbeeld over de omzet van een bedrijf. Nou ja, dat kan nog wel, maar concurrentiegevoelig gegevens hoeft je natuurlijk niet op straat te leggen, Maar ik ja, ik denk dat transparantie juist heel goed is voor ons vak. Ja, tenzij je voor een Russische oligarch lobbyt of je lobbyt voor een de tabaksindustrie. Ja, weet je dan, maar ja, je hebt je eigen moreel kompas, dus ik denk dat de meeste PA kantoren die hun eigen moreel kompas volgen die als doel hebben en als doel zien dat door collectief te werken aan oplossingen je je klanten ook verder kan helpen dat transparantie alleen maar goed is voor onze reputatie.

Spreker 1

Oké en dan even over iets anders: legitimiteit. Ik gebruik legitimacy theory om mijn scriptie te onderbouwen, dat dus vandaar ook de vraag hoe jij zelf voor jezelf het begrip legitimiteit uit zou leggen binnen de PA sector. Maar gewoon over wat jij vindt, wat legitimiteit is en hoe dat binnen jouw sector valt.

Spreker 2

Ja, ik snap wat je bedoelt, kijk, als je kijkt naar Kamerleden dan dat zijn volksvertegenwoordigers en die vertegenwoordigen het volk en bedrijven en organisaties zijn onderdeel van die samenleving die zij vertegenwoordigen. Dus ik vind het legitiem om de belangen van een bedrijf of organisatie over het voetlicht te brengen bij de volksvertegenwoordiging. Omdat zij onderdeel zijn van de samenleving, omdat zij voor bedrijvigheid zorgen omdat zij mensen in dienst hebben omdat zij de concurrentiepositie van Nederland sterk hebben. Dus dat vind ik legitiem. Waar ik soms worstel met legitimiteit is niet zozeer, niet zozeer dat ik het legitiem vind wat we doen, maar dat organisaties die minder middelen hebben niet altijd in staat zijn om hun belangen voor het voetlicht te brengen zoals wij dat kunnen. Ja dus dat is het enige waarvan ik denk, daar wringt de legitimiteit, maar dat is niet onze legitimiteit, maar meer het gebrek aan legitimiteit bij de toegang voor andere organisaties. Dus wat wij doen, maar dat doen we onvoldoende om het helemaal te compenseren. – de geïnterviewde gaf geanonimiseerde voorbeelden over de toegankelijkheid bevorderen.

Spreker 1

Dus er is een ongelijk speelveld. Ja precies. En, hoe zie je dan de relatie tussen legitimiteit en transparantie daarin? Of zie je niet? Dat kan ook natuurlijk.

Spreker 2

Nou kijk, heel eerlijk gezegd, als je niet transparant kan zijn over de algemene aspecten van je werk en wat je voor klanten doet, dan is ook de vraag hoe legitiem het is. Ik vind dat een beetje van het in hand gaan, eerlijk gezegd. Ja, dat vind ik.

Spreker 1

Ja ook niet, niet iedereen was het daarmee eens dus.

Spreker 2

Nou nou nou wil ik wel even met die mensen praten.

Spreker 2

Wat vind je er zelf eigenlijk van? Of kan je dat niet nu zeggen?

Spreker 1

Ik wil het straks vertellen als het voorbij is, want wellicht beïnvloed het wel jouw antwoorden. Maar ik heb alweer de laatste vraag: welke mogelijkheden zou jij persoonlijk zien om transparantie eventueel te vergroten of te verkleinen In de praktijk?

Spreker 2

Nou verkleinen vind ik niet wenselijk. Dat vind ik echt onnodig. Kijk, daar is wel het werk van een politicus of een minister, vooral een ambtenaar of een politieke bestuurder moet wel werkbaar blijven. Dus op het moment dat we doorschieten In de transparantie, hè, dus dat iedere lunch iedere koffie ieder telefoongesprek als dat als dat transparantie is dat we dat gaan vastleggen. Dan vind ik dat wel bezwaarlijk. Waarom? Omdat je dan meer bezig bent met transparantie dan het beleid. Maar ik denk heel eerlijk gezegd dat als je niet enigszins open kan zijn over het belang van je klant dan vind ik sowieso dat je niet goed bezig bent.

Spreker 1

OK nou ja top. Dankjewel, dit was dit was, zeg Maar het interview, dus ik zal de opname even stoppen. Dank je wel in elk geval. Hoor het ook graag als je straks nog op of aanmerkingen hebt!

IH7 - transcription

Spreker 1

Allereerst, echt bedankt voor je tijd.

Spreker 2

Tuurlijk, het is super lastig om respondenten te vinden vaak. Dus helemaal goed.

Spreker 1

Ja precies. Oké top, wil je dan beginnen of heb je nog vragen? Als je iets tussendoor wil weten, breek vooral in.

Spreker 2

Ik ben er klaar voor.

Spreker 1

Top, zou je misschien eerst jezelf kunnen voorstellen en kunnen vertellen hoe jouw werkzaamheden in de PA sector passen.

Spreker 2

Ik ben dus inhouse lobbyist bij een X en mijn werkzaamheden verschillen, want we werken op verschillende schalen dus op Nederlandse schaal bij bepaalde beleidsstukken die worden geschreven. Daar kan je proactief in zijn, als je weet dat het beleidsstuk aankomt. Gesprekken met ambtenaren voeren zo hoog mogelijk vaak die bezig zijn aan het schrijven van deze beleidsstukken. Tegelijkertijd oriënteren bij Kamerleden. Het kan ook zijn wanneer een beleidsstuk al uit is, dus het gaat dan over nieuwe beleidsnota's.

Spreker 1

Oké.

Spreker 2

Als het gaat om X, dus zit je vooral bij ministerie X, maar wij zitten nog specifiek X. – Geïnterviewde gaf voorbeelden van lobby's die worden gevoerd. Vaak hangt veel samen, dus als er al een beleidsnota is dan kijk je of je nog een motie kan indienen wanneer een commissiedebat komt. Je kan alsnog gesprekken voeren, bijvoorbeeld met een delegatie of een individueel, heel erg afhankelijk van hoe betrokken je bent bij X. maar het ligt ook aan financiering, want dan heb je hele andere belangen die daarbij komen kijken van beide kanten, waardoor je ook je lobby op die manier inrichting richting

Tweede Kamer of beleidsnota. En een derde manier is eigenlijk wanneer het ministerie moet rapporteren over de voortgang van een bepaald beleidsstuk.

Spreker

Heel interessant ja.

Spreker 2

En, dat ziet er ongeveer zo uit, wat ik net probeerde uit te leggen, kan je ook nog explicieter invoeren, maar ook gericht op de vraag gesteld op hoe het zit met het specifieke stuk. Ik heb 3 onderwerpen waar ik me vooral op focus. X, X en X. En ook nog wel eens dingen op Europees niveau. Dat staat op het laagste pitje vaak, nu ietsje meer door de verkiezingen. Maar we moeten even kijken waar Nederland ook heen gaat, want uiteindelijk kijk je ook waar het meeste te halen is voor jezelf, dus Ik ben ook vooral bezig op X niveau met de X. Dat is de u en de orgaan voor X zou organiseren. De jaarlijkse klimaatop, zoals je waarschijnlijk wel weet en ook andere conferenties op het hoofdkantoor van X elke juni en dan schrijven we als coalitie – of verschillende coalities vormen zich op internationaal niveau en als je dan op dat niveau eigenlijk bezig bent met je positie bepalen tot en met die conferenties dan ben je vooral in gesprek en dan loop je bij onderhandelaars, want de Nederlandse delegatie is vrij groot en hebben impact, en ook de Europese delegatie want op internationaal niveau praat Europa als een.

Spreker 1

Ja heel interessant. En hoe past het concept van transparantie dan binnen al deze werkzaamheden?

Spreker 2

Ja, toen moet je me even uitleggen wat je precies onder transparantie verstaat. Over transparantie in mijn werkzaamheden of van de sector of van wie ik aan het lobbyen ben of allemaal, maar dan ben ik even benieuwd überhaupt nieuwsgierig naar hoe je dat ziet?

Spreker 1

Ja. Ja dat is eigenlijk ook een beetje hoe jij dat precies wil invullen, dus als in wat is transparant voor jou? Hoe zie jij dat precies voor je en hoe komt dat dan terug in wel je eigen werkzaamheden? Het zou ook leuk zijn als je iets over de sector kan vertellen, maar het gaat meer over je eigen interpretatie.

Spreker 2

Ja kijk, het is wel dat in het bredere plaatje van lobbyisten vallen wij onder de sector X, denk ik. Daar zijn zo weinig commerciële belangen bij. Dat het zeg maar qua lobbyen heel snel, heel transparant word. Het is namelijk een onderwerp wat bij beleidsmakers en mensen met invloed vaak heel logisch, niet controversieel is, maar gaat het ook heel erg om, oké, nou, we kunnen dit wel of niet doen. Maar

we moeten die industrie nog overhalen en als je het hebt over geld bijvoorbeeld, je bent lobbyist voor energietransitie, dan heb je hele andere soort gesprekken omdat mensen gewoon daar iets uit kunnen halen zelf. X zijn al heel erg abstract. De dingen die we daarmee proberen te bereiken zijn echt letters en komma's en woorden in beleidsstukken geïntegreerd krijgen, zodat je mensen aansprakelijk kan houden. Dus het is iets een hele specifieke tak van sport denk ik dus qua transparantie. Als ik een position paper schrijf is dat een soort essay, zoals je die op de universiteit doet. Je doet heel veel onderzoek. Misschien heb je zelf je onderzoek gedaan als organisatie. Alles is gebaseerd op feiten en bronnen en wetenschap. Daarmee ga je naar een bepaalde invloedrijk iemand en die weet precies waar je voor komt en wie je bent, want die zitten vaak ook in de NGO wereld. Wij zijn volgens mij een van de meest gemonitorde sectoren omdat we te maken hebben met donoren en die hebben op de een of andere manier een heel kader van, weet je wel corruptie tegengaan. Waardoor je heel erg onder de loep wordt genomen, eigenlijk dus wij rapporteren altijd heel nauwkeurig op alles wat we doen, dus daar valt heel weinig te verbergen. Transparantie als status quo. Met onderhandelaars, als het gaat om bijvoorbeeld zo'n koopproces, dat is super geopolitiek. Daar ben ik bijvoorbeeld zelf al 1,5 jaar nu bijna twee jaar mee bezig om echt een relatie op te bouwen namens een coalitie in Nederland die op X werkt om echt een relatie zo persoonlijk mogelijk op te bouwen met die delegatie wat super goed gaat, dat we elkaar ook soms wel even dingen vertellen die andere oren misschien wat minder snel hoeven te horen en die wij ook binnen, want je hebt altijd een kerngroep en een kerngroep van een kerngroep, weet je wel, je kan wel een coalitie zijn, maar er zijn altijd mensen die zich meer in zitten en meer weten en dichter op het vuur zitten. Dus op die manier is het, zeg maar, binnen samenwerkingsverbanden is het ook niet altijd even transparant, Omdat je ook te maken hebt met bepaalde loyaliteit die naar persoon A wat sterker is dan naar persoon B bijvoorbeeld, maar dan hou je dat doel voor ogen: hoe bereiken we samen dat doel. Het best oké als ik heel even wat ik nu van het delegatie hoofd heb gehoord niet door vertel aan iemand in de buitenring dus dat zou wel een voorbeeld van transparantie kunnen zijn, denk ik.

Spreker 1

En dan even iets breder in de hele PA sector. In hoeverre zie jij dat het hele concept van transparantie zich aan het ontwikkelen is? Hoe zie je daar in of zie je überhaupt in ontwikkeling en wat voor ontwikkeling zie je dan?

Spreker 2

Ja is er een ontwikkeling ten opzichte van iets anders of is het gewoon in mijn leven?

Spreker 1

Nou ja ten opzichte gewoon van een soort van de evolutie van het concept van transparantie, bijvoorbeeld in Brussel is de lobby vrij aan banden gelegd. Je zou kunnen zeggen van dat die discussie

af en toe ook weer een beetje oplaait in Nederland. Of bijvoorbeeld dat NGO steeds groter speelveld hebben. Ik weet niet of het ook zo is, maar ik kan me voorstellen dat als je daarin zit, dat dat misschien als zodanig wordt ervaren of dat je nog of je nog heel veel te maken hebt met dat old boys network. Hoe dat precies in jouw perceptie valt is dus een beetje dat een beetje die negatieve connotatie kan hebben.

Spreker 2

Ja, Ik denk in de PA wereld dat dat echt niet aan banden ligt. Ik heb ook niet het idee dat mensen elkaar ook iets gunnen, in de breedte dan he? Zeg maar met mijn contacten bij de X en hoe ik me nu zo in die groep me soms begeef. Ik vind het geen prettige groep bijvoorbeeld en dat heeft wel te maken met die sfeer, die ook daardoor onder andere wordt gecreëerd. Het is sectorspecifiek, onze wereld is ook wat zachter geworden, heel erg bezig net correct zijn dus en wel kritisch over zijn hoor ook maar iets heel positiefs. Daaraan is wel dat het ja dat dat voor mijn gevoel in ieder geval wat transparanter is dat mensen ook gunnen. Maar ook als ik daar wat dieper inzoom, is er toch altijd aan de rivaliteit, want je bent nou eenmaal allemaal een ander logo in de breedte, zeg maar van de hele sector en richting de mensen die we lobbyen om het maar zo te noemen, merk ik juist dat er sinds de verkiezingen veel meer transparantie naar ons toe is omdat je op onderwerpen werkt die gewoon heel erg onder vuur staan nu.

Spreker 1

Maar hoe merk je dat dan precies dat die onderwerpen zo onder vuur liggen? Ik bedoel, vlak na de verkiezingen zou het logisch kunnen zijn. Maar hoe vind het dan wel grappig dat het dan juist transparanter nu wordt, terwijl je zou eigenlijk verwachten dat ze het eerder zouden compleet zouden afsluiten? Van oh, dat hoeven wij niet is natuurlijk erg kort door de bocht. Dat begrijp ik maar.

Spreker 2

Ja, nee, je hebt gelijk. Het gaat, zeg maar om de relatie met de overheid dus niet met de politiek met de overheid, die is transparanter geworden.

Spreker 1

Ah oke ja.

Spreker 2

Ja en dat is over 10 jaar als dit rechtse kabinet aanblijft ook heel anders, want het hele ambtenarenapparaat gaat dan ook anders eruit zien. Maar nu is dat echt een stuk transparanter geworden. Echt bizar. Maar het is ook echt een teken van dat de democratie gewoon. Maar het is positief voor mijn werk nu, want de politiek is totaal afgesloten. Ja, de deuren zijn op slot en dat heeft ook te maken met de afwacht periode. Ik denk dat die politici ook gewoon van hun partijleiders te

horen krijgen, wacht maar even totdat de formatie klaar is en dan gaan we, dan kunnen we vocaler zijn over bepaalde dingen. En, het is echt afwachten, ook als het gaat om de staatskas en de bepaalde uitgaven daar binnen. Verder hebben wij het allemaal veel minde ruim in de NGO wereld en X gaat daar demonstreren. De ruimte wordt steeds kleiner, dat merk je aan dat er met twee maten wordt gemeten als er protesten zijn. De boeren mogen hun gang gaan, maar klimaatactivisten worden opgepakt. Ja het valt ook heel erg op zeg maar. Zelf bij pro palestina, bij het NOS debat. Maar ook bij het begrotingsdebat over dat ontwikkelingshulp en gelijkheid handel in de weg staat, dat zijn hele hele gevaarlijke uitspraken. Ik snap het wel, ik weet al wat ze bedoelen, maar dat kan niet. Dat is ook een heel ander gesprek. Wat was je precieze vraag ook alweer?

Spreker 1

Over of je ontwikkelingen in transparantie ziet? Binnen de PA sector. Ook omdat je net zei van goh, het is zeker in een PA wereld niet heel open qua wat je elkaar gunt en dergelijke heb je dan het idee dat je een verandering naar meer transparantie als noodzakelijk zou kunnen bestempelen? Of heb je zoiets van? Ik zie een andere ontwikkeling voor me die ik liever zou willen. Of hoe zie jij dat?

Spreker 2

Ja ja ik denk de ontwikkeling die ik het liefst voor me zou zien is niet direct een kwestie van transparantie, denk ik, maar wel zeker een product daarvan. Of de uitkomst die zal een product daarvan zijn. Namelijk dat ja, waarschijnlijk heb je al 380.000 keer gehoord in je leven ik wel, maar dat we allemaal te weinig van elkaar afweten? Maar de reden dat ik als in house lobbyist bij de X zit en er dus steeds verder achter begin te komen dat ik daar niet thuis hoor en het gewoon niet leuk vind, heeft te maken met dat ik mezelf dwing om wel met de private sector meer bezig te zijn. Omdat zij ook heel weinig weten van onze sector. Dus het is ook gesegregeerd binnen de PA wereld en nou denk ik dat het dus wel een beetje een old boys network is in de zin van dat je gewoon heel veel aanzien moet hebben en zichtbaar moet zijn. Wil je een beetje die reputatie hebben en als je daar aankomt met in huis lobby, dat is wel een big deal op het internationale toneel, maar totaal niet in Den Haag en ja weet niet, daardoor krijg je ook wel een andere aanspraak denk ik. En daardoor is die transparantie ook minder, want mensen nemen je wat minder serieus en zo, nou he ik natuurlijk wel hier en daar maten die er bij zitten dus dat is helemaal prima, maar ja. Maar ik heb een hele grote blunder gemaakt op een van die borrels na de verkiezingen. – Geïnterviewde schetst een voorbeeld over verschillende sectoren die bij X samenkomen waarin werd gerealiseerd dat geïnterviewde ook niet altijd eerlijk en transparant is omdat X merkte iets minder open te staan voor ander perspectieven. – en je bent misschien lobbyist, maar de dingen waar je voor staat zijn zo anders. Ik zou wel willen dat we allemaal beter, opener stonden voor elkaar, wellicht. Het is een super persoonlijk beroep natuurlijk en heel veel is gebaseerd op mag je elkaar, weet dat dat menselijk is voor veel mensen werkt dat in je voordeel, maar je moet het

wel in de gaten houden. Ik heb een goede maat bij een organisatie waar ik echt niet achter sta. Dan ga je toch wel makkelijker dingen vertellen aan elkaar alsnog.

Spreker 1

Ja, dat snap ik wel inderdaad. En nou, zeker als je het hebt over bijvoorbeeld tabak of olie. Er is natuurlijk nog best wel een grote negatieve connotatie over het concept lobbyen. Nou is dat misschien voor jou wat anders. Maar heb jij het idee dat transparantie een rol zou kunnen spelen in die negatieve connotatie laten verdwijnen, of hoe zie je dat precies voor je? Denk je dat daar een relatie tussen zou kunnen bestaan?

Spreker 2

Ja, ik denk wel dat daar een relatie tussen zou kunnen bestaan, zeker, want ik denk dat je eigenlijk bij inhouse lobbyist al nog eerder een negatieve connotatie hebt omdat je gewoon die belangen draagt van een corporatie, je werkt ook ergens omdat je het met die belangen eens bent en als consultant verdeel je je kansen bijna, denk je gewoon, oh dit vind ik nu even interessant en dit en de klant dat eigenlijk alles zelf een beetje zo. Dus het moet wel bij je identiteit passen of je identiteit zijn. Dus. Ja, ik denk dat het bij een inhouse lobbyist voor tabak zo is dat je kan zo transparant zijn als je wil, maar je bent gewoon naar jullie beurs aan het handelen. En er zijn een paar dingen waar gewoon de discussie heel snel afgelopen is denk ik, absoluut. Maar je moet het ook een kans geven. En inderdaad, de transparantie zou zeker helpen bij het wegnemen van een negatieve connotatie. Daar ben ik het zeker mee eens.

Spreker 1

Oké en dan over legitimiteit als zowel binnen de sector als binnen de overheid. Hoe zou jij dan het begrip legitimiteit uitleggen?

Spreker 1

Wil jullie nog een keer uitleggen? Wat je ermee bedoelt?

Spreker 1

Dus legitimiteit is natuurlijk dat bijvoorbeeld vervolgens vertegenwoordigingen mensen stemmen op jou en jij vertegenwoordigt ze. Dus is het legitiem dus die relatie. Dan heb je nog binnen het hele politieke spel heb je dus input, dus wat gaat erin? Welke belangen worden meegenomen? Noem het allemaal maar op, dan gaat het soort van het antwoordapparaat door. Dus de throughput wat daar allemaal gebeurt. Commissiedebat, vergaderingen, whatever en dan uiteindelijk heb je output dus wat komt er uiteindelijk uit en hoe wordt dat dan verder geïmplementeerd?

Spreker 2

En hoe ik kijk naar mijn eigen legitimatie of van hun?

Spreker 1

Nee ja van je eigen. En de instapmomenten die jij vindt binnen de lobby wat je momenteel doet. Dus op welke van de 3 punten jij het meest werkzaam bent en hoe jij dan? Nou ja, eigen werk als legitiem zou kunnen zien of juist niet.

Spreker 2

Ja. Pittig, het is denk ik input en dat is heel specifiek omdat je heel erg bezig en soms is het gewoon heel ondankbaar, want je gaat zo altijd door een cirkel heen van ik ben heel nuttig, het werk wat we doen is belangrijk, het heeft allemaal geen zijn, wat zijn we aan het doen? Dat is mijn ongoing basis. Er zijn tastbare dingen, zoals bijvoorbeeld een jaar geleden hadden we een awareness campagne met een petitie aanbidding dat we ook een motie hebben ingediend die ook is aangenomen. Het kabinet viel en er is niks meer gebeurd met de motie, maar dit was wel een heel zichtbaar iets van dat ik mijn legitimiteit totaal voelde, want ik heb op vakantie aan de telefoon die motie zitten te schrijven omdat ik werd gecontacteerd en ik was zo trots, maar als er niks mee wordt gedaan, dan voel je dat even. En kijk, de overheid zelf die heeft er echt een handje van – en dat hebben we allemaal heel goed door – om jou te laten voelen alsof je wel meetelt. Zonder iets te doen met je input. Iedereen prikt er door heen en vindt het verschrikkelijk. Dus, zo weet je eigenlijk van te voren wat er uit de bijeenkomst komt. En dan de mensen waar ze echt iets mee gaan doen, of de input waar ze echt naar op zoek zijn, die vinden je vaak wel via een andere weg. Dus dat is niet transparant. Heel eerlijk gezegd. Je moet echt je eigen bonen doppen in die zin dat je gewoon je ingang moet vinden en blijven zoeken en gewoon er achteraan blijven gaan. Dus het scheelt denk ik voor mij op een gegeven moment in mijn leven om voor een organisatie te werken met een wat grotere naam, zodat je in ieder geval binnen bent en dan kan verder praten. Dus het is ook een beetje waar je zin in hebt. Ga je positie klimmen en dan iets agenderen of wil je meteen aan tafel mee beslissen, hè? Ligt heel erg aan waar dat over gaat, dus dan ben je wat legitiemer. Ja en je legitimiteit verschilt ook in dat je samen optrekt met partners die met jou iets groots opzetten en meer een soort maatschappelijke beweging in gang zet dat kan, dat zie je bij een soort klimaatmars bijvoorbeeld. Maar dat kan je ook met kleinere evenementen doen. Heeft ook te maken met individueel belang, beweging creëren of een woordje of komma wijzigen.

Spreker 1

Wel veel over zichtbaarheid dan wat daar een beetje aan gelieerd is dus. Heb je het idee transparantie daar ook een rol in kan spelen? Dat dat eventueel legitimiteit zou vergroten, of verkleinen of..

Spreker 2

Ja, soms is het beter om minder zichtbaar te zijn. Als je iets er doorheen wil krijgen, maar dat heeft te maken met wie je tegenstanders zijn op dat moment. Want nu hebben we bijvoorbeeld voor de X lobby wat gesprekken met Kamerleden. Over strategie en of we nou wel of geen aandacht meer hebben van de rest van de meerderheid van de Kamer voor bepaalde dingen die dan doorgevoerd moeten worden, dus dat neem je alleen een beschouwing. Ja, en dat is misschien ook niet heel transparant.

Spreker 1

Ik heb nog een vraag als dat oké is, of moet je?

Spreker 2

Yes ik stuur een appje dat ik 5 minuten later ben.

Spreker 1

Super dankjewel.

Spreker 2

Geen probleem. Yes.

Spreker 1

Top dan de laatste vraag is welke praktische mogelijkheden zie jij voor je om transparantie te vergroten of te verkleinen?

Spreker 2

Ik denk, ja hier heb ik nooit zo specifiek over nagedacht, Maar ik denk dat, ja macht en aandacht ligt gewoon heel vaak bij geld dus transparantie over transacties tussen bepaalde partijen denk ik dat heel erg veel aan het licht zou brengen? Want de vraag is ook als je mag dromen, hè? Dus dat zeker en in de ideale wereld en 100% die is dan verbonden met die en die. Ja, het is echt ongelooflijk als je een beetje inzoomt. Ik kom ook overal dezelfde mensen tegen, alles zit met andere onderwerpen en dan is het bijvoorbeeld in het bestuur van weer een andere organisatie waar dan ook weer waar ik dan weer iemand anders binnenhaal, die dan ook in mijn politieke kleur richting zit en met die onderwerp bezig is en zo weet je al dat ze dus ook een hele organische en logische gang van zaken. Maar het is niet bevorderlijk voor maatschappelijke vooruitgang op geen enkele manier. Ja heel erg en ook de usual suspects gewoon allemaal bij elkaar blijven kleven. Even denken over hoe dat er uit moet zien. Ik weet niet. Hoe dat er ooit wettelijk uit zou zien zeg maar. Maar dat je dus wel een duidelijk beeld hebt van wie met wie omgaat en welke transacties daar bij komen kijken, want dat zou gewoon heel veel verduidelijken. Want dat is dus ook precies het geval met hoe het nu staat. Een lobby kantoor wat allemaal mensen opleidt om de politiek in te gaan, waarbij iemand in de Kamer zit en een ander minister wordt. En weet je wel, het is eigenlijk ook helemaal niet zo lastig.

Spreker 1

Ja oke nou nogmaals super. Dankjewel voor je tijd. Heb jij nog vragen voor mij opmerkingen aanmerkingen? Wil je nog wat kwijt?

Spreker 2

Nee, Ik hoop dat dit gewoon. Hielp. Dank je wel gedaan hebt en echt leuke fase zo bijna klaar met je studie, dus heel erg veel succes snel ik. Ja.

Spreker 1

Dank je wel. Oké, heel veel succes nog vandaag.

Spreker 2

OK, dankjewel, jij ook.

IHL 8 – Transcription

Spreker 1

Oké, top nou zou je misschien jezelf willen voorstellen en kunnen uitleggen hoe jouw werk zich in de PA sector afspeelt?

Spreker 2

Ja, zeker, Ik ben werkzaam als PA adviseur bij X die onder andere op dossier van X nauw samenwerkt binnen de samenwerkende X en ook binnen verschillende allianties, onder andere X. Mijn werkzaamheden zijn dus ook verdeeld over verschillende dossiers. Enerzijds over X, anderzijds X en X.. Mijn werkzaamheden verdelen zich ook ten aanzien van de activiteiten die er nodig zijn. Bij de een zijn mijn werkzaamheden breder dan PA, dan bij de ander. Stakeholder strategie ook groot onderdeel van X. Nou ja, meer lobbyen stakeholder activiteiten nou vaak dus in samenwerkingsverband.

Spreker 1

En hoe komt het concept van transparantie daarin terug?

Spreker 2

En wat, wat kan je daar meer over vertellen welke kant je op wil.

Spreker 1

Dat is echt een aan welke kant jij op wil en aan hoe jij het concept van transparantie uitlegt. Het mag binnen de eigen sector zijn, dus een beetje hoe jij transparantie zelf ja, zou uitleggen en hoe je dat terug ziet komen in je werkzaamheden.

Spreker 2

Ja, ik vind zelf transparant, heel erg belangrijk, en tegelijkertijd vind ik het ook heel erg belangrijk. Dat er het duidelijke richtlijnen zijn zowel nou ja, vanuit de overheid als en nog belangrijker op dit moment vanuit de samenwerking die je nou ja met verschillende partners aan. Nou ja bijvoorbeeld, ik vind het heel erg belangrijk dat je altijd met elkaar in gesprek blijft gaan, ook bijvoorbeeld achter de schermen, maar dat daar gewoon echt duidelijke afspraken ook over zijn en dat je daar ook met elkaar in de samenwerkingsverband een duidelijke lijnen in hanteert.

Spreker 1

Oké, dank je. En heb je het idee dat het hele concept van transparantie als in bijvoorbeeld dat PA professionals veel transparanter zouden moeten zijn, omdat dat best wel af en toe bij de overheid weer opleeft? Of bij burgers? Dat is zoiets hebben van wat gebeurt? Heb je het idee dat je een of meer

ontwikkelingen momenteel daar in terug kan zien. En wat voor ontwikkelingen zou je dan zien? Of geen? Dat kan ook..

Spreker 2

Ja, tuurlijk denk ik dat het heel erg belangrijk is, ook voor je eigen voortgang van je dossier en wij zijn natuurlijk als samenwerkende X anders in de wedstrijd door de sector denk ik dat het ook onze krachten meerwaarde zou kunnen helpen om zo transparant mogelijk te zijn.

Spreker 1

Ja en zou je dat dan ook als noodzakelijk willen bestempelen of dat dan niet per se?

Spreker 2

Niet als noodzakelijk nee. Ik denk dat we onszelf ook moeten realiseren dat we wellicht ook meer impact kunnen maken door daarin wel stappen te zetten, maar ik zeg niet per se dat het noodzakelijk is.

Spreker 1

Nee oké interessant even kijken en dan heb jij in hoeverre denk je dat de nou ja, vrijwel negatieve perceptie die momenteel nog steeds van PA heen hangt, hoe dat zou kunnen veranderen als er meer transparantie zou zijn.

Spreker 2

Ja dan wederom kom ik uit met dat onze positie misschien een andere is vanuit de samenwerkende fondsen en kom ik ook weer uit bij hetgeen dat wij denk ik juist veel meer draagvlak kunnen realiseren voor ons vak en de impact die we voor Nederland willen bewerkstelligen.

Spreker 1

Ja, nou ja, misschien omdat het ook met X te maken heeft dat jullie ook een stuk minder met die negatieve connotatie überhaupt te maken krijgen. Wat natuurlijk dat heel logisch is, omdat mensen daar toch vaak wat meer meerwaarde is. En dan hele andere vraag voor mijn theoretisch kader gebruik ik de theorie van legitimiteit. Dus waar je nou ja, je macht aan ontleent en of dat oké is of niet, hoe zou jij in je werkzaamheden het begrip legitimiteit uitleggen? En nu, hoe zie je dat terugkomen en wat voor relatie denk je dat legitimiteit en transparantie hebben met elkaar?

Spreker 2

Legitimiteit, dan komen we weer terug op waar wij voor staan. Wij staan voor een gezonde samenleving, gezond Nederland en we zien dat de urgentie daar is, dus dat wij eigenlijk een hele grote

legitimiteit hebben. En, dat is ons juist gaat helpen als wij transparanter zijn op verschillende vlakken voor ook de draagvlak van algemeen publiek bijvoorbeeld.

Spreker 1

Je ziet wel echt een relatie tussen legitimiteit en transparantie daarin?

Spreker

Ja.

Spreker 1

Ja oké en dan, dat is alweer de laatste vraag: welke praktische mogelijkheden zie jij die kunnen worden geïmplementeerd om transparantie te vergroten of te verkleinen, maar net wat je voorkeur heeft en in hoeverre vind je dat wenselijk?

Spreker 2

Ja te vergroten, en dat heeft misschien nou ja, niet zozeer, dus deels denk ik een antwoord op je vraag., door inzichtelijk te maken wat de impact kan zijn van ons werk dus PA activiteiten, doordat bijvoorbeeld ook transparant het te delen met onze achterban dus dat je inzichtelijk maakt welke impact is gerealiseerd door middel van onze activiteiten.

Spreker 1

Ja dus meer richting lobbyregister of iets?

Spreker 2

Ja, nou ja, het kan. Dat is natuurlijk heel erg theoretisch specifiek, maar het kan natuurlijk ook meer een vertaling van dat richting achterban zijn in een andere vorm doet niet zozeer.

Spreker 1

Dus de vorm is niet zozeer belangrijk.

Spreker 2

Ja. Het is misschien ook net een ander verhaal met wie je spreekt vanuit welke hoek. Verschillende sectoren zouden misschien wel een mooie toevoeging zijn.

Spreker 1

Dat denk ik zeker en heb je verder nog vragen op aanmerkingen, wil je nog wat kwijt?

Spreker 2

Benieuwd naar wat eruit komt, dus daarvan word ik graag op de hoogte gehouden.

Spreker 1

Helemaal goed!

Spreker 2

Nou heel veel succes.

Spreker 1

Heel erg, bedankt geval en heel veel succes met de drukke dag.

Appendix IV. Transcriptions consultant lobbyists

Transcriptions consultant lobbyists

CL1 – Transcriptie

Spreker 1

Ja cool, dankjewel eerst dat je de tijd hiervoor wil nemen. Zijn dus een paar vragen, zal halfuurtje duren of zo denk ik, dat is het.

Spreker 2

Ik kan tot 5 voor 4.

Spreker 1

Dan moet het wel goed komen, denk ik. Ja, oké, nou, allereerst wie ben je en zou je kunnen uitleggen wat je werk precies inhoudt en hoe je jezelf ziet in de public affairs wereld?

Spreker 2

Mijn naam is X en managing partner X. Dat is een public affairs en lobby adviesbureau in Den Haag met een kantoor in Brussel. En, ik ben al mijn hele leven werkzaam in de politiek. Lang consultant geweest en adviseur bij X. In Brussel ook consultant geweest en ben werkzaam geweest als lobbyist bij een Brits energiebedrijf. En daarnaast in de Tweede Kamer gewerkt voor de PvdA en Stagelopen bij de Europese Commissie. En Ik heb bedrijfseconomie gestudeerd aan de Universiteit van Amsterdam.

Spreker 1

Erg interessant. Ja, en dan is natuurlijk ook de vraag, hoe ziet hoe zie jij het concept van transparantie binnen de kaders van je werk? Dus hoe zie je het echt binnen het public affairs wereldje?

Spreker 2

Transparantie is volgens mij van belang. Het is waar wij vooral over met wie we spreken. Met welke beleidsmakers, lobbyisten, we praten en wanneer en waar ook globaal. Dus dat dus dat je een geheim hebt dat hoort ook bij lobbyist. Maar enerzijds is de transformatie naar buiten, dus dat je zegt dan ministers die laat aan de wereld zien met wie zij praten en anderzijds is het verantwoordelijkheid voor de lobbyist dat hij eerlijk is over namens wie er wordt gesproken en welk belang wordt behartigd. Dus dat zijn volgens mij de twee belangrijkste elementen.

Spreker 1

En vind je ook dat het concept dan heel erg binnen je eigen werkzaamheden past? In hoeverre zou je dat toepassen binnen je eigen werkzaamheden?

Spreker 2

Nou, Wij zijn altijd in contact met beleidsmakers altijd open over voor welke klant we werken. Dat is een voorwaarde en wat ook een belangrijk uitgangspunt bij X is dat we nooit namens cliënten spreken. Wij wat een belangrijk uitgangspunt bij X is dat wij nooit namens cliënten spreken. Dat heeft ook met transparantie te maken, want op het moment dat een klant zijn eigen verhaal vertelt, dan is dat transparanter.

Spreker 1

En, aangezien je al lang in het vak zit, is er dan een verandering of ontwikkeling in hoe er naar transparantie wordt gekeken bijvoorbeeld? In hoeverre is dat teruggekomen in je loopbaan?

Spreker 2

Nou ja, het is wel zo dat de lobby wereld ligt altijd wel een beetje onder het vuur ligt omdat de mensen gezien het zien als iets geheimzinnigs. En vooral richting de grote bedrijven dan, omdat die vaak hun zin krijgen omdat ze bij allemaal Kamerleden gaan lobbyen. Maar de vraag is denk ik wel iets van alle tijden dat er altijd wordt gedacht dat de behoefte aan transparantie groter is dan ooit. De vraag is wel van hoe voldoe je aan die behoeften? Je hebt in Brussel bijvoorbeeld een transparantieregister waarin staat wie wanneer bezig is met lobby in Brussel. Die lobbyisten moeten daar in staan, hoewel dat niet verplicht is. Dat is wel iets wat hier in Nederland misschien ook wel zou kunnen worden verwacht, maar op de een of andere manier er nooit komt. Ik weet het niet. Ik zou er niet tegen zijn.

Spreker 1

OK dus wel interessant dat je hier niet op tegen bent kan. In hoeverre denk je dat een verandering binnen de sector noodzakelijk is? Als het gaat om transparantie, dus als het dan gaat om zo'n register bijvoorbeeld.

Spreker 2

OK. Sommige dingen, daar heb je gewoon aan te houden als lobbyist. Je mag niet omkopen. Ja, je mag niet mensen voorliegen dat weet je. Dus de vraag is wat voor vraagstuk in welke lobby regels zijn welke beantwoorden?

Spreker 1

Nee, of je denkt dat er een verandering noodzakelijk is, in hoeverre je transparantie meer of minder dan de status qua wil zien.

Spreker 2

Verandering is noodzakelijk op het moment dat het volk vindt dat iedereen vindt dat er dat er meer behoefte is aan transparantie.

Spreker 1

En zijn we op dat punt, denk je?

Spreker 2

Nou de vraag is, wat zijn echt transparantie regels? Ik weet dat je niet zo wil hebben. Wat ga je uiteindelijk oplossen? Want ook, alle ministers moeten op de website van het ministerie zeggen met wie ze hebben gesproken. Ja, wat zegt dat dan uiteindelijk en wat registreer je precies en wordt als iemand even opbelt of op straat koffie drinkt ook geregistreerd? Dat soort dingen houden transparantieregels niet tegen, maar dat doe je om de wereld te laten zien dat je niks te verbergen hebt. Dus dat helpt de reputatie van het lobby vak. Het kan helpen, maar of slecht gedrag er van stopt? Dat vraag ik me af.

Spreker 1

Als je dat dan zo doortrekt, in hoeverre denk je dan je dat de perceptie van burgers zou kunnen veranderen als er meer transparantie zou zijn binnen de public affairs sector? Juist ook als je het hebt over de geveinsde transparantie, hoe je het net noemde. Dus als je het hebt over de koffietjes op straat? Wat je wel of niet registreert?

Spreker 2

Nou, het was zo dat dit een tijd geleden een discussie was. Mensen willen alles weten, willen alle gesprekken. Maar ja, als je ook met elkaar praat, niet alles mag naar buiten, weet je wel. Als ik nu volgens een klant van ons wil praten met een Kamerlid, ja, dan gaat dat niemand wat aan wat daar besproken wordt en je moet ook niet de illusie hebben dat het dan allemaal naar buiten moet komen. Dus transparantie is begrensd. Het is ook een gedeelte privacy voor sommige dingen. Niks hoeft aan de grote klok te worden gehangen, dat zorgt misschien ook voor de reputatie van ons vak. Maar ik ben je vraag vergeten. Kan je die herhalen?

Spreker 1

Ja, daar gaat het eigenlijk om over, de reputatie van het vak en de perceptie van burgers.

Spreker 2

Ik denk dus dat transparantie zou kunnen helpen. Ik vraag me af of de reputatie ook beter wordt. Het grote publiek zal altijd met argusogen naar lobbyisten kijken.

Spreker 1

Zouden er andere manieren zijn waarop jij kan zien dat dat zou veranderen?

Spreker 2

Nou ja, het hangt er een beetje mee samen dat je er op dit moment best wel een soort anti bedrijfsregels sentiment in Den Haag is en lobbyisten worden in eerste plaats geassocieerd met grote bedrijven. Wat wordt vergeten is dat een Greenpeace ook lobbyt. Dus dat gaat een beetje hand in hand.

Spreker 1

Dus ja geen concrete mogelijkheden zien om het momenteel te bewerkstellingen? Om een beetje die mogelijkheden leven in te blazen?

Spreker 2

Ja ik ja, ik vind dat een dat mijn lobbyregister mag komen en dat dat dat ministers er een strengere draaideur op nahouden, maar dat heeft niet met transparantie te maken. Beetje dus die mogen van mij als regels voor lobbyisten komen.

Spreker 1

Oké, en dan wil ik wat meer richting legitimiteit. Hoe zou je dat concept uitleggen en hoe zie je de relatie tussen legitimiteit en transparantie?

Spreker 2

Legitimiteit?

Spreker 1

Ja, hoe je dat begrip uit zou leggen

Spreker 2

Handeltjes.

Spreker 1

Maar bewerkstellig je dat zo?

Spreker 2

Tja, ligt aan waar blijkbaar behoefte aan is. Wij helpen bedrijven NGO's, gemeentes om effectief te communiceren met beleidsmakers. En dat is, ja, daar voegen wij waarde toe, dus kunnen wij dat blijkbaar beter dan anderen. En daar is niks mis mee. Het gaat ook over de kloof tussen de politieke en bedrijven bijvoorbeeld. Of organisaties die wij helpen. Daar halen wij legitimiteit vandaan. En we spreken de taal hier in Den Haag he? Dus bedrijven kunnen niet een ingewikkeld issue hebben voor ons, het ligt allemaal aan hoe het wordt uitgelegd. Met goede argumenten krijg je iets voor elkaar en vaak zijn er problemen met communicatie, dus falende communicatie. Daar helpen wij ze ook bij en daar halen we onze legitimiteit ook vandaan.

Spreker 1

En wat voor relatie zie je dan tussen legitimiteit en transparantie?

Spreker 2

Kijk, wij zijn niet van de kwaliteitsraad of juridisch, maar als je wordt gezien als legitiem door mensen, dan kun je misschien transparantie boven aan het topje zetten. Transparantie kan bijdragen aan legitimiteit.

Spreker 1

Ja, dan heb er nog eentje, maar die heb je eigenlijk al beantwoord. Dus over de mogelijkheden om transparantie te vergroten of juist te verkleinen en of dat wenselijk is voor jou.

Spreker 2

Nou ik ben voor uitgebreide lobby regels, transparantieregels in een transparantieregister. Ik denk dat dat goed is. Ik weet niet of het feitelijk gezien heel veel uithaalt dat het gedrag en dat we de invloed van lobbyisten wel beperken dan. Maar ik denk dat het enigszins bijdraagt aan de reputatie dat mensen kunnen zien wat lobby is en dat het ook heel normaal is voor Kamerleden of ministers om lobbyist te praten.

Spreker 1

Ja, want ze moeten ergens hun kennis vandaan halen.

Spreker 2

Dus je moet kennis ergens vandaan halen en ook kennis hebben van de bedrijfsregels of van een gemeente, dat is allemaal legitiem en het is aan volksvertegenwoordigers van de samenleving om te bepalen. Ja, wat doe ik met al die informatie van verschillende stapels? Kijk, lobby, is niet voor de massa. Voor veel mensen wordt het lobbyen misschien gezien als, tja, de grote bedrijven bijna omkopen. En eerlijk, dat is natuurlijk onzin. Wij zijn ook al foute lobbyisten, waarschijnlijk. Maar die perceptie heeft niks met lobbyen te maken. Dus gewoon omkoop of cadeautjes geven of corrupt zijn,

daar is de wet voor om te zorgen dat het niet gebeurt, daar heb je geen lobby transparantie regels voor nodig.

Spreker 1

Ja.

Spreker 2

Maar de regels kunnen wel bijdragen aan misschien betere reputatie omdat je in ieder geval als sector dat je laat zien dat je niks te verbergen hebt, dus meer reputatie dan het voorkomen van menselijke verdrag. Gewoon mijn mening.

Spreker 1

Dankje.

Spreker 2

Wat word je conclusie, denk je bij je onderzoek?

Spreker 1

Ik moet nog met veel mensen praten, maar mijn verwachting is dat wellicht inhouse lobbyisten misschien meer waarde hechten aan regels dan consultant lobbyisten. Maar het gaat echt meer om ieders perceptie op transparantie en hun mening.

Spreker 2

Ik denk het niet.

Spreker 1

We gaan het zien. Heb je verder nog vragen, op of aanmerkingen of iets anders?

Spreker 2

Nee, Ik ben geïnteresseerd in wat je scriptie zal zeggen.

Spreker 1

Ik ook

Spreker 2

Wat wordt de titel, denk je?

Spreker 1

Peeking inside the lobby sector, zoiets.

CL 2 – Transcriptie

Spreker 1

Super oké ja wat ook nog zullen kan zijn. Je mag ook altijd je toestemming weer intrekken. Uiteraard. Dus dat spreekt allemaal voor zich. Mijn eerste vraag gaat over of je misschien kan vertellen wat je doet binnen de public affairs sector en zou kunnen uitleggen hoe je werkzaamheden binnen deze sector passen.

Spreker 2

Ja, dat wordt natuurlijk het meest verrassende antwoord, Maar ik adviseer bedrijven, overheden, maatschappelijke organisaties hoe zij hun belangen moeten behartigen in Den Haag en daarbuiten. Dat is het korte antwoord.

Spreker 1

Hoe zou je jezelf positioneren binnen de brede public affairs sector?

Spreker 2

Dat is een ingewikkelde vraag, ja als consultant hè. Maar zijn er nog andere positioneren mogelijk?

Spreker 1

Ja het ligt ook een beetje aan hoe je je eigen rol zou uitleggen, dus dat kan veranderen per persoon.

Spreker 2

Nee. Oké de rol is zoals je hem kent, dus als externe adviseur namens opdrachtgevers. We zijn steeds meer aan het verschuiven naar meer coachende en spannende rol, maar alles te herleiden tot beïnvloeding. En dat is wel het langere antwoord, maar ik hou het zo kort mogelijk. Maar dat verschuift wel steeds meer in mijn geval naar verder van de politiek, dus daar waar ik vroeger vooral inspeelde op: hoe beïnvloedt je politici Kamerleden? Dat was destijds de primaire vraag en nu verschuift het veel meer naar van het Binnenhof naar de maatschappij. Dus ook hoe je met journalisten omgaat met maatschappelijke stakeholders of met andere bedrijven, dus de netwerken om de politici en ambtenaren heen die zijn groter geworden en het deel harder beïnvloeden in richting politiek. Dat is echt beduidend minder, dus dat is meer hoe mijn verloop binnen mijn functie ging. Hoe mijn positie steeds verandert.

Spreker 1

Wel erg interessant ook.

Spreker 2

Ja, zeker omdat het ook een andere skillset vraagt. En ja, ik weet nog steeds hoe het in de Kamer werkt zo'n beetje, maar dat is het minst belangrijke. Terwijl 30 jaar geleden, dat was mijn kunst, dus dat daar zie je wel een verschuiving in de rol die je hebt als consultant en dat heeft ook trouwens te maken met de kleur van je haar. Dus hoe grijzer je hoort hoe meer ervaring en hoe meer andere rollen je hebt vervuld.

Spreker 1

Ja even kijken en dan, hoe zie je het concept van transparantie binnen de kaders voor je werk en hoe past het hele concept van transparantie binnen je werkzaamheden? En dan ook misschien interessant om die switch een beetje te zien mocht die er zijn tussen vroeger en nu.

Spreker 2

Ja, ja, die is er zeker. Ik vind het wel boeiende vraag die jij hebt, want kijken wij consultants daar anders naar dan in huis lobbyisten. Dat is jouw kern.

Spreker

Ja, dat klopt inderdaad.

Spreker 2

Ik ben heel benieuwd naar je conclusies, als het niet zo is dat we er verschillend naar kijken, dan moeten we nog even verder praten met elkaar. Want zou ik zou het heel raar vinden als zij er anders naar kijken dan wij als consultants, maar ik snap ook wel als er een verschil is, maar goed dat is niet wat je vraagt. Hoe kijk ik naar het onderwerp wat belangrijker is dan ooit, omdat ja het werk van lobbyisten die allemaal snel op een hoop worden geveegd, die rol ligt onder een vergrootglas en vroeger had men het wel over lobbyisten. Maar nou en ontstond ook een bepaald beeld van. Maar juist Omdat het lobbyen transparanter is geworden, heeft dat een soort zichzelf versterkend proces tot gevolg gehad waarmee door die transparantie mensen meer willen. Weten we nog meer transparant moeten worden en mensen nog meer willen weten en waar wat ik boeiend vind in die beweging is de grens aan transparantie. Want je kunt nu eenmaal niet of het zou heel anti productief zijn om, ja, de gesprekken met stakeholders openbaar te maken of daar verslagen van te maken of daar een webcam op te zetten of wat dan ook. En heel veel mensen zien dat als transparantie, dus die beeldvorming van die ene zet, zeggen lobbyisten zijn per definitie niet transparant. Ja, dat klopt ook omdat er een grens zit aan wat transparant kan worden gemaakt. Wat nog productief is voor ons vak en daar lopen in huis lobbyisten net zo goed tegenaan als consultant lobbyist.

Spreker 1

En, waar zou je dan die grens trekken qua wat wel of niet transparant zou kunnen worden gemaakt?

Spreker 2

Ja, daar was ik al bang voor, voor deze vraag. Dat is een heel goede vraag, hoor, Maar dat hangt heel erg af van de rol die wij hebben ten opzichte van onze klanten. Dat hangt af van het onderwerp waar je mee bezig bent. Dus stel dat er een bedrijf is die in het officieel – trouwens ik weet niet of je voorbeelden in de scriptie gaat noemen.

Spreker 1

Wat je wil noemen is welkom, maar als je zegt, ik noem het voorbeeld ter illustratie, dan kan dat. Namen van klanten worden er uit gehaald.

Spreker 2

Nee oke daarom wilde ik het noemen, maar zal het omschrijven om misschien ook een beetje mijn punt te maken. Dus stel: bierbrouwer, Rusland. Zij waren – dachten ze – transparant over wat ze daar deden, maar daar dachten omgeving anders over. Nog los van mijn rol als lobbyist. We hebben toen ja, informeel contact gehad met leden van het kabinet bijvoorbeeld, of een bewindslieden. Onder andere met X en X. en daar zie je de grens, van transparantie omdat dat zo'n hot issue is met heel veel exposure. Daar zie ik ook wel de as. Hoe meer exposure bepaalt ook hoe minder transparantie je kunt zijn, want dat had contraproductief gewerkt, zowel voor de klant, het kabinet als voor dat tweede Kamerlid met wie we spraken. Dat was X. Maar dit is met meer ongoing issues, die wat minder hot zijn, kun je wat transparanter zijn in het contact wat je hebt. Eigenlijk is dat meer aan de orde van de dag. Er zijn meer crisis gedreven onderwerpen onder issues die echt in de spotlight staan van journalisten nieuws, daar heb je een afnemende transparantie. Misschien is dat ooit iets voor een vervolg onderzoek of deze theorie klopt, maar daar koppel ik het wel aan. Het niveau van transparantie heeft ook met tijd te maken. Soms kun je het nu eenmaal niet onderdrukken. Ook om tijd vrij te maken om feedback te geven van alle gesprekken die je voert.

Spreker 1

Wel een erg interessante theorie.

Spreker 2

Je ziet wel in het verlengende hiervan dat X zelf ook transparanter zijn over hun government regulations, wat ook bestaat in hun aandeelhouders feedback geven of terugkoppelen. Vorige week was er ook gevraagd hoe transparant X lobbyt. En daar kwam een wat dommig antwoord uit, omdat het ook niet op die QA stond van X, maar dat terzijde. Maar het heeft dus echt wel de interesse van de maatschappelijke omgeving van maatschappelijke organisaties, media en dus ook van ons. En dan hou ik op, ik heb het zelf altijd heel belangrijk gevonden. Maar heb daar ook altijd de beperkingen van gecommuniceerd, dus belangrijk gevonden van wij moeten een gedragscode. Daar moet ook

transparantie in staan. Ook wat men van ons mag verwachten van onze cliënten en onze omgeving van ons mag verwachten, maar ook heel duidelijk aangeven.

Spreker 1

Ja.

Spreker 2

Wat we nu doen, dus ik kreeg heel vaak de vraag met die gedragscode. Ook je zegt dan dat je transparantie van belang vindt, maar je hebt geen lijst van cliënten op je website staan nou dat, dat daarvan heb ik altijd gezegd ja, dat doe ik ook niet. Dat is ook niet aan ons. Het wordt vaak door bureaus ook gebruikt als reclame middel, dus ik vind dat ook niet echt productief en een lijstje namen van bedrijven zegt ook niet wat je over wat je doet, maar die kreeg ik wel heel vaak terug. Van ja, lekker consistent. Je bepleit transparantie en dat doe ik ook echt, dus ik vertel wel over mijn vak wat ik doe, maar ik ga daar niet over, ik vind niet dat wij daar dan ook in de over naar buiten toe moeten zeggen dat we voor een X, X of wat dan ook wat we daarin doen? Dat is aan het bedrijf zelf.

Spreker 1

Interessant.

Spreker 2

Daar zit wel een verschil met de inhuur lobbyist trouwens denk ik, maar ja, we gaan door.

Spreker 1

Dat denk ik ook ja. Nou we gaan het zien. Eerder noemde je net dat je wel een soort ontwikkeling ziet en transparantie over de jaren heen, zou je daar wat meer over kunnen vertellen over wat voor ontwikkelingen je daarin precies hebt gezien?

Spreker 2

Ja eigenlijk wat ik net probeerde uit te leggen, is dat besluiten van de politiek onder een groter vergrootglas is komen te liggen en alles wat zich daaromheen af speelt, dus ook lobbyisten, maar ook het de beloning van Kamerleden of hoe besluitvorming tot stand komt dus die algehele maatschappelijke interesse heeft er toe geleid. Ook van wat doen jullie eigenlijk als lobbyisten? Het is ook iets internationals dus in Europa. Ja hadden we al langer gisteren de eerste bijeenkomst over transparantie in Europa. Ik denk dat ik in 1992 ja inderdaad helemaal met X en X. Maar het is een hele lange discussie die in Nederland eigenlijk ook internationaal gedreven is. Wij zijn als land nooit koploper geweest op het gebied van transparantie. Daar zie je ook dat de OECD ons daar nog wel eens wat van ja, dat heb je gezien. Ook de Eerste Kamer bijvoorbeeld.

Spreker 1

Best een tegenstelling dan.

Spreker 2

Ja en ook begrijpelijk, omdat wij allemaal maar denken, ja, maar wij doen het toch netjes en het speelt allemaal niet. Ja, het speelt overal en zo netjes kennelijk in internationaal perspectief doen we het niet. Dus is een algehele trend met een beetje buitenlandse indruk invloed. Ik denk ook überhaupt de maatschappelijke trend dat bedrijven zich meer moeten verantwoorden. Ook wat ze op dit vlak doen, dus dat heeft er ook mee te maken. Ja en ik denk het laatste is dat de journalisten het gewoon ook leuk en spannend vinden, van hoe lobbyt de tabaks industrie en zo. En dat heeft ook tot heel veel aandacht geleid.

Spreker 1

En heb je dan door deze ontwikkelingen momenteel het idee van goh er moet nog meer transparantie komen? Of heb je juist het idee dat dat een beetje moet worden tegengegaan? Hoe positioneer je jezelf daarin?

Spreker 2

Ja, die discussie is nooit klaar. Al is het maar alleen al omdat ik vind dat we ons moeten kunnen verantwoorden. Een soort transparantie is mogelijk dus ja, die die discussie is niet klaar en die zie je ook met pieken en dalen pieken en dalen. Maar in een opgaande trend. En ik vind ook dat dat goed is. Maar het is wel gelimiteerd, dus ik denk ook dat wij een daar zie ik de beroepsgroep van ons krampachtig zijn. Of het nou in huis is of consultants wj zijn niet van dezelfde afdeling, ja, maar dit willen we niet vertellen. Of we leggen niet uit waarom je niet altijd de deur open kunt zetten om wat ik net zei, hè om die gesprekken transparanter te maken en daar vind ik de beroepsgroep nog wel eens wat ja wat defensief. Hoe het zich snel aangevallen voelt? Nou, ik denk dat het ook om de journalist gaat. Mits zijn geïnterviewde als hij bronnen heeft, gaat hij die ook niet openbaar maken. Of de ministerraad iedere vrijdag is ook niet openbaar. Er zitten ook geen webcams op, dus het is een reden waarom we doen wat we doen op de manier waarop we doen. En ik hoop dat hij nog lang zal blijven, maar je ziet ook wel daarin gedoseerd beleid in het openbaar maken van agenda 's. Dat begon al met de procedurevergadering, vroeger waren die niet openbaar. Nou, dat was echt een shocker toen we dat konden volgen, terwijl het voor jou heel normaal is, maar voor mij was dat normaal. Ministerraad idem, agenda van de Ministerraad no way en op een gegeven moment dus die verandering wel. Dat neemt nog steeds toe, maar er komt een moment dat dat ja dat dat dat we daarmee klaar zijn, denk ik. En ik hoop ook dat we die grenzen dan gaan aankijken wat we niet transparanter willen maken.

Spreker 1

En lobby heeft natuurlijk in het algemeen een vrij negatieve connotatie door burgers. Heb je het idee dat meer transparantie of wellicht de illusie van transparantie daar een bepaalde invloed op zou kunnen hebben.

Spreker 2

Nou tot dusver, niet echt, want dan ben je te goeder trouw en dan denkt de ander alleen maar, oh, interessant. Ik wil nog meer weten wat niet wil zeggen dat we dat niet moeten doen, hoor, maar ik heb niet de illusie dat we daardoor transparanter zijn. Ik denk dat we een stapje terug moeten gaan en van meer moeten vertellen wat we doen. En dat ja, dat kun je koppelen aan transparantie, maar ik denk, dat het daar al misgaat met onze beroepsgroep. Veel beroepsgroepen trouwens, maar ook bij ons dat we door dat niet te vertellen, mensen gelijk aan de kant van jullie zijn niet transparant zich positioneren. Maar gaat daarmee reputatie van het vak verbeteren nou, dat denk ik niet, want uitwassen zijn er altijd. Je hebt altijd lobbyende politici die dan aan ons vak worden gekoppeld en daar worden dan alle lobbyisten op een hoop gegooid. We hebben een paar jaar geleden die discussie van de Partij van de Arbeid gehad over transparantie. En, die hadden het dan over lobbyisten en het transparant maken wat ze deden, maar uiteindelijk hadden ze het alleen maar over consultant willens en wetens. En dat helpt dan ook niet, dus ik heb geen enkele illusie dat we die discussie gaan kantelen en misschien 30 jaar geleden vond ik dat heel erg, maar nu denk ik, moeten we een beetje daar gebruik van maken of een beetje dicht keuze een reputatie koesteren.

Spreker 1

Ja.

Spreker 2

En dat doen we nu vaak wel door onszelf public affairs professionals te noemen enzo. Maar dat zegt heel veel mensen helemaal niks dus.

Spreker 1

Nee.

Spreker 2

Ik ben daar redelijk realistisch in, ik wou zeggen somber, maar dat is niet realistisch in dat we niet door transparanter te zijn reputatie gaan verbeteren.

Spreker 1

Oké interessant. En zie je dan ook dat er een bepaalde relatie is tussen transparantie en legitimiteit of hoe? Hoe zie je dat precies en hoe leg jij legitimiteit uit?

Spreker 2

Oh, Dat is een hele ingewikkelde. De relatie tussen transparantie, legitimiteit door en daarmee vraag je mij door transparanter te zijn, worden we legitiemer?

Spreker 1

Ja en hoe je het begrip ook zelf invult en hoe je die relatie ziet, als je denkt dat er een relatie is. Legitimiteit kan op veel manieren worden uitgelegd, bijvoorbeeld door het vertrouwen van mensen in de overheid, minder vertrouwen in public affairs maar klanten hebben dat wel, anders zou het niet zo'n booming business zijn nu. Ik ben benieuwd naar hoe jij dat ziet.

Spreker 2

Ja, Ik weet niet of ik hem helemaal begrijp, maar dat is mijn eendimensionale blik op het vak ik wat ik altijd zeg en dat meen ik ook, en dan kijken mensen mij vaak wazig en glazen aan. Ik vind lobbyen iets wat bijdraagt aan de kwaliteit van besluitvorming, dus ik vind dat het legitimiteit verhogend werkt. Ik denk dat dat dat dat spoor is van jouw vraag, maar er zijn ook mensen die zoiets hebben van ja, maar ja, jij hebt een voorsprong. Om dat te doen of jouw cliënten hebben dat en dat vind ik echt onzin, want juist maatschappelijke organisaties vaak met minder middelen, hebben meer impact dan de professionele lobbyisten van bedrijven of organisaties die ze toch al niet zo aardig vinden in Den Haag dus. Maar het principe van lobbyen vind ik dus de kwaliteit van besluitvorming en daarmee ook de kwaliteit van de democratie verhogend. Maar als ik met X morgen zou praten en dit zou zeggen, dan hebben ze iets van: ja, dat is mooi lekker dan, want jij krijgt er veel geld voor en daarmee heb je een voorsprong. Dus maar, ik vind dat legitimiteit verhogend. Jouw vraag is door transparanter te zijn, verhoog je daarmee dan ook de legitimiteit maar die relatie zie ik niet, Maar ik vind het wel een hele goede vraag nu ik denk dat ik hem snap. Zou dat helpen door transparanter te zijn. Ja, ik denk het eigenlijk niet en dat heeft ook te maken met wat ik net zei, omdat er grenzen zijn de transparantie. En ook door te zeggen als lobbyist, ja, maar dit gaan we niet transparant maken, denk ik in dat die legitimiteit afneemt en dat andere mensen daarmee een argument hebben om te zeggen, ja maar je bent niet transparant, dus de legitimiteit van besluitvorming neemt daardoor juist af. Dus ik denk niet dat dat voor mij werkt. Door ook voor die koppeling te zijn, meer transparantie leidt tot hogere legitimiteit. Ik denk wel in algemeen zin dat hoe meer er gelobbyd wordt, hoe groter de legitimiteit is, waarvan hoe je echt voors en tegens en een ontvanger van de lobby kan dan nog beter afwegen waar hij of zij de focus op legt.

Spreker 1

Het heeft natuurlijk ook een doel, want je ziet ook niet voor niets dat er nu gemeentes bijvoorbeeld een enorme sprong is waar bijna elke gemeente nu een PA professional heeft. Er is natuurlijk wel een reden daarvoor. Ik heb nog één vraag eigenlijk, omdat je ook bijvoorbeeld zegt dat er een plafond aan

zit eigenlijk aan wat hoe transparantie zou kunnen zijn. Mochten we dat plafond bereiken, zouden er dan denk je mogelijkheden zijn om die transparantie weer terug te dringen of te verkleinen?

Spreker 2

Binnen lobbyisten?

Spreker 1

Ja. Yes. En in hoeverre zou je dat wenselijk vinden, mocht dat plafond bereikt zijn?

Spreker 2

Nee, ja een plafond is al iets van het maximaal bereikt, hè? En terugdraaien, daar zijn we niet van. Dit is echt voor mij is transparantie in one Way Street op het moment dat je je een keer hebt aangegeven ik ga mijn cliënten lijst publiceren zoals in Brussel willen, hè? Of ik ga de omzet publiceren wat je bepaalde projecten doet of als bureau doet wat ik nutteloos vind. Dat zegt helemaal niks, maar oké, dat is dan transparantie. Maar dat daar kun je daarna niet meer zeggen, nou, daar gaan we dan op terugkomen. Maar dan denkt je omgeving? Oh, ze hebben wat te verbergen, dus voor mij is het echt een een one way Street.

Spreker 1

Heel goed, nee, dat snap ik wel mooi verwoord ja, nou ja, Dat was het eigenlijk. Heb jij nog vragen voor mij, wil je nog iets weten nog iets toevoegen?

Spreker 2

Ik ben heel benieuwd naar het resultaat, dus het is anoniem, maar ik wil het wel heel graag lezen als je zo ver bent.

Spreker 1

Uiteraard. Dankjewel voor je tijd!

CL 3 – Transcriptie

Spreker 1

Oké dan gaan we beginnen. Eerste vraag, kan jij uitleggen hoe je de public affairs sector definieert en wat jouw rol daar precies in is?

Spreker 2

Ja, hoe ik het definieer is: je bent een bruggenbouwer tussen politiek en tussen het bedrijfsleven. En dat is nodig omdat in de politiek niet altijd een besef is van de impact van regelgeving op het bedrijfsleven en vanuit bedrijfsleven. Weinig begrip of weinig kennis van hoe de politiek nou daadwerkelijk werkt en hoe je daar ook je stem in kunt laten horen wanneer dat nodig is. Dus de rol van een public affairs professionals eigenlijk te brug bouwen tussen die twee. En het was een tweeledige vraag, geloof..

Spreker 1

Ja, hoe zie, hoe zie je jezelf in deze sector als professional ja oké.

Spreker 2

Dat dus als bruggenbouwer.

Spreker 1

En, hoe zie je het concept van transparantie binnen de kaders van je eigen werk.

Spreker 2

Ik denk dat public affairs een vakgebied is waar heel te vragen naar is en transparantie ook heel groot is, omdat je zo dicht op het beleidsvormingsproces staat, dus dat roept al snel de vraag op, hoeveel invloed heb je daadwerkelijk op het beleidsvormingsproces? En het doen dat iedereen het erover eens is dat beleid niet gevormd moet worden, omdat door een partij die onevenredig veel invloed daarop heeft gehad. Dus transparantie is daarin voor iedereen ontzettend belangrijk, zowel voor ons in ons vakgebied, zodat wij ons werk integer kunnen blijven doen als voor beleidsmakers zelf. Om aan ja, achteraf ook te kunnen inzien en aan te kunnen tonen met wie ze gesproken hebben over vorming van beleid en hoe dat tot stand is gekomen? En ik weet niet of dat de vervolgvraag is dat ik daar nu al vooruit loop daarop, maar als bureau zijn we daar ook veel mee bezig, hè? Met transparantie dus we hebben transparantie code of een gedragscode waarin eigenlijk voorgeschreven staat hoe we met bijvoorbeeld potentiële belangenverstremgeling moeten opgaan omgaan, maar ook dat we open en transparant communiceren over wat voor werk we doen en hoe we dat doen met wie we dat doen, enzovoorts. En dat is ook iets wat we jaarlijks herijken met in het team, want dat vind ik ook wel belangrijk aan transparantie of aan gedragscodes. Het moet ook een beetje leven binnen de organisatie.

want als je het alleen maar een stoffig document hebt waar niemand naar kijkt, dan ja, dan hoeveel is dat eigenlijk waard? Zo'n code?

Spreker 1

Dus je vindt het zo'n code bijvoorbeeld erg belangrijk binnen je eigen werkzaamheden?

Spreker 2

Ja, Omdat dat wel een soort van gemeenschappelijke lijn trekt over wat is oké, wat is niet oké? Wat vinden wij als team? Oké, en dat kan dus ook ontwikkelen op een bepaalde manier, maar anders hou je er toch bijvoorbeeld in dit kantoor individuele meningen op na over wat transparantie nou daadwerkelijk inhoudt en hetzelfde geldt voor wetgeving over lobby transparantie. Dat is nu ook heel veel in het nieuws. Ik denk dat het juist goed is als we daar met zijn allen regels over maken. Tegelijkertijd is alleen wetgeving ook heel erg beperkend Omdat je niet alles kunt vastleggen in regels. Het gaat eigenlijk ja, gedrag moet je ook ja, een soort van moet je ook naar de geest van de regels gedragen als het ware en niet altijd de gaten in wetgeving proberen op te zoeken. En volgens mij is er in Europa nu een hele discussie over hoe informele contacten eigenlijk eventueel ook in een lobbyregister of een transparantieregister zou je moeten staan. Ja, en Je kunt dat proberen tot in den treure te regelen, maar transparantie is ook niet alles.

Spreker 1

Zoals een koffietje halen in het park en er over praten.

Spreker 2

Ja over wat voor gedrag je dan aan banden legt.

Spreker 1

Ja je noemde net al dat bijvoorbeeld dat er veel nieuws is de laatste tijd over bijvoorbeeld die registers en dergelijke. Zie je dan nu ook een soort ontwikkeling en in hoeverre zie je een bepaalde ontwikkeling richting bijvoorbeeld meer transparantie of andere zaken? Heb je het idee dat dat erg aan het leven is en dat er ook daadwerkelijk wat aan het veranderen is? Of hoe zie je dat precies?

Spreker 2

Ja het leeft. Ik vind het lastig om te zeggen of dat nu echt meer leeft dan bijvoorbeeld 5 of 8 jaar geleden. Ik heb zelf ook mijn scriptie over lobby geschreven en over transparantie. Toen was wat ik wel merk of observeer is dat Nederland was toen ook in Brussel een voorloper op het publiceren van vergaderingen die ze hadden bijvoorbeeld bij de permanente vertegenwoordiging met lobbyisten of belangenbehartigers want een Greenpeace behartigt ook belangen, dus dat is meer dan alleen het bedrijfsleven en lobbyist.

Spreker 1

Ja.

Spreker 2

In zekere zin is iedereen een lobbyist. Ik moet zeggen dat het toen leefde, maar toen was Nederland er ook al heel erg mee bezig, ook in Brussel en ook in mindere mate in Den Haag, dus ja, er is nu meer politieke aandacht voor, maar ik zie persoonlijk als ik heel eerlijk ben of niet echt grote veranderingen. We hebben in Nederland geen lobbyregister zoals in Brussel. We hebben geen ja centraal punt waar je je aanmeldt als lobbyist waar je dan een baasje krijgt, enzovoorts dus. Ja, we hebben het er met zijn allen veel over, maar veel verandert er ook niet.

Spreker 1

En vind je persoonlijk een verandering dat zakelijk? Ja, Waarom?

Spreker 2

Omdat nou, ik noemde net al eens bij uitstek een vakgebied waarin je eigenlijk terecht onder de loep ligt en daar dat wordt alleen maar groter, dat is gewoon wat argwaan of wantrouwen in het vak lobby als je er niet hele duidelijke gedragsregels aan verbindt en transparantie kan juist aantonen dat ja dat invloed bijvoorbeeld beperkt is of dat invloed te groot is. Dus ik denk dat het ook, ja, het is een beetje ja beleidsvormingsproces een beetje recht trekken in zekere zin dat partijen die misschien minder gehoord worden en dat kunnen ook bedrijven zijn, maar dat hoeft niet per se zo te zijn dat die ook wat meer de kans krijgen om hun stem te laten horen. Dat is de rol van de beleidsmaker dat die de belangen afweegt en hetzelfde geldt van politicus en dat die tot een. Uiteindelijk komt er in veel gevallen een middenweg door alle input, dus zo'n transparantie register of meer transparantie over lobby proces en wie met wie spreekt bijvoorbeeld zou het wel kunnen helpen? Ja, zouden kunnen in kunnen helpen, maar ook daar zitten dus grenzen aan.

Spreker 1

En in hoeverre denk je dan dat zo'n verandering implementeren zou helpen met de negatieve connotatie die burgers hebben ten opzichte van het hele vakgebied?

Spreker 2

Ook beperkt vrees ik, omdat het idee heb dat veel mensen zich tegenwoordig ingraven in hun eigen perceptie of eigen standpunt. Dus het is heel moeilijk wat je ook doet om mensen te overtuigen van dat er wel transparantie is in ons geval. Je ziet ook in politiek toch die polarisatie terug. Ik heb daar geen cijfers voor, maar overtuigd zijn van hun eigen gelijk en dan kunnen er 10, 20, 30 feiten zijn die dat bewijzen dat ze geen gelijk hebben en nog gelooft men in hun eigen gelijk. Dus hetzelfde geldt voor

transparantie in de lobby als jij als fabrikant tegen beïnvloeding tussen haakjes bent wat het ook inhoudt, dan gaan nieuwe transparantieregels over lobbyen. Ga jou niet overtuigen van dat het nu opeens wel transparant gaat. Ik weet niet of ik je vraag beantwoord.

Spreker 1

Interessant, ja erg interessant antwoord vind ik en dan is de volgende vraag is hoe je de relatie precies ziet tussen transparantie en het begrip van legitimiteit en hoe je dat begrip ook uitlegt.

Spreker 2

De relatie van transparantie en hoe bedoel jij?

Spreker 1

Legitimiteit. Je kan dat op meerdere manieren uitleggen, maar het is ook de bedoeling dat ons werk ook legitiem is, omdat mensen het anders niet opzoeken om ondersteunt te worden door lobbyisten. Dus in hoeverre zie je daar relatie tussen wat wij doen en hoe transparantie invloed heeft op hoe legitiem wij bezig zijn?

Spreker 2

Legitimiteit. Bedoel je daar een soort macht mee?

Spreker 1

Nou ja, niet per se de macht natuurlijk. Die burgers ons geven niet zoals macht zoals in politiek Den Haag. Maar ik bedoel meer van stoppen tot een gedeelte van vertrouwen in ons dus in hoeverre is dat legitiem? Dat bedoel ik er meer mee. Hoe leg jij het begrip legitimiteit uit?

Spreker 2

Hoe leg ik het begrip legitimiteit uit. Eigenlijk of we recht van spreken hebben omdat we weten hoe het in de politiek werkt. Dat is een selling point wat we hebben tegenover klanten. We weten ook in welk onderdeel van het proces je waar moet zijn, dus ik denk dat die kennis die redelijk uniek is en dat kunnen verbinden aan acties die bedrijven kunnen ondernemen om zo een beleidsbeïnvloeding of zo een beleidsvormingsproces relatief ongrijpbaar is. Om dat toch te kunnen proberen of die beïnvloeden. Dat is wat ons definitie geeft. Er zijn allemaal collega's die een achtergrond in de politiek hebben of die een achtergrond bij ministeries hebben. Dus ik denk wat ons als bureau de legitimiteit geeft is een de klant waarvoor we werken, ons track record dus omdat als we voor klant X werken, dan zal dan vast wel betekenen dat we goed zijn. En twee, het is ook de collega's die voor ons werken die ons legitimiteit geeft, het zijn allemaal mensen met een achtergrond in het vakgebied. Eigenlijk heel breed en ook allemaal mensen die betrokken zijn bij het vak. Dus niet alleen maar mensen met een netwerk en die in de politiek zaten en dus daarom lobbyist zijn geworden, maar ook gewoon geïnteresseerde

mensen die over het vakgebied willen meepraten en proberen mee te bewegen met de trends van maatschappelijke ontwikkelingen. Dus ik denk dat ik dat zou omschrijven als wat ons legitimiteit geeft als bureau. Ik weet niet of dat je vraag beantwoord.

Spreker 1

Ja, dank je. Als je dit hele begrip koppelt aan transparantie. Hoe zou je die relatie dan omschrijven? Zie je een relatie?

Spreker 2

Je kunt het je als public affairs professional kun je het je niet veroorloven om niet mee te praten over dit soort discussies over transparantie. Transparantie gaat ook over hoe jij je verhoudt tot de politiek tot ministeries, enzovoorts. En hoe jij in jouw vakgebied staat. Daarom moet je ook over mee discussiëren, vind ik. Want als je stil blijft van ja, wat voor public affairs professional ben je dan als je het gewoon over je heen laat komen qua regelgeving? En dan kan het nog zulke goede regelgeving zijn, maar daarover mee discussiëren zit ook in onze aard en ons vakgebied. Dus ook als het ons aangaat ons een keertje aangaat in plaats van onze klant zou daarover mee moeten praten, vind ik dus. Nou, mede daarom doe ik mee aan dit interview, Omdat het toch wel belangrijk is om over transparantie met elkaar te praten van wat is een soort van standaard die we met zijn allen zouden willen aanhouden en in de hoeverre is beleidsbeïnvloeding ook een onderdeel van de democratie. Dat is ook iets waar we vaak met klassen over praten, maar ook met Kamerleden, zelfs van wat mij betreft is het een onderdeel van ons democratisch proces dat iedereen recht heeft op inspraak. Iedereen heeft recht op inspraak in het politieke proces en wij helpen partijen daarbij om die de ingangen te vinden. En uiteindelijk is het ook aan beleidsmakers in de brede zin aan welke inbreng zij zwaarder laten wegen. Het is dus wel belangrijk dat iedereen ook in elk geval gelijke kansen heeft om die inbreng daarvoor te leveren.

Spreker 1

Even kijken, dan zijn we al bij de laatste vraag. Ja, heb je praktische mogelijkheden om transparantie te vergroten of te verkleinen en in hoeverre vind je dat wenselijk?

Spreker 2

Ja, dus voor mij persoonlijk wat ik eraan doe om transparantie over het vakgebied en wat ik doe te vergroten bedoel je? Of vanuit het kantoor?

Spreker 1

Vanuit jouw standpunt niet vanuit X.

Spreker 2

Met klassen praten op, universiteiten bijvoorbeeld veel naar open dagen te gaan van die carrière dagen, enzovoorts en ook met enige regelmaat opiniestukken publiceren bijvoorbeeld of een blog op onze website, dus daarmee verschaf je openheid over het vakgebied. Dan geef je ook de kans aan anderen die erover willen leren of die er vraag over hebben om zich erin te verdiepen. Dus dat is hoe ik dat zie. Ik vind soms dat we daar niet altijd genoeg aan doen hoor, maar dat we soms als bureau daar ook al wat nadrukkelijker bij kunnenilstaan. Precieze invulling daarvan heb ik nog niet, maar in het maatschappelijke debat gaat het ook vaak dan behoorlijk oppervlakkig over transparantie in lobby en dan zou het ook misschien wel nuttig zijn als er iemand eens aanschuift aan een talkshowtafel om het over het vakgebied te hebben.

Spreker 1

Ja. Oké nou interessant, heb je nog vragen voor mij of op of aanmerkingen?

Spreker 2

Ben heel benieuwd naar het uiteindelijke onderzoek, deel het vooral zou ik zeggen.

Spreker 1

Dank je wel voor je tijd.

CL4 – Transcriptie

Spreker 1

Kan je alsjeblieft vertellen wie je bent, wat voor werk je doet en hoe je jezelf terugziet in PA sector.

Spreker

Ja zeker.

Spreker 2

X, werkzaam bij X sinds 5 jaar en hoe ik mezelf terugzie ja, wat ik ja, wat wij met name doen denk ik, is adviseren over proces en boodschap. En dus wat ze als kantoor richten wij ons wat minder op een bepaalde sector, dus we doen verschillende sectoren maar, daar zijn natuurlijk mensen die meer in een bepaalde sector werken. Ik ben in ieder geval niet iemand die van een bepaalde sector.

Spreker 1

En, hoe zie je het concept van transparantie terug binnen de kaders van je werk en binnen je werkzaamheden?

Spreker 2

Nou, kijk, als het bij mij gaat over transparantie kun je dat natuurlijk op verschillende manieren definiëren of het komt terug in verschillende aspecten van ons werk. In principe werken wij zo dat wij aan de achterkant zitten, met name dus wij adviseren cliënten over de manier waarop zij hun boodschap moeten overbrengen met wie ze in contact moeten zeggen, we zitten eigenlijk vaak niet aan tafel of in ieder geval zijn. Geen woordvoerder dus in die zin. Ja we zitten dus niet met open vizier perse tegenover een bepaalde politicus. Transparantie bij ons is meer transparant zijn richting cliënten, maar ook contactpersonen, bijvoorbeeld bij het ministerie over met wie wij allemaal nog meer werken of mensen wie wij bellen bijvoorbeeld. Maar ons kantoor is zo ingericht dat je dus eigenlijk die contactmomenten dat je namens een cliënt spreekt of opbelt of opvolgt. Die zijn relatief beperkt omdat wij vinden dat dus de cliënt zijn, zijn beste eigen zijn of haar beste woordvoerder. Dus het is niet zo dat wij het woord voeren namens hun cliënt en daarom zitten wij wat minder aan de voorkant van dat proces, maar wat transparantie wel betekent is dat we richting cliënten in ieder geval die ook een bepaalde relatie met elkaar hebben en dat je op het dossier open en transparant communiceert, zodat een cliënt daar zelf een afweging in kan maken en dan gaat het dus over, willen we nog dat.

Spreker 1

Ja precies. En heb je in de afgelopen jaren een ontwikkeling gezien ten opzichte van transparantie of discussies zien oplopen?

Spreker 2

Nou, kijk. Bij ons speelt nog wel eens hè, kijk, omdat wij dus niet het woord voeren. Namens een cliënt is het ook niet aan ons om te vertellen aan externe die buiten politiek bestuurlijke proces zitten dat wij voor bepaalde cliënt werken, dat is gewoon een bepaalde vorm van geheimhouding. En zoals dat in de advocatuur ook geldt. Kijk er gaan wel eens stemmen rond binnen kantoor omdat bijvoorbeeld cliënten op de website te communiceren bijvoorbeeld. Dat zou je als transparant kunnen beschouwen. Ik denk dat veel collega's dat misschien zelf ook wel fijn zouden vinden omdat je dan weet je, dan kun je gewoon ook op borrels en feesten partij wat opener zijn over je werk en dat vermindert misschien de sfeer van: Oh, wat zijn die Mensen allemaal aan het doen? Maar goed, er zijn natuurlijk gewoon cliënten die dat zelf niet zo op prijs stellen.

Spreker 1

En, hoe kijk jij daar naar?

Spreker 2

Nou, het zou mij niet zoveel uitmaken. Ik vind het best. Ik bedoel, ik doe geen werk waarvan ik vind dat het daglicht niet kan verdragen, dus voor mij persoonlijk zou het eigenlijk best prima zijn. We hadden gister of eergister een gesprek bij X. Ik zit daar zelf in de Commissie wetenschappen en beroepsvorming en dan een van de grote dingen die al sinds begin 2000 speelt is de wetgeving die er moet komen om lobbyen transparanter te maken. Transparant als in beter inzichtelijk voor de buitenwereld en een van de dingen die dan altijd naar voren komt is het lobbyregister. Een van de spreker van toen die zei het beste is eigenlijk als er in een register woord voor woord wordt afgewogen van joh, wat zijn de verschillende belangen die spelen en wat is die keuze die door de ambtenaren wordt gemaakt op basis van de verschillende perspectieven? Dat zijn eigenlijk dan dus drie lagen. Dus representatie aan de onderkant, wat de scenarios zijn en het advies van de ambtenaar twee en drie wat is dan de politieke keuze die eroverheen gaat, bijvoorbeeld op het gebied van migratie zie je best wel dat de wetenschap bijvoorbeeld zegt dus hoogleraren dat veel van de plannen die Nederland heeft illegaal zijn. Dat helpt, maar om migratie tegen te gaan zouden al die heftige scenarios een afschrikwekkende werking moeten hebben. Maar veel hoogleraren zeggen dat is een slecht idee want in de praktijk zien we dat dat in andere landen helemaal niet op die manier werkt. Wat je wel doet is dat je mensen drijft richting prostitutie of drugshandel, dat soort zaken, mensen worden ontwikkeld voor de maatschappij op die manier. Beetje lang verhaal maar er wordt dus een politieke keuze gemaakt door het kabinet om het advies van experts te negeren. En ik zou het best verfrissend vinden als dat wat beter inzichtelijk wordt, want dat maakt dus ook dat je als lobbyist als belangenbehartiger voeg je perspectief toe aan een reeks perspectieven van andere organisaties, door die adviezen transparant te maken heb je misschien minder geheimzinnigheid en meer duidelijkheid over wat de politieke keuze dan is. Want vaak wordt nog wel eens gezegd van ja, dat is het bedrijfsleven die die

keuze zodanig beïnvloed dat het eigenlijk geen politieke keuze meer is maar meer een keuze ingegeven door extreem zware lobby vanuit bepaalde hoeken. Terwijl vaak is het ook gewoon een politieke keuze en is het een keuze die past bij de ideologie van een bepaalde partij. En natuurlijk maak je daar als PA adviseur gebruik van die verschillende perspectieven ook van politici. Maar dat is denk ik in die zin ook logisch, want je sluit aan bij een groep binnen de democratie die dan achter staat.

Spreker 1

Vind je dat ook een noodzakelijke verandering? Denk je dat het een dat het beter gaat worden voor PA sector als dus zoiets wat je net zegt over die 3 lagen als zoiets wordt geïmplementeerd?

Spreker 2

Nou. Ik denk het is geen noodzakelijke verandering. Ik denk wel dat een noodzakelijke verandering zou kunnen zijn, is dat er in ieder geval ambtelijke adviezen alle verschillende belangen gehoord worden aan de voorkant. Ik denk dat dat een goede toevoeging zou zijn en dat dat ook op een andere manier wordt ingericht dan bijvoorbeeld een internetconsultatie, want daar zie je veel vaak daar kunnen natuurlijk partijen, publiek of anoniem hun zienswijze indienen op een bepaald stuk wetgeving. Maar wat er dan bijvoorbeeld dus niet gebeurd is dat er in memorie van toelichting van een bepaald wet stuk dar er heel uitgebreid staat welke partij wat gezegd heeft en wat de afweging is die de ambtenaar in kwestie heeft gemaakt gedaan of om het wel of niet te doen op een bepaalde adviezen en perspectieven te nemen. Dat zou denk ik kunnen worden verbeterd. Is het noodzakelijk? Ja, ik denk niet dat het noodzakelijk. Ja, Ik denk dat voor meer vertrouwen in politiek en samenleving het wel beter zou zijn op het moment dat dit soort processen wat transparanter worden ingericht. Maar de vraag die vaak speelt is, is dat praktisch uitvoerbaar? Of weet je een beetje hetzelfde als met arbeidsmiddelen of migranten die in de illegaliteit en onzichtbaar hoeveel van die dingen die nu redelijk zichtbaar zijn dwing je door bijvoorbeeld een register helemaal de afgrond.

Spreker 1

Als je het dan hebt over de perceptie van burger. Als er meer transparantie is, in hoeverre denk je dan ook dat de negatieve connotatie die burgers nu hebben over de lobby sector dat dat verminderd zou kunnen worden als er dus meer transparantie zou komen?

Spreker 2

Ja, dat denk ik wel. Nou. Omdat het dan gewoon beter wordt door afwegingen beter inzichtelijk te maken, zorg je er gewoon voor dat dat je ziet vaak dingen in de media staan, maar dan bepaalde zinsneden dus met behulp van WOO verzoeken uit de e-mails worden getrokken. Waardoor er een soort heel schimmig beeld ontstaat en op zich snap ik dat allemaal wel alleen is door het hele proces

van A tot Z zeg maar transparant te maken, kun je ook laten zien dat er ook andere kanten zijn. Dan als er als een stuk in de media staat over een soort schimmige lobby van, weet ik veel familiebedrijven ofzo. Kun je dan dus beter zeggen van ja, nou, er zijn dus ook nog allerlei andere belangen meegenomen. Dit is het belang dat dat de vereniging voor familiebedrijven behartigd heeft. Ik denk dat het gewoon wat meer rust in het in het denken over lobbyen brengt en ik denk dat het misschien ook wat ver gaat om te zeggen dat het... Ik denk niet per se dat mensen een hele negatieve blikken hebben op lobbyen. Ik denk meer dan het is dat ze het gewoon moeilijk kunnen doorgronden, vaak van wat er nou precies gebeurt. En dat wordt natuurlijk gevoed, ook door het feit dat ik dan op een borrel niet kan zeggen voor welk bedrijf ik werk. Want probeer wel vaak gewoon voorbeelden te schetsen van hoe het gaat en wat waar het ook doorgevoerd wordt is dat bijvoorbeeld als je dan zegt je iets van ja we reiken Kamervragen aan of stellen feitelijke vragen over een bepaald onderwerp dan ja, dan is het nog steeds niet duidelijk voor hen dus dan blijft het voor sommige mensen moeilijk om te doorgronden dat dat bijvoorbeeld aan alle kanten van het politieke spectrum gebeurt. En dan is het inderdaad zo is dat bijvoorbeeld VVDers misschien eerder geneigd zijn om dingen van het grootbedrijf over te nemen, maar dat er aan de andere kant van de politieke spectrum bijvoorbeeld vakbonden bij de SP goed terecht kunnen. En bij GroenLinks PvdA en dat lokale belangengroep in Groningen bijvoorbeeld via Sandra Beckerman al jarenlang een soort, een op een spreekbuis hebben in het Parlement. Dat is niet goed of slecht. Maar dat is dus ten eerste dat het dus niet zo is dat het bedrijfsleven over toegang heeft waar vakbonden dat niet hebben en andersom. Uit eindelijk is het de politieke afweging die uit maakt. Maar je kunt nog wel een discussie voeren over geld he, want het is natuurlijk zo dat niet iedereen een PA consultant in kan huren. Ik zat gister nog te denken dat ja, misschien als je ambtenaren verplicht om met alle perspectieven te praten. Dat betekent dus dat we aan het bedrijfsleven kant is er misschien genoeg capaciteit om dat soort gesprekken in te richten voor vakbonden denk ik ook nog wel, maar niet voor iedere kleine NGO bijvoorbeeld weet je wel. Je zou daar nog wel of je zou dat kunnen subsidiëren. Of je moet daar een andere vorm van proces voor inrichten dan op het moment dat die inspraak gewoon goed geregeld is. Dan kunnen mensen ook niet meer het verwijt maken dat het dat het bedrijfsleven een leger aan lobbyisten inhuurt om. Alles te overstemmen.

Spreker 1

En als je dan kijkt naar bijvoorbeeld legitimiteit, hoe zie je die relatie dan samenhangen met transparantie of juist niet Samen?

Spreker 2

Ik weet wel, wat bedoel je met legitimiteit precies?

Spreker 1

Ja, Dat is ook een beetje je eigen invulling daarvan. Legitimiteit is nou ja, hoeveel macht is aan de overheid wordt gegeven en wat je accepteert en vanuit de PA sector zou je kunnen zeggen dat het legitiem is omdat mensen je inhuren. Dus het is nodig, dus blijft het gebeuren enzo.

Spreker 2

Nou ja. Ik denk dat op het moment dat je bijvoorbeeld bij een nieuwe bestuurscultuur zou zeggen dat het Parlement meer macht moet hebben om beslissingen te maken om bepaalde overtekenen om echt mee te besturen. Dan is het natuurlijk zo dat het parlement eigenlijk veel meer informatiebehoefte heeft dan wat die op eigen houtje zouden kunnen genereren. Dus het is een beetje zo. Je kunt natuurlijk denken aan meer ondersteuning voor de Tweede Kamer, dus meer PA's. meer beleidsmedewerkers, misschien een soort wetenschappelijke afdeling een soort intern onderzoeksbureau. Dat hebben ze in het Duitse parlement. Maar daarnaast zou je ook kunnen zeggen van nou ja, weet je, daardoor is veel input vanuit maatschappelijke organisaties om ongelukken te voorkomen. Bijvoorbeeld als je kijkt naar die expat regeling die dan wordt afgeschaald. Maar goed, dat is dus een meer of mindere mate. Het kabinet was er sowieso geen voorstander van, hè? Nu wordt het dus weer teruggedraaid, maar om dat te voorkomen zou je dus eigenlijk ook willen dat nou ja, weet je dat maatschappelijk middenveld ook aan de voorkant met het Parlement in gesprek gaat daarover, dus dat het een dialogisch met maatschappelijk middenveld met een polder om het zo maar even te zeggen en het kabinet omdat het Parlement dus nu steeds meer in staat gesteld wordt, zelf beleid vormt. Dus in die zin zou je kunnen zeggen dat afhankelijk van hoe je het inricht dat belangenbehartiging ook in de toekomst zeker nog wel bestaansrecht heeft.

Spreker 1

OK nou, dat was hem. Dank je wel voor je tijd. Heb je nog vragen, opmerkingen, wil je nog wat kwijt?

Spreker 2

Nee.

Spreker 1

Top dankjewel.

CL 5 - Transcriptie

Spreker 1

Oké nou top, dank je wel voor je tijd. Ik ben wel benieuwd of je misschien even kan vertellen wat je precies doet en hoe het binnen de public affairs wereld past?

Spreker 2

Ja, ik ben X, consultant en ik heb als eerste baan ook bij een adviesbureau gewerkt. En toen was ik ook, dus ook in een consultant rol en wat we nu eigenlijk doen is dat wij ondersteunen organisaties en dat kunnen alle soorten organisaties zijn publiek, privaat, groot, kleine, nationaal, internationaal en die hebben advies nodig over hoe zij betrokken kunnen worden in het beleidsplan. Yes en soms is het ook breder en gaat het echt om bijvoorbeeld, relaties met bepaalde stakeholders verbeteren of meer zichtbaarheid hebben op een bepaald dossier. Dus het hoeft niet eens beleidsbeïnvloeding te zijn en daar helpen wij niet mee. En hiervoor zat ik bij X en daar heet dan beleidsadviseur public Affairs. Maar dat was gewoon intern public affairs medewerker, en daar deed ik alle lobby richting Den Haag en in het geval van X gericht op X en minder op de Tweede Kamer, maar er zijn wel geregeld rondetafelgesprekken. Bijvoorbeeld dat X werd uitgenodigd en dat we ook daar ons invloed probeerden uit te oefenen of dat we bijvoorbeeld een werkbezoek organiseerde voor de hele Kamercommissie. En die stond dan ook in de agenda, dus dat was allemaal niet één op één met Kamerlid gerecht. Maar was allemaal in de openbaarheid ja, allemaal in de openbaarheid werd het gewoon bij procedurevergadering en besproken.

Spreker 1

En dan over transparantie, hoe zie jij dat nu binnen de werkkamers als consultant? Hoe zie jij het concept transparantie terugkomen? Hoe ervaar je dat binnen je werkzaamheden?

Spreker 2

Ja. In mijn huidige functie? Ja. Nou even denken. Ik denk dat X echt meer advies geeft en dat je echt probeert om de klant zelf naar buiten te laten treden. Ik weet niet of ik voorbeelden mag noemen?

Spreker 1

Ja, het wordt allemaal geanonimiseerd.

Spreker 2

Nou X is bijvoorbeeld een van de klanten waar ik het meest voor werk en X is hun CEO en daar heb ik heel erg geluk mee, want hij is echt heel mediageniek en het gaat hem echt heel erg aan het hart. Dus hij doet al die gesprekken zelf en dan neemt hij wel eens een jurist mee, maar zij hebben ook geen lobbyist, dus wij helpen hen echt alleen in het adviseren van tijdslijn. Je kan bij dat Kamerlid

aankloppen en dit is een goed moment en de EU verkiezingen komen er nu aan. Dit zijn mogelijke stappen die je kan zetten, maar hij voert alle gesprekken zelf. Dus ik treed nooit naar als lobbyist voor X naar buiten. Ik adviseer hen echt en af en toe coördineer ik een afspraak en als ik een afspraak coördineer dus bijvoorbeeld afgelopen maandag met X. Dan ben ik helemaal transparant over. Ik ben X, ik adviseer X en ik zou graag een afspraak voor hem willen regelen, maar ook dan soms ga ik mee soms niet, maar hij doet echt het gesprek en ik niet. Dus in die zin stel ik me ook wel echt op als een adviseur en is voor alle partijen duidelijk dat ik daar niet werk. Ik denk dat dat heel goed is. Alleen ik merk soms in de praktijk dat het een beetje grijs gebied is, dat er soms wel contacten worden gelegd die ja, waarbij het waarbij dat misschien iets minder zwart wit is. Maar daar probeer ik me wel van te onthouden. Alleen is het wel lastiger met klanten die bijvoorbeeld zelf iets minder naar buiten willen treden. Ja, want zij huren ons toch in om bepaalde dingen voor elkaar te krijgen? Ik heb nog niet echt gehad dat ik deed alsof ik bij een klant werk of zo, dat zou ik niet doen. Maar ik merk wel dat het soms iets minder makkelijk gaat met een klant die daar iets zelf iets terughoudender in is.

Spreker 1

Wel echt heel leerzaam lijkt me dat als je eenmaal op dat punt bent, maar ook heel lastig, Je moet wel echt grenzen bewaken.

Spreker 2

Ja. Ik weet dat dat in de lobby sector niet bij X maar bij andere adviesbureaus het al helemaal minder zwart wit is. Je hebt ook lobby adviesbureau's die expres pronken met hele bekende oud politici die nu voor hen werken. Dat ze dan voor maar een telefoontje te plegen en dan rekenen ze € 800 voor en dan hebben ze iets geregeld. Dat is ook een van de redenen dat ik hier maar gaan werken, omdat wij uitdragen dat we dat niet doen en ik probeer dat ook echt niet te doen. En tot nu toe lukt dat, maar ik weet niet of dat zo zal blijven.

Spreker 1

Maar ja, zie je met transparantie je dan ook een soort ontwikkeling die nu aan het plaatsvinden is of die heeft plaatsgevonden dat je dat er meer minder transparantie komt, ook met binnen de politiek en binnen public affairs?

Spreker 2

Ja, Ik denk een beetje lobby algemeen. Ja van oudsher is dat gewoon best wel een old boys network en die sfeer hangt er ook nog steeds overheen. Als ik zeg dat ik lobbyist ben, dan denken mensen ook altijd een beetje toch aan de achterkamertjes en aan je netwerken, terwijl ik het juist heel erg zie of ik probeer het heel erg vanuit de inhoud te doen en wel, ik vind het wel belangrijk dat elke organisatie een stem heeft. Dus dat elke organisatie ingangen zou moeten hebben en ook evenveel en ook privaat

net zoveel als publiek of groot net zoveel als klein. Al dan niet verenigd in een branchevereniging, zeg maar niets, maar daarom denkt een soort algemene verandering dat onze generatie lobbyist meer vanuit de inhoud minder vanuit het alleen het netwerken en echt dat gesprek aan willen gaan. En ik denk dat dat op zich goede ontwikkeling is en daar hoort die transparantie ook bij. Neemt niet weg dat ik ook denk dat er nog steeds heel veel achter de schermen gebeurt waar wij niet van op de hoogte zijn, maar daar probeer ik niet aan mee te doen. Ik denk dat dat wel voor de meeste collega's hier geldt dat dat gewoon op de reguliere transparante manier gebeurt. Dus bijvoorbeeld die ook weet je wel e mailadressen die op internet vinden zijn die bij wijze van spreken Jantje uit Apeldoorn ook kan vinden. Alleen het is ons werk om te weten waar dat staat, maar dat is op zich voor iedereen mogelijk.

Spreker 1

Thanks en denk je dat dan die verandering die of die ontwikkeling die je nu ziet, denk je dat dat dan echt noodzakelijk is voor de huidige politieke tendens en de trends waar we nu mee leven?

Spreker 2

Ja denk het wel. Ik denk wel dat er genoeg voorbeelden zijn van hoe het vroeger eraan toe ging. Dividendbelasting ik zeg maar iets dat je gewoon echt denkt van ja, hier loopt het. Natuurlijk vind ik het ook belangrijk dat een X een stem heeft richting Den Haag en het is ook een hele grote werkgever. Dus ik vind ook dat grote werkgevers soms tegemoet moeten worden gekomen, net als X nu. Dat vind ik heel belangrijk. Ik ben echt niet tegen grote bedrijven of zo. Alleen denk ik wel dat er een aantal voorbeelden zijn in het verleden dat dat doorsloeg en dat het dermate ontransparant was. En wel met zo'n grote impact. Ja, dat is denk ik niet meer van deze tijd. Ik denk dat daar veel meer een open gesprek met allerlei belanghebbenden over moet worden gevoerd.

Spreker 1

Nee precies.

Spreker 2

Maar dat ja, ik vraag me dus ook af, in hoeverre? Want bijvoorbeeld nu met X is het ook. Wel echt veel transparanter, dat idee krijg ik. Het heeft ook zoveel media aandacht gekregen. Ja en in eerste instantie, snap ik ook wel dat ze misschien niet transparant zijn omdat het ook beurs gevoelige informatie is, dat snap ik heel goed, maar ik heb uiteindelijk wel het idee dat er ja X treedt ook gewoon naar buiten met wat ze willen. Ze steken dat niet onder stoelen of banken, dus dan denk ik ja, en dan vind ik ook dat ze in hun recht staan. Ik vind dat wel veel beter dan hoe het vroeger ging.

Spreker 1

Dat kan ik me voorstellen. Hoe denk jij dat de perceptie van burgers in principe zou kunnen veranderen als je meer transparantie invoert? Ook, zeg maar omdat er natuurlijk een vrij negatieve connotatie nog steeds is. Die burgers hebben over PA.

Spreker 2

Ja. Ik denk dat dat burgers bij lobby heel erg aan bepaalde sectoren denken, maar ook heel erg echt aan de allergrootste bedrijven. Terwijl ja, Er zijn zoveel andere soorten organisaties die ook lobbyen, zeg maar eigenlijk als jij als boer in het 8 uur Journaal iets vertelt over hoe jij naar wetgeving kijkt, dan is dat ook al lobbyen. En ik denk dat mensen daar gewoon niet aan denken dan of als bijvoorbeeld een gedeputeerde van een van de provincie Groningen iets over het versterken van huis in Groningen zegt. Dan is dat ook lobbyen, dus het is niet zo dat alleen grote bedrijven of bepaalde sectoren doen. Ja, iedereen die ook maar inspraak probeert te hebben die lobbyt en ik denk dat dat een soort van dat dat heel erg onderbelicht is. En als mensen dat door zouden hebben, dan zou lobbyen op zichzelf al zo'n veel minder slechte naam krijgen, denk ik.

Spreker 1

Maar dat heeft niet zozeer met transparantie te maken, of wel of hoe zie je dat?

Spreker 2

Nou, ik weet nog naar bijvoorbeeld die discussie rondom het lobbyregister. Neem je bijvoorbeeld gedeputeerde van de van de provincie Groningen daar ook in mee. Is dat ook een lobbyist? Nee, want het is een gedeputeerde, maar die lobbyt wel, dus ik vind het transparantieregister of het lobbyregister vind ik in hoe het nu op tafel ligt niet geschikt, want daarmee krijg je dus alleen maar een bepaalde soort lobbyisten die transparant worden. Daardoor blijf je dat stigma houden van wat lobbyen is. Terwijl eigenlijk alles lobbyen is, of bijvoorbeeld een voorzitter van een branchevereniging. Een branchevereniging is per definitie een lobbyclub, want die komt op voor de belangen van de branche. Dus ja, ga je dan alle brancheverenigingen in het register opnemen, weet je wel? Ik heb zoiets van, bijvoorbeeld een transparantieregister van ja, waar trek je dan die grens om te voorkomen dat lobbyen ook echt heel erg in dat hoekje gedreven blijft worden? Ik denk dat dat er eigenlijk Alleen maar aan bijdraagt. Ik ben voor transparantie maar weet niet of het register daar voor zou zorgen.

Spreker 1

Een soort verdomhoek.

Spreker 2

Ja nou, je hebt bij de Tweede Kamer, kan je je aanmelden als lobbyist en kom je op zo'n gisteren op de web zo?

Spreker 1

Ja.

Spreker 2

Toen ik bij de X zat, heb ik dat geprobeerd, Maar ik werd niet toegelaten, terwijl mijn functie was public Affairs, maar ze namen alleen maar bedrijven toen en X was geen bedrijf. Terwijl ik juist dacht, ik werk bij de overheid. Ik wil transparant zijn over mijn contact met het Parlement zet, ja, zet mij hier op AUB, dan weet je net mijn ook te vinden als vragen hebben daarover. Het was alleen voor bedrijven, voor private sector ja en toen dacht ik, ja, ik probeer nu juist, maar mijn werk werd niet gezien als lobby, terwijl dat wel mijn functie was.

Spreker 1

Wat raar is dat eigenlijk

Spreker 2

Dat is scheef, terwijl een bank zoals ING daar wel op staat.

Spreker 1

Zeg dat. Maar in principe zou dat moeten kunnen, ook in verband met legitimiteit. Hoe zou jij het begrip legitimiteit uitleggen en hoe zie jij de relatie tussen legitimiteit en transparantie?

Spreker 2

Voor je legitimiteit. Wat bedoel je daarmee?

Spreker 1

Dat is een beetje hoe je dat zelf ook ziet, zeg maar, hoe zou jij dat uitleggen?

Spreker 2

Ja dus of het legitiem is wat wij doen. En met legitiem bedoelen we dan of het ethisch is of?

Spreker 1

Ja legitimiteit in, zeg maar overheidsinstanties enzo is natuurlijk van de hoeveelheid macht die wordt geaccepteerd, omdat het burgers dat aangeven. Dus het lijkt een beetje op soevereiniteit in die zin. En, je zou dus kunnen zeggen dat van public affairs zijn ze legitiem bezig, omdat mensen ze vertrouwen blijktbaar, want anders zouden de sector niet in stand worden gehouden. Dus zeg maar, in hoeverre zie je daar dan een link mee met transparantie?

Spreker 2

Ja, ja zit even te denken. Nou wat ik wel grappig vond, was dat die meneer van X hier vorige week was, ik had het met hem over public affairs en dat hij zei van ja, ik heb over de afgelopen 20 jaar geleerd dat we echt een vak is wat jullie beoefenen. Zo zag ik dat vroeger niet. Hij zei, ja, ik, ik zag toch een beetje als een fingerspitzen gevoel en een netwerk hebben, en gewoon de juiste babbel hebben, zeg maar, en ik krijg het wel voor elkaar. Nu beseft ik me echt dat het een vakgebied is wat je beoefent. En, ik denk dat dat naar de buitenwereld toe soms wel een beetje wordt onderschat, dus in die zin legitimiteit als in van het is echt een vak wat wij doen. En ja, je moet gewoon echt kennis hebben van de alle processen om daar gedegen advies over te kunnen geven of om daar als uitvoerend versja ja iets mee te kunnen doen. Je moet echt die processen van voor tot achter kennen. Je moet gevoel hebben bij hoe bepaalde politieke partijen naar bepaalde issues kijken, waar de kansen liggen of wat meer ministerie dingen zijn of meer een politiek ding dus in die zin denk ik dat ons legitieme tijd ook wel zit in de kennis die we hebben of dat dat maakt, dat kan ons vak legitiem maken.

Spreker 1

Ja, ik snap wat je bedoelt.

Spreker 2

Maar ik weet niet of die perceptie er nog is en dat blijkt denk ik ook heel vaak uit dat bijvoorbeeld PA op dezelfde afdeling zit als de communicatieafdeling er ja, terwijl bij X zat ik op bij strategie en beleid veel dichterbij de beleidsmakers en ik denk dat dat al bijvoorbeeld, dat liet wel zien dat het een andere soort perceptie had of zo was, was dat het echt wel werd geschaard in die hoek.

Spreker 1

Ja, als je misschien nog een beetje willen gaan op hoe jij dan de link met transparantie ziet of dat je dat totaal niet ziet. Dat kan natuurlijk ook dat je denkt dat bijvoorbeeld minder transparantie ervoor zou kunnen zorgen dat legitimiteit groot wordt, kleiner wordt of andersom.

Spreker 2

Als ik er nu zo over nadenk, misschien wel meer transparantie omdat dus mensen nu soms denken dat het achter de schermen allemaal gebeurt met een belletje. Terwijl het eigenlijk heel erg vanuit de inhoud gebeurt en heel erg vanuit bepaalde kennis over processen samen met over het beleid beleidsinhoudelijke kennis. Dus ik denk juist dat transparantie misschien die perceptie kan veranderen, waardoor het ook meer als echt een vak wordt gezien in plaats van ja, waardoor het legitiemer wordt in plaats van alleen dom telefoontjes plegen.

Spreker 1

Welke mogelijkheden zou er volgens jou zijn om transparantie te vergroten of te verkleinen binnen de sector? In hoeverre zou je dat wenselijk vinden?

Spreker 2

Ja wat ik eerder al zei, ik denk niet dat een lobbyregister genoeg is omdat het juist beperkend werkt. Maar ik vind wel dat er meer transparantie moet komen.

Spreker 1

Heb jij nog vragen voor mij nog aanvullingen of dingen die je kwijt wil?

Spreker 2

Nou, ik ben wel benieuwd naar je uitkomsten.

Spreker 1

Dank je wel voor je tijd!

CL 6 – Transcriptie

Spreker 1

Oké, dus dan is de eerste vraag, wie ben je en wat, wat doe je voor werk? Kan je uitleggen wat inhoudt?

Spreker 2

Ik ben consultant bij X een lobby adviesbureau. En ik adviseer daar verschillende partijen in verschillende sectoren van bier tot aan tech tot aan platforms tot aan de universiteiten. Als consultant over lobby en daarbij ben ik niet zelf een lobbyist, maar echt meer consultant. Dus dat betekent dat ik al mijn cliënten adviseer wat vaker over hoe zij zich het beste kunnen vertegenwoordigen en hun belangen kunnen behartigen in. Den Haag Brussel of soms ook lokaal niveau de stad.

Spreker 1

En, hoe zie je het concept van transparantie binnen de kaders van je werk en hoe past het in je werkzaamheden?

Spreker 2

Ja, ik probeer natuurlijk altijd wel eens transparant mogelijk te zijn. Ik hou er niet van om ook te bellen ergens naartoe en dan bijvoorbeeld niet te kunnen voorleggen wat er kon vragen. Dus ik denk ook dat de mate van transparantie ook juist helpt in belangenbehartiging omdat de andere partij ook weet waar je voor komt en dat je niks achterhoudt. Dus ik denk dat het heel belangrijk is. Probeer het altijd gewoon te doen. Natuurlijk is het in sommige gevallen wat lastiger, omdat het dan gaat om iets wat geheim is of er is nog geen investeringsbeslissingen gemaakt of je kan niet alle details geven. Ja, dan moet je ook wel een beetje roeien met de riemen die je hebt, ik denk wel dat we nog heel veel stappen te maken zijn. Ik bedoel, ik hou zelf wel dit scherp en ik vind dat ook heel belangrijk. Ik zou ook niet willen werken voor mijn cliënt die niets doet met transparantie. Maar ik denk wel dat er nog altijd kaders kunnen worden gesteld binnen de wetgeving van. Hé, hoe kunnen we dit transparanter maken? Het is eigenlijk vrij bizar vond ik dat Nederland nog steeds geen lobbyregister heeft waar ik niet eens in sta. Ik sta nergens geregistreerd, behalve dat ik werk bij X. Vind ik wel vrij apart.

Spreker 1

Ja, ja en zie je dan ook wel een soort ontwikkeling binnen transparantie in de afgelopen tijd of heb jij juist het idee dat dat totaal niet zo is?

Spreker 2

Ja ik werk zelf nu 4 jaar ofzo in dit vak. En ik zie dat er eigenlijk voortdurend aandacht voor is, alleen dat er eigenlijk in de politiek er vooral aandacht is voor de draaideur problematiek van of althans het

wordt problematiek genoemd. Ik vind dat heel normaal is dat bewindspersonen een baan bevinden na een ministerschap, maar daar is vooral aandacht naar en er is vrij weinig aandacht voor Kamerleden die op een portefeuille gaan werken. Of juist nou ja, ambtenaren dus er is heel veel aan actie voor ministers vind ik en iets te weinig op het vak zelf. Straks zou meer aandacht voor kunnen zijn, maar ik merk wel dat juist onder jonge lobbyisten leeft. Ik ben zelf 27, een beetje mijn generatiegenoten. We zijn allemaal echt wel ik denk wel progressiever erin dan de 10 jaar geleden was, dat durf ik wel te zeggen, maar dat kan ik niet hardmaken natuurlijk. We gaan zien of dat ook zo is.

Spreker 1

En wat vind je van deze ontwikkeling dat die jongere generatie lobbyisten een stuk progressiever is?

Spreker 2

Het idee dat lobby achterhaald is op deze manier is zo, het kan niet meer zo als vroeger even tussendoor bellen ofzo. Je moet gewoon komen met een juist verhaal als. Als je dat niet hebt kan het soms toch wel hebben van je connecties, maar ook al krijg je dan bijvoorbeeld een voet tussen de deur, dat betekent niet dat ze naar je luisteren, dus ik denk dat het heel goed is dat het transparant is en gewoon gebaseerd op hetgeen is wat je komt brengen in plaats van alleen maar gefocust op hetgeen wat je komt halen. Ja.

Spreker 1

In hoeverre zou volgens jou de perceptie van burgers veranderen als er meer transparantie zou zijn? Omdat er nu natuurlijk een vrij negatieve connotatie nog steeds om het hele lobby vak heen hangt?

Spreker 2

Goed, Omdat je dan waarschijnlijk ook ziet dat juist heel veel milieubewegingen, bijvoorbeeld NGO's. Dat zijn natuurlijk ook ontzettend grote lobby's. Vergeet altijd dat lobby iets is wat iedereen doet. Je lobbyt ook voor hetgeen wat je wil eten in de avond, bij wijze van spreken, dus elke organisatie van zorginstellingen tot een gemeentes tot aan Milieudefensie is aan toe die lobbyt. Nu ligt het dadelijk heel erg op gelijk de negatieve connotatie die je hebt met de tabaksindustrie bijvoorbeeld of de wapenlobby whatever. Ik denk juist dat transparantie ook wel ervoor kan zorgen dat mensen dan zien van oh, wow, er is eigenlijk best wel een grote diversiteit aan lobby aan de andere kant. Ik vraag me af of het echt iets gaat veranderen. Misschien dat het prettig is voor het vak, maar ik vraag me echt af of een doodgewone burger die zich niet heel erg bezighoudt met Den Haag of die echt van gedachten gaat veranderen, dat lijkt me sterk. Ik denk dat het wel voor beleid beter is, maar niet voor de algemene perceptie. Dat zou je denk ik altijd moeten blijven uitleggen dat werkt.

Spreker 1

Ja interessant dat je dat zo verwoordt, heb ik nog niet eerder gehoord. En dan verder, hoe zou je het begrip legitimiteit uitleggen en hoe zie je de relatie tussen legitimiteit en transparantie?

Spreker 2

Kan je richting die tijd iets voor toelichten?

Spreker 1

Legitimiteit gaat over wat voor macht acceptée is, bij de overheid of brancheverenigingen e.d.

Spreker 2

Ik denk dat dat je in een democratie juist de verschillende kanten moet horen, dus ik denk dat het heel goed is dat veel verschillende organisaties en bedrijven invloed uitoefenen. Dat maakt het legitiem. Het is nee, ik denk dat dat juist wel belangrijk is. Kijk, je kan wel twisten over hoe toegankelijk het voor iedereen is. Ik vergelijk het wel een beetje met advocaat, advocatenkantoren, het zijn een paar grote kantoren die worden ingehuurd door grote bedrijven, omdat die de macht de middelen hebben. Die zullen altijd iets meer slagkracht hebben, maar aan de andere kant, het betekent niet zo dat als je meer geld en middelen hebt, dat je dan per se meer invloed hebt. Je kan miljoenen tegen je lobby aangooien, maar als je een vervuilend bedrijf bent waar de Kamer niet mee wilt spreken, dan houdt het op.

Spreker 1

Ja logisch. Oké, en dan de laatste vraag. Welke mogelijkheden zou er volgens jou zijn om transparantie te vergroten of te verkleinen binnen de sector? In hoeverre zou je dat wenselijk vinden? Dus je noemde eerder bijvoorbeeld lobbyregister of dat er een soort verplichte openbaarheid is van waar je voor lobbyt, bijvoorbeeld dat soort dingen.

Spreker 2

Ja, ik zal wel voor die soort zijn, waar dat in staat opgenomen. Waarom? Omdat denk ik gewoon gaat over die mate van transparantie waar we het net over hadden. En ik heb niks verbergen, dus waarom niet? Ik denk dat wel dat je kan twisten hoe gedetailleerd je bent over wat je hebt gezien en wat je precies doet. Maar ja, prima in principe denk ik als je een goeie hebt met een goed verhaal, dan hoef je dan niet te verbergen nee. Denk ik, maar ik kan me voorstellen dat als je een bepaalde sector werkt, dat het dat het een ander verhaal wordt, ja? Maar ik zou het breder zien, ik zou het meer zien als ja een lobbyregister, maar ik zou het ook zien in een sterkere ondersteuning van Kamerleden die ook weerbaarder zijn tegen sterke hobby's. Ik bedoel, als je nu maar één beleidsmedewerker hebt, een persoonlijk medewerker, dan ben je denk ik best gevoelig als Kamerlid voor externe informatie wat heel goed is. Alleen ik denk als je meer Kamerleden zou hebben, zodat meer Kamerleden zich beter kunnen verdiepen in specifieke onderwerpen, specifieke wetten en meer ondersteunend personeel,

zodat zij ook een betere afweging kunnen maken met meer input vanuit verschillende perspectief. Dat het er wel voor zorgt dat het wat meer gewogen is, dus dat zie ik ook nog als oplossing dus niet transparantie leuk, maar daar verander je nog niet zo heel veel mee. Ik denk dat het ook gaat om de slagkracht. Van degene die straks beleid maken en die moeten uiteindelijk de afweging maken. Ik denk dat dat heel democratisch is dat je verschillende perspectieven hoort van voor zijn tegen zijn pros en cons

Spreker 1

En dan wil je nog wat kwijt u nog vragen voor mij hoe?

Spreker 2

Nee, niet echt.

Spreker 1

Dank je wel voor je tijd.

CL7– Transcriptie

Spreker 1

Zou je misschien kunnen beginnen met jezelf voorstellen en vertellen hoe jij binnen de public affairs sector past.

Spreker 2

Ik ben X, senior consultant bij een lobby adviesbureau en wij geven onze cliënten advies over hoe zij hun belangen bersten belangen beste kunnen behartigen in politiek Den Haag. Dus ja de publieke versie wereld is. In definitie daarvan zou ik willen zeggen, het hele speelveld van het maatschappelijk middenveld, overheid en het bedrijfsleven om bij de rijksoverheid bepaalde zaken gedaan te krijgen dan wel te weren. En wij, wij geven daarin advies, dus wij zijn niet zelf degene die die gesprekken voeren, maar wij sturen aan de achterkant..

Spreker 1

Hoe zou je het concept transparantie binnen de kaders van je werkzaamheden omschrijven?

Spreker 2

Ja ik geef cliënten het advies, denk ik voor hun belangen uit te komen en we helpen ze met hun verhaal, en dus we vragen de stukken op die we daarvoor nodig hebben om dat verhaal goed te kunnen maken. Ik moet wel zeggen dat als ik bel voor cliënten, dat ik dan wel vaak de naam van mijn cliënt gebruik, dat ik dan niet zeggen, ik werk voor X, maar ik bel namens en dan de naam van mijn cliënt ik. Ik zit een beetje met twee petten op, want soms zeg ik wel af en toe juist de naam van mijn kantoor omdat je niet altijd wil dat ambtenaren direct weten van, oh, deze cliënt heeft gebeld, dus het wisselt wel een beetje per cliënt maar dat gaat dan meer om de naam om het om de eerste inventarisatie. Maar als er contact is gelegd dan heb ik eigenlijk niet zo heel veel meer met dat concept transparantie te maken, want dat gaat dan voornamelijk tussen die cliënt en een ambtenaar of een politicus waarbij wij altijd adviseren van sturen. Dus dat dat je transparant met elkaar deelt, dat doe ik ook door gespreksverslagen te sturen. Dat adviseren wij altijd om transparant met elkaar te delen wat er in dat gesprek besproken is. Ik weet niet of dat antwoord geeft op je vraag?

Spreker 1

Ja, dank je. Even kijken, en dan in het kader van de transparantie uiteraard, want daar gaan we scriptie over. Is er een ontwikkeling die jij hebt gezien in de afgelopen jaren, is er juist geen ontwikkeling te zien. Over de evolutie van transparantie heb je het idee dat het leeft, in hoeverre uit zich dat momenteel zie je überhaupt iets? Een beetje een brede vraag dit.

Spreker 2

Ja er zijn wel een ontwikkelingen gaande, dat vooral ook cliënten willen weten van met wie heeft die ambtenaar met wie heeft die politicus nog allemaal meer gesproken. Ik heb wel het idee dat de ambtenaren dat al beter vastleggen dan politici, want ambtenaren hebben vaak zo'n beslissing wat ze maken voorafgaand aan een wetsvoorstel en daar staat gewoon in met wie ze wie die geconsulteerd zijn. Ik heb natuurlijk ook een internetconsultatie dat is weer iets anders, maar daar kunnen kan je ook gewoon zien wie er gereageerd heeft. Je kan ook ervoor kiezen om anoniem input te leveren, maar met zo'n beslissing kan je gewoon de stakeholders zien die meegenomen zijn. En ik merk ook dat cliënten dat best wel fijn vinden omdat ze daar op hun verhaal dan ook op kunnen aanpassen. En ik merk ook wel dat er af en toe de vraag is van oké, waar zullen waar halen politici opeens deze informatie vandaan? Dus en ik merk dat bij politici dat die dat dat dat daar wel dat de cliënten daar best wel nieuwsgierig naar zijn, dus dat dat cliënten eigenlijk heel prima denk ik zouden vinden om een transparantie register te hebben, Maar dat hangt natuurlijk wel van de cliënt af, want je hebt ook grote corporates die nou ja, met dat hele vestigingsklimaat discussie die dan misschien niet willen dat zij zo indirect gekoppeld worden en dat dat iedereen dat maar kan zien, want er spelen natuurlijk ook bedrijfsbelangen. Ik heb ik nog niet zoveel ervaring dat ik daar iets over kan zeggen. Maar cliënten waarmee ik nu op dit moment werk, die zouden al best goed vinden.

Spreker 1

En, wat zou je daar zelf van vinden? Wat is jouw mening?

Spreker 2

Nou, ik vind sowieso dat de naam van ons bureau hoeft, wat mij betreft niet naar ons terug te komen, want wij geven alleen maar advies, dus cliënten moeten het uiteindelijk zelf doen en ik denk dat dat heel goed is dat de naam van cliënten wel zichtbaar is bij een ambtenaar, of dat dat andere mensen dat kunnen zien met wie ambtenaren en politici gesproken hebben. Ik ben daarvoor. Ja.

Spreker 1

En in hoeverre denk je dan dat een verandering binnen de sector met betrekking tot transparantie noodzakelijk is?

Spreker 2

Niet perse, ja, ik vind het ook een beetje aan ambtenaren politici zelf, want heel veel bedrijven bijvoorbeeld en ook gemeenten en provincies die hebben public affairs mensen in dienst en die hebben allemaal gesprekken en hebben dan denk ik de bewijslast of zeg maar, de transparantie last ligt dan bij die ambtenaren en politiek denk ik om dat te communiceren met de inwoners of met de Nederlanders. Want dat bedrijf die communiceert wel richting hun MT. Die moeten ook aan hun leidinggevende. Waar was jij dinsdagmiddag? En dan zegt diegene heel transparant, nou, ik was in

gesprek met die en die en het wordt ook helemaal, dat verschilt ook per bedrijf, maar die hebben helemaal targets daar ook aan en daar wordt gewoon inzichtelijk gemaakt hoe dat binnen het bedrijf wordt dat verantwoord. Maar ik vind niet dat het de taak is per se van degene die lobbyen. Om voor een lobbyregister bij de ambtenaar van politiek dat moeten ze zelf willen en opzetten, want zij die ambtenaren politie moeten dat ambtenaren moeten dat verantwoorden naar hun secretaris generaal. Hun politici moeten dat verantwoorden aan hun kiezer, maar dat is aan hun. Ik praat nu als consultant, maar ik voel me wel best wel een inhouse lobbyist. Ben je ook met 3 dagen per week intern dus dan moet dan precies weten dat van daar ligt de bewijslast in een bedrijf en maar ik als consultant ligt het bij je transparantie aan inderdaad, wat je zegt aan de cliënt en de cliënt ligt het.

Spreker 1

Nou er is natuurlijk een vrij negatieve perceptie omtrent het hele lobbyen en dergelijke. En in hoeverre zou transparantie daar een rol in kunnen spelen om dat te veranderen, of is het juist iets wat versterkt of. Hoe zie je dat voor je?

Spreker 2

Nou ja, ik, ik zou dat kijk hoe ik het uitleg aan mensen dat ik PA professional ben dan, dan zijn er echt best wel wat negatieve reacties vaak. En dan zeg ik ja, maar bij het enige, want het is niet alsof wij met een pistool op iemands hoofd zeggen, wij geven jou? Of je moet nu zo in zo'n stemmen, zeg maar wij geven alleen maar informatie en het zou heel goed zijn als ik denk dat het echt dat negatieve stempel van lobbyen af gaat. Als je dat inzichtelijk kan maken van oké zo en zo gaan wij te werk, maar kijk de inhoud van die gesprekken hoeft dan weer wat mij betreft niet per se transparant te zijn. Dat is gewoon iets tussen twee personen.

Spreker 1

Maar gewoon alleen dat ze dus met elkaar hebben gesproken wel openbaar?

Spreker 2

Ja dat wel.

Spreker 1

Oke, Nice en dan over legitimiteit. Hoe zou je dat begrip uitleggen? Ik gebruik legitimiteit voor mijn scriptie en ben benieuwd of jouw uitleg past bij mijn theoretische kader en hoe je dat koppelt aan PA en klanten.

Spreker 2

Ik kan daar niet heel doorwrocht een analyse op geven, maar de definitie van legitimiteit is, is voor mij wat mag van de wet is het legitiem hoe je handelt, dan ben je niet aan het liegen of informatie aan het

verdraaien. Of nou ja, zelfs informatie aan het wegmoffelen zoals we als we bekende casussen uit de industrie, waarbij bepaalde uitstoot wordt gebagatelliseerd of bepaalde gezondheidsschade niet wordt gecommuniceerd en dat vind ik niet legitiem, dan breng je schade toe aan de maatschappij en dat is tegen de wet, als ze onder valse voorwendselen informatie geven, is volgens mij strafbaar. Het is gewoon een gesprek met ambtenaren en politici, dus in principe ja, je moet gewoon eerlijk handelen dat is ook een beetje naar de geest van de wet. Dat hoort gewoon niet om dat te doen en zolang je dat niet doet en je en je informatie over de binnenbrengt, tuurlijk is het eenzijdig, want je brengt het belang van het bedrijf. Je brengt niet altijd het hele plaatje ook mee, al vind ik dus dat dat het onze taak is om wel zoveel mogelijk dat hele plaatje ook mee te nemen, maar dan vind ik dat zeker legitiem, want als politicus moet je alle belangen horen, dus ook het belang van onze cliënten.

Spreker 1

Ja. En in hoeverre zou je daar dan de relatie met transparantie in beschrijven dus?

Spreker 2

Dat is een goeie vraag, denk dus ik hoe ik het net uitlegde van hoe ik lobby zie en hoe ik legitieme lobby zie, dat is voor mij dan ook zo transparant mogelijk informatie geven. Als je iets niet weet, oké, en zolang je die route niet volgt, dan wordt het dus niet legitiem en dan is het niet transparant en dan wordt het voor mij richting al minder legitiem. Oké?

Spreker 1

Ja. Dank je en dan alweer de laatste vraag. Welke mogelijkheden zijn er die jij kan bedenken en die je wenselijk vindt om transparantie te vergroten of te verkleinen binnen de sector?

Spreker 2

Dat vind ik lastig, vind ik. Ja, je zou bijna zeggen, lobby voor een lobbyregister.

Spreker 1

Goede slogan.

Spreker 2

Dat is een twee oud collega's van mij hebben samen met twee andere mensen 1,5 jaar geleden in een opinieartikel geschreven in het FD hierover, kan ik je wel toe sturen straks. Maar, beleid wordt beter met lobby dus laten we van lobby het nieuwe beleid maken, dus wel dat er een lobby register moet komen. Dat is de oproep van het artikel uit het FD. Misschien zou je dat geluid best meer mogen laten horen, dus dat we zelf zorgen dat bureaus en cliënten daar voor gaan lobbyen, want kijk, het is voor ambtenaren en politici ook moeilijk om regels op te leggen aan een beroepsgroep. Je zegt ook niet alle industriële werkers moeten om 12 uur een brood met pindakaas eten. Weet je wel? Dat is aan de

bedrijven zelf, dus je zou je zou kunnen denken dat ambtenaren en politici ook die gedachten hebben van ja, dit je zij willen lobbyen, dus dan is het ook aan hen hoe ze dat doen. Maar ik vind dus zoals ik dat net ook al zei dat li vind dat het aan die aan de groepen is. Dat gelobbyt wordt om dat ook te kunnen verantwoorden. Dus voor mij ligt dat niet alleen maar bij een lobby register.

Spreker 1

Oké ja dankjewel. Heb jij nog vragen voor mij of op of aanmerkingen?

Spreker 2

Ja, wanneer is het af, mag ik het lezen?

Spreker 1

Ja zeker, ik hoop 28 juni dat is mijn officiële deadline. Ik hoop dat ik het red. Dank je wel voor je tijd.

CL8 – Transcriptie

Spreker 1

Zou je misschien kunnen beginnen met jezelf even voorstellen en uitleggen wat hoe jouw werk binnen het public affairs sector valt en hoe dat precies past onder die umbrella.

Spreker 2

Ja ik ben X en werk nu 1.5 voor X als adviseur. Daarvoor trainee geweest en stage gelopen en werkstudent geweest bij een branchevereniging. En mijn huidige werk valt in de PA sector omdat we advies geven aan cliënten en zijn bezig met diens belangenbehartiging van hele verschillende cliënten, van NGO's tot semi overheden tot aan de grote corporates, pro bono en brancheverenigingen. We adviseren bijna alles wel, en zijn bezig met hun belangen, dus in principe niet voor ons eigen beland.

Spreker 1

En binnen de kaders van je werk, hoe komt het concept van transparantie dan terug?

Spreker 2

Ja een flauw antwoord, Maar het ligt er heel erg aan, ligt vooral soort transparantie. Ja, hoe je dat definieert maar ik denk dat terugkomt hoe je die vraag eigenlijk vertaald.

Spreker `1

Nou ja, het is, zeg maar hoe past het gewoon binnen de kaders van je werk? Waar het in terugkomt is ook afhankelijk van je eigen interpretatie. Je kan ook beginnen met het concept uitleggen hoe jij het ziet en hoe dat dan terugkomt in je werk.

Spreker 2

Ja, nou ja goed, hoe ik het simpel zou definiëren is een open eind van zaken geven waardoor nodig is en geen ding en niet bewust zaken achterhouden. Hoe het in mijn werk terug komt? Ik denk dat X als kantoor en dus in mijn werk relatief transparant wordt gehandeld. Ik wil wel relatief open zijn.. En dan bedoel ik dus niet dat we te koop lopen, onze website en alle logo's waar we voor werken, maar wel dat als wij bellen naar een ministerie of iets doen wat we altijd de cliënt erbij noemen we altijd zeggen, waarom we bellen en namens wie. Wat is voor mij wel een belangrijke voorwaarde van transparantie. Ik denk ook dat dat een voorwaarde voor ons werk is, want als ik ambtenaar was en ik word gebeld door een beetje shady consultant die niks wil zeggen zou ik ook huiverig zijn. Maar we lopen niet te koop, we tekenen ook veel NDA's met cliënten. Soms kun je ook die transparant zijn over dingen. En we adviseren cliënten ook wel eigenlijk altijd om niet altijd om onder buiten te treden met bepaalde informatie, maar wel om niet in achterkamertjes, afspraken en dingen te maken, zo min mogelijk en gewoon zover mogelijk in dat opzicht buiten schot te blijven, omdat je weet, zeker in het huidige

tijdperk dat bijna alles komt er eigenlijk toch wel een keer uit, en dan uiteindelijk is het dan alleen maar op lange termijn schadelijk voor iedereen. Dus ik denk dat die afweging wel eens terug komt. Ik denk dat er wel een verschil is, maar misschien inhouse lobbyist of mensen die echt zelf lobbyen. Dus dat wij dat iets minder snel doen, echt een afspraak maken en binnen de politieke puzzel zitten omdat we dat eigenlijk altijd de cliënt laten doen. We gaan wel eens mee, maar wij gaan niet los van de cliënt.

Spreker 1

Ja. De grootste scheidingslijn dat je als je dat driehoekje dan hebt van cliënt lobbyist en overheid dat je dan duidelijk ziet dat bij consultant lobbyist dat die dan inderdaad niet in hun uppie daarheen gaan en dat de inhuis lobbyist is dat wel doet.

Spreker 2

Ja, als we concreet kijken naar lobbyregister en als het overwogen wordt dan zouden wij daar alsnog niet echt onder vallen. Nee, want wij zitten daar dan niet namens iemand maar met iemand. Terwijl we wel invloed hebben gehad op het proces. Dus de vraag is dan natuurlijk, is het erg dat dit soort consultant en advieswerk daar buiten valt zeg maar? Ik denk dat dat een belangrijk aspect is van consultant zijn. En dat daarom transparantie iets minder, hoe zeg je dat? Iets minder speelt ofzo voor mijn gevoel. Omdat ik nooit echt het gevoel heb dat ik dingen achter de schermen aan het doen bent. Behalve dat we dus niet helemaal open kunnen zijn over de cliënten waar we voor werken. Maar ja dat is gewoon de regel waar je je aan te houden hebt en dat is misschien wel dat stukje transparantie waar je het meest mee te maken hebt omdat je dat niet kan geven. Je moet altijd een beetje voorzichtig zijn wat je deelt en met we je het deelt.

Spreker 1

Beetje een slag om de arm houden.

Spreker 2

Ja ja slag om de arm, dat is denk ik wel waar. Al is dit concreet het meest grote transparantie issue waar ik tegen aan loop door het mee te maken. Maar daar sta ik niet per se negatief over in. Maar wat ik zelf doe is ja. Het contact dat ik zelf heb met de kamer is heel vaak gewoon procedureel, dus heel vaak navragen van he wanneer is dit debat ingepland of weten jullie hier iets over? En dat zijn dan niet echt dingen die gevoelig liggen als het gaat om transparantie in mijn ogen. Kijk, daar krijg ik minder mee te maken.

Spreker 1

En, heb je dan, want je liet net vallen dat het voor jou misschien niet heel erg leeft omdat je niet bezig bent met de klassieke shady dingen bijvoorbeeld. Maar heb je dan wel het idee dat er iets van een ontwikkeling gaande is als het aankomt op transparantie of hoe zie jij dat of heb je het idee van?

Spreker 2

Ik denk ja, er wel een ontwikkeling is qua generatie. Mijn generatie is een nieuwe generatie van lobbyisten. Daar zit wel een verschil in. Misschien heeft dat met tijd te maken omdat er minder achter de schermen dingen zijn en veel informatie publiekelijk beschikbaar is. Maar misschien ook een moreel kompas dat onze generatie er veel bewuster mee bezig is met voor wie werken we eigenlijk? Waarom wil het bedrijf dat eigenlijk? Sta ik hier zelf wel achter? Als consultants overtuigen we gewoon, je moet die afweging wel maken, maar uiteindelijk is het de ene die een hekel heeft aan luchtvaart, de ander een hekel aan industrie en sommige mensen hebben misschien wel een hekel aan oogzorg omdat ze negatief in het nieuws komen. Dus ik vind wel persoonlijk dat we daar in niet moeten doorslaan. Maar ik ben wel heel blij dat we niet werken voor bijvoorbeeld de tabaksindustrie of de wapenindustrie. En X is begin dit jaar gestopt met werken voor X een grote cliënt, maar dat is wel dapper van het bedrijf, dat ze die keuze toch maken omdat de omzet erg groot was en het is niet altijd even goed voor je reputatie als je stopt met werken voor iemand opeens. Dan loop je toch het risico om niet betrouwbaar over te komen. Ik vind het dapper van ze, komt misschien deels doordat de mensen die er voor werkten zich niet helemaal prettig voelden, het waren allemaal relatief jonge mensen. Dus ja, ik zie daar wel echt een ontwikkeling in, maar moet dan wel zeggen dat ik nog niet zo lang werk. Als ik voor mezelf spreek, wat mij heel erg trekt is de manier waarop wetten werken, en daar vinden vast genoeg mensen ook wat van. Ik vind het leuk dat we in principe in open daglicht open zijn over wat we doen voor het adviseren van cliënten. We gaan niet achter de schermen lobbyen en werken ook niet voor hele extreme klanten, wat wel echt verschilt per lobby kantoor.

Spreker 1

En als je het dan hebt over die ontwikkeling naar wat meer moreel momentum gaat, als ik dat even kort door de bocht samenvat, heb je dan het idee dat vooral een zeg maar dusdanige verandering ook noodzakelijk is voor de public affairs sector. Of totaal niet. Wat vind je daarvan?

Spreker 2

Ik denk dat het wel vooral de stap naar meer transparantie is, omdat ik denk dat een heleboel dingen die we doen momenteel. Ik ben er zelf gewoon van overtuigd dat lobbyen en public Affairs een belangrijke hoeksteen is van hoe wij onze samenleving hebben ingedeeld en dat ze nu anders indeelt, dan kun je daar misschien meer weg laten. Maar wij werken met 150 vertegenwoordigers in een representatieve democratie. En die vertegenwoordigen alle burgers en bedrijven, en we weten uit ervaring hoe moeilijk het is als je een nieuwe portefeuille hebt of je bent sowieso nieuw en

bijvoorbeeld de portefeuille economische zaken omvat zo veel. Dat kan je niet op een adequate manier doen. Ondersteuning voor Kamerleden in Nederland is ook erg gering in vergelijking met andere landen dus soms hebben ze maar 1 PM en BM op een onderwerp. Dus je bent gewoon heel erg afhankelijk van of je dat nou goed of slecht vindt. Maar het is gewoon het feit dat je heel erg afhankelijk bent van die input vanuit het veld en dan is het wel, dan ben ik er wel heel erg voorstander van om dat als sector veel meer duidelijk maakt wat het belang ook is van ons, van ons werk en van onze sector. Want nu ligt heel vaak een nadruk op wat de risico's zijn terwijl ik denk, natuurlijk zijn er risico's maar er zijn ook een heleboel kansen op een heleboel positieve aspecten aanmodderen en daar speelt weinig aandacht voor. Ik denk dat we ons dat ze echt als voor zeker mogen aanrekenen. Als je kijkt naar de oprichting van de beroepsvereniging van public affairs zijn we nota bene een beroepsvereniging van lobbyisten, maar voor onze eigen sector weten we totaal niks voor elkaar te krijgen. Ik bedoel, het imago wordt elk jaar nog steeds slechter. We weten niet uit te leggen wat we precies doen en waarom we het doen. Dus ja, dat is best opvallend en ik denk dat we als sector behoefte hebben hier aan. Misschien wel via een klein lobby register enzo. Maar je weet dat transparantie noodzakelijk is om gewoon vertrouwen van mensen in de politiek te hebben en dus ook in het lobbyen verbeteren want dat is het enige wat je kunt doen om mensen inzicht te geven, wat we doen en waarom we dat precies doen. Als je dat als sector wat meer zou doen, dan kan dat op lange termijn alleen maar positieve gevolgen hebben.

Spreker 1

Ja precies nou, je hebt meteen de volgende vraag over negatieve connotatie en transparantie behandeld, dus dan kunnen we door. Ik zou je graag willen vragen om het begrip legitimiteit en wat dat voor jou betekent en voor jouw werk of je dat Misschien zou kunnen uitleggen, waar heb jij het idee dat het PA sector zijn legitimiteit aan ontleent?

Spreker 2

Ja, nou ja, ik denk dat legitimiteit voortkomt uit het feit dat we al deze systemen hebben gecreëerd ooit en dat is zo ontstaan waarin we input vanuit het veld leveren aan politiek. Dat is noodzakelijk voor goed beleid. En we hebben ook een politiek systeem wat de afgelopen jaren flink gegroeid is in Nederland maar natuurlijk ook op Europees niveau waardoor het voor stakeholders enerzijds noodzakelijker is dan ooit om zich daar in te mengen want er is gewoon veel meer beleid en regelgeving dan 100 jaar geleden. En anderzijds is die input ook moeilijker geworden omdat het veel complexer is geworden om inzicht te krijgen in het beleidsproces, bij wie je moet zijn en waarom. Ik denk dat die twee factoren heel belangrijk zijn en dat heeft er denk ik ook voor gezorgd dat de adviesbureaus enorm zijn gegroeid in onze sector, die groeien allemaal enorm. Ik denk dat de legitimiteit daar vandaan komt omdat input heel lastig is als je niet weet waar je moet zijn en daar is onze sector om heen gebouwd. Ik denk dat dat een deel van de legitimiteit is.

Spreker 1

Ja, precies en hoe zie je dan de relatie tussen legitimiteit en transparantie?

Spreker 2

Nou ja, ik denk dat transparantie een noodzakelijk voorwaarde is voor bestaansrecht van de sector want je kunt wel zeggen dat de sector nodig is voor deze en deze reden maar op het moment dat je dat niet in daglicht doet, dan zorg je er eigenlijk ook voor dat je legitimiteit afgebroken wordt want mensen begrijpen niet wat je doet en waarom en hoe beleid tot stand komt en de perceptie natuurlijk al slecht is, dan ontnem je je eigen legitimiteit. Want mensen weten niet hoe belangrijk die input is.

Spreker 1

Ja, interessant. We hebben het natuurlijk al een beetje over gehad, maar over welke mogelijkheden jij zou zien om transparantie te vergroten of te verkleinen? En in hoeverre zou je dat wenselijk vinden?

Spreker 2

Ja goeie vraag. Nou ja, de transparantie is op dat gebied groot. In de zin van alles is openbaar te vinden. Maar het is heel onduidelijk waarde te vinden is en het is super complex om, zeg maar heel veel informatie beschikbaar, te maken en lastig om er datgene uit te halen wat je wat je wil weten, dat is heel moeilijk. In mijn ideale wereld zou je overheid misschien veel meer hier aan moeten doen, door veel voorlichting te geven? Dat mensen zelf weten bij wie ze moeten zijn voor beleidsprocessen? Kijk, dat is wel het ondermijnen van ons eigen werk want als het allemaal veel makkelijker wordt tja. Ik denk dat het wel heel belangrijk is en ook in de EU. Het is heel makkelijk om met de vinger naar Brussel te wijzen of te zeggen kijk het mag niet van Europa. Ik denk dat vanuit Europa gewoon een paar mensen per lidstaat moeten worden aangewezen om te zeggen he jij bent verantwoordelijk voor deze lidstaat ga maar uitzoeken of wat er in de media staat klopt en of het inderdaad niet van de EU mag of dat het aan de lidstaat zelf ligt en stuur dat naar alle media.

Spreker 1

Dat is wel een hele goeie.

Spreker 2

Dat zijn goede van het politieke vertrouwen, want nu is het zo'n black box waarin politici achteraf kunnen zeggen van oh ja, dat was een misser. Dan zeggen ze van oh ja we waren niet op de hoogte van dit en snap niet dat Nederland het zo of niet doet. Dus je komt er best wel makkelijk mee weg. En daardoor was dat vind ik heel moeilijk om te achterhalen of met zo'n rookworst verhaal als partij dat dan inbrengen in zo'n debat. Ik vind het ook supermoeilijk om te beoordelen wat ze nou echt denken. Maar bij sommige partijen kan je er vanuit gaan dat ze alles gebruiken zoals de FVD en PVV en dat ik

denk dat ze dat zelf ook echt denken maar dat maakt niet eens echt uit want ze willen gewoon verkopen. Deze partijen doen nu al alles om het vertrouwen in de EU te verkleinen, maar bij zo'n partij als het CDA denk ik dan, ik dacht dat je dit wel wist? Wisten ze het echt niet of wisten ze het wel en hebben ze bewust gelogen? Of dachten ze misschien als we het gaan uitzoeken ligt het wel wat genuanceerder maar het is wel een lekkere oneliner?

Spreker 1

Ja. Ja, Het is ook echt heel simpel om omdat je dus zo afhankelijk eigenlijk bent van de EU om dan maar met het vingertje te wijzen. Van nee, dat waren zij niet wij, wij hebben het goed gedaan hoor.

Spreker 2

En inderdaad Nederland echt een van de lidstaten die. Europese verordeningen enzo echt super streng, relatief gezien, implementeren of juist totaal niks er mee willen doen.

Spreker 1

Ja precies, nou dat was het eigenlijk wel, dus heb je nog vragen, wil je nog wat kwijt? Heb je nog opmerkingen? Aanmerkingen iets?

Spreker 2

Nee, helemaal niet. Ga je het redden, je scriptie, denk je in de zin van de deadline?

Spreker 1

Dat vind ik echt een hele lastige vraag ik hoop het. Dank je wel voor je tijd in elk geval!